



Heydar

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ



Nə qədər ki Azərbaycan var, Mən də varam. Mən isə Azərbaycanda əbədi olacağam!

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 98 (8691) BAZAR, 9 may 2021-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Müstəqil Azərbaycanın banisi



Xalqımızın milli yaddaşında əbədlilik hüququ qazanmış dünya miqyaslı ictimai-siyasi xadim, böyük dövlət adamı, müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısındakı misilsiz xidmətləri hər zaman böyük minnətdarlıq hissi ilə yad olunur.

Müasir Azərbaycanın otuz ildən artıq müddətdə bütün sahələrdə böyük uğurlarla müşayiət olunan bütöv bir epoxası Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun fəaliyyəti zəngin təcrübə xəzinəsi, böyük dövlət idarəçiliyi məktəbidir. Yüksək intellektinə, səriştəli liderlik qabiliyyətinə, mükəmməl idarəetmə bacarığına görə Ulu Öndər Heydər Əliyev dünyanın ən güclü tarixi şəxsiyyətləri sırasındadır.

Ümummilli Lider ölkəmizə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqının, ölkəmizin inkişafı üçün çalışmışdır. O, bütün mənalı ömrünü öz varlığı qədər sevdiyi Azərbaycan xalqına, onun inkişafına, dünya xalqları arasında layiqli yer tutmasına həsr etmişdir. İki fərqli ictimai quruluşda Azərbaycana rəhbərlik edən Ulu Öndər Heydər Əliyev dövrün şərtlərinin, sistemlərin fərqli olmasına baxmayaraq, xalqımızı böyük bələdlərdən xilas etmiş, ölkəmizi inamla irəli aparmışdır.



Heydər Əliyevin Azərbaycana ilk dəfə rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illər bütün sahələrdə tərəqqi və milli kimliyimizin dirçəldilməsi dövrü kimi Azərbaycanın dövlətçilik tarixində parlaq bir mərhələni təşkil edir. Əgər 1969-cu ilin iyul plenumuna qədər Azərbaycan iqtisadi göstəricilərinə görə keçmiş itti-

faqda geridə qalmış respublikalardan biri idisə, artıq 1980-ci illərin əvvəllərində Heydər Əliyevin islahatçılıq məharəti və yüksək idarəçilik bacarıqları sayəsində Azərbaycan bir çox parametrlərdə ön sıralarda dayanan respublikaya çevrilmişdir. Çox qısa vaxtda Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə ayrı-ayrı proqramlar, planlar hazırlanaraq icrasına başlanılmış, respubli-

kanın iqtisadi potensialı əsaslı şəkildə artırılmışdır. Bu dövrdə respublikada ənənəvi təsərrüfat sahələrinin əvvəlki şöhrəti və səmərəliliyi bərpə edilməklə yanaşı, yeni dövrün reallıqlarına uyğun olaraq müasir istehsal sahələri yaradılmış, sənayenin yenidənqurulması və genişləndirilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan cəmiyyətinin keyfiyyətə irəliləməsi, milli özünüdərkə dönüşü mərhələsinin əsası da həmin illərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Milli mədəniyyətin dirçəldilməsi istiqamətində atılan addımlar, müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin ideoloji əsasını təşkil edən azərbaycançılıq ideyasının bünövrəsinin qoyulması, onun mükəmməl bir konsepsiya şəklində irəli sürülməsi və icra olunması milli özünəqayıdışı təmin etmişdir. Milli-mənəvi dəyərlərə yüksək ehtiram, Azərbaycan dilinin qorunması və geniş yayılması Ulu Öndərin diqqətində olan məsələlərdən idi. 1978-ci ildə qəbul edilmiş Konstitusiyaya Azərbaycan dilinin dövlət dili olması haqda məşhur 73-cü maddənin daxil edilməsi məhz Heydər Əliyevin cəsarəti və əzminin nəticəsi idi.

Həmin illərdə öz həllini tapmış çox mühüm məsələlərdən biri də güclü milli kədr potensialının formalaşdırılması idi. Ulu Öndər fəaliyyətinin bütün dövrlərində yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilməsi işinə böyük əhəmiyyət vermiş, bunu milli məsələ kimi hər zaman önə çəkmişdir.

Ardı 2-ci səh.

Siyasi varisliyin Azərbaycan modeli: Heydər Əliyev ideyalarından bəhrələnən yeni konfigurasiya

Tarix sübut edir ki, taleyüklü mərhələlərdə hər bir dövlətin davamlı və sabit inkişafı ona rəhbərlik etmiş liderin fenomenal keyfiyyətləri ilə bilavasitə əlaqədardır. Ötən əsrdə xalqımızın yetişdirdiyi nəhəng siyasətçi - Heydər Əliyev də məhz belə nadir şəxsiyyətlərdən biridir.

O, Azərbaycanın demokratik tərəqqisi üçün zəruri inkişaf strategiyasını irəli sürmüş, bu kursun alternativsizliyini real addımlar və əməli nəticələrlə sübut etməklə bərabər, banisi olduğu qüdrətli dövlətçilik irsinin əbədiyaşarlığını təmin etməyə nail olan əlahiddə liderlərdən idi. Ona görə də dövlət müstəqilliyimizin qarantı kimi öz xalqı qarşısında tarixi və misilsiz fəaliyyətinin müəllifi olan Ulu Öndərin anadan olduğu 10 may tarixi Azərbaycan xalqının və bütövlükdə bütün dünya azərbaycanlılarının hər il dərin ehtiram və qadirdənlik duyğuları üzərindən qeyd etdikləri əlamətdar gündür. Bu tarixin 98-ci ildönümünün özəlliyi ondan ibarətdir ki, ölkə ictimaiyyəti bu günü Vətən müharibəsində doğma Qarabağ torpaqlarımızın 30 illik erməni işğalından azad edilməsi fonunda xüsusi bir şövqlə, böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılayır. Bu baxımdan həmin tarix həm də siyasi və mənəvi yükə malik, rəmzi mənə daşıyan bir təqvimdir.

Heydər Əliyevin şəxsiyyəti əsrlərlə öyrəniləcək dərindən bir ummandır, böyük bir həyat məktəbidir. Ötən il noyabrın 8-də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi ilə nəticələnmiş Zəfərdən sonra yaranmış yeni reallıqlar bizi Heydər Əliyev fenomeninin cizgilərinə yeni, daha dolğun baxışların formalaşması üçün tarixi hadisələrin müqayisəli təhlili əsasında bir sıra əhəmiyyətli məqamları araşdırmağa sövq edir.

Bu baxımdan Vətən müharibəsində qazanılmış möhtəşəm Qələbə ilk növbədə məhz Heydər Əliyev ideologiyasının təntənəsi kimi dəyərləndirilməlidir. Həqiqətəndən ibarətdir ki, hələ sovetlər dövründə Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi və SSRİ-nin ali hakimiyyət orqanlarında ən yüksək mövqelər tutduğu dövrlərdə onun əzəmətli siyasi çəkisi respublika daxilində separatizm meyillərinin qarşısına keçilməz bir sədd çəkmişdi.

Ardı 3-cü səh.

Dəmir yumruğun təntənəsi

Şərəfli və mənalı ömür yolunu Azərbaycanın inkişafına, onun dünya birliyində özünə layiqli yer tutmasına həsr etmiş Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümünü xalqımız dərin ehtiramla yad edir.

Heydər Əliyevin ümummilli maraqları ifadə edən, qətiyyətli iradəyə və əzmkarlığa söykənən möhtəşəm fəaliyyəti bugünkü və gələcək nəsillər üçün parlaq nümunədir. Cəmiyyətin bütün sahələrində hərtərəfli inkişafa nail olmaq, xüsusilə Azərbaycanın Ermənistan tərə-

findən işğal olunmuş ərazilərini azad etmək Heydər Əliyevin siyasətində əsas strateji vəzifələr olmuşdur.

Hələ SSRİ dövründə ermənilər Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Ermənistanla birləşməsi ilə bağlı cəhd göstərsə də, onun qarşısını Heydər Əliyev qətiyyətlə almışdır. Sov.İKP Mərkəzi Komitəsinin rəhbərliyinin ermənipərəst siyasəti nəticəsində Heydər Əliyevin 1987-ci ildə vəzifəsindən kənarlaşdırılması ermənilərin və onların havadarlarının Azərbaycana qarşı separatçı əməllərə əl atmalarını üçün fürsət yaratdı. Həmin dövrdə Ermənistan Azərbaycanda xaos və hərc-mərcliyin baş alıb getmə-

sindən, cəmiyyətin idarəolunmaz vəziyyətə düşməsindən istifadə edərək hərbi təcavüzkarlıq planlarını genişləndirdi. Xüsusilə Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin qarşısını almaq üçün AXC-Müsavat iqtidarının vahid komandanlığa təbə olan milli ordu yaratmaq əvəzinə qanunsuz silah dəstələrinin fəaliyyətinə rəvac verməsi xalqımızın kəskin narazılığına səbəb oldu. 1993-cü il iyunun 4-də Azərbaycan vətəndaş müharibəsi təhlükəsi ilə üz-üzə qalanda keçmiş hakimiyyət həm xalqımızın israrlı tələbini, həm də özünün acınacaqlı aqibətini nəzərə alaraq Heydər Əliyevi Bakıya dəvət etmək məcburiyyətində qaldı.

Ardı 4-cü səh.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva rəsmi "Instagram" səhifəsində Şuşa ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi "Instagram" səhifəsində Şuşa ilə bağlı paylaşım edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir:



"Həsret və qüsbə dolu uzun illərdən sonra 8 may tarixi bizim üçün tamamilə başqa mənə kəsb edib. Bu gün Şuşa azaddır! Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə düşməni sarsıdan və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa edən rəşadətli əsgər və zabitarlarımız, Silahlı Qüvvələrimizin mərdliyi, iradəsi və ruh yüksəkliyi qarşısında baş əyirik. Vətən naminə həlak olmuş bütün şəhidlərimizin nurlu xatirəsini ehtiramla yad edirik! Şuşa bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Bax: sah. 8

Heydər Əliyev yolu

Bax: sah. 5

Liderlik rəmzi

Bax: sah. 6

Heydər Əliyev ideyaları bəşəri və ölməzdir

Bax: sah. 7

Xilaskarlıq missiyası

Bax: sah. 7

Müasirləşmə və davamlı inkişaf kursunun müəllifi

Bax: sah. 8

Müstəqil Azərbaycanda kitabxana quruculuğunun banisi

Bax: sah. 9



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Əvvəli 1-ci səh.

Bəhs olunan dövrdə ölkənin ali təhsil müəssisələrində tədris və tərbiyə işinin təşkili, ali məktəblərin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, azərbaycanlı gənclər Moskvanın, eləcə də keçmiş SSRİ-nin digər şəhərlərinin aparıcı ali elm və təhsil ocaqlarına göndərilməmişdir. Bu, Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün güclü kadrlar potensialının formalaşdırılmasına xidmət etmiş, həmin dövrdə yaxşı təhsilə yiyələnmiş kadrlar Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkəmizdə quruculuq və inkişaf proseslərində aktiv iştirak etmişlər. O cümlədən milli hərbi kadrların hazırlanmasına da xüsusi diqqət göstərən Ulu Öndər 1971-ci ildə Bakıda Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin açılmasına nail olmuşdur. Həmçinin gənc azərbaycanlı oğlanların ittifaq miqyasında tanınmış ali hərbi məktəblərə cəlb olunması işinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. O dövrdə yetişmiş milli hərbi zabitarlarımız sonradan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin formalaşdırılmasında da fəal rol oynamışlar.

Bir sözlə, Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ 1969-1982-ci illərdə Azərbaycanın gələcək müstəqilliyinin əsaslarını yaratmışdır. Həmin dövrdə formalaşdırılmış güclü potensial müstəqillik dövründə Azərbaycanın dirçəlişində mühüm baza rolunu oynamışdır.

Heydər Əliyevin respublikamızın rəhbəri kimi uğurlu fəaliyyəti ittifaq miqyasında da yüksək qiymətləndirilmiş, 1982-ci ildə çox yüksək vəzifələrə irəli çəkilərək ona böyük etimad göstərilmiş, Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini təyin edilmiş və Siyasi Büronun üzvü vəzifəsinə seçilmişdir. Həmin ərəfədə ittifaq daxilində belə bir obyektiv ictimai rəy mövcud idi ki, dünyə miqyasında, o cümlədən SSRİ daxilində kifayət qədər ciddi proseslərin cərəyan etdiyi bir vaxtda yalnız Heydər Əliyev kimi böyük, fenomenal şəxsiyyət ittifaq rəhbərlik edə bilər. Çünki hər kəsə aydın idi ki, Heydər Əliyev həm çox bacarıqlı təşkilatçı, xarizmatik şəxsiyyət, həm də insanları öz liderliyi ətrafında və vahid məqsəd uğrunda səfərbər etmək gücünə malik dövlət xadimi idi. O, SSRİ-nin rəhbərlərindən biri kimi ən strateji layihələrin həyata keçirilməsinə uğurla rəhbərlik etmiş, taleyüklü məsələlərin həllinə nail olmuşdur.

Heydər Əliyev Moskvada SSRİ rəhbərliyində təmsil olunduğu dövrdə də Azərbaycanın inkişafını diqqətdə saxlamış, onun özü tərəfindən yaradılan güclü potensialın qorunması üçün hər cür dəstəyi göstərmişdir. 1987-ci ildə Sov.KİP MK-nın Siyasi Bürosunun və şəxsen baş katib M.S.Qorbaçovun yeritdiyi yanlış xəttə, onun anti-Azərbaycan siyasətinə etiraz əlaməti olaraq tutduğu vəzifələrdən istefa versə də, Azərbaycan baş verənləri daim diqqətdə izləmişdir. Sovet qoşunlarının 1990-cı ilin 20 yanvarında Bakıda törətdiyi qanlı qırğınla əlaqədar, Heydər Əliyev yanvarın 21-də öz ailə üzvləri ilə birlikdə Moskvada Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə gedərək, 20 Yanvar faciəsinə siyasi qiymət vermiş, sovet rəhbərliyinin bu vəhşi aktı törətməsinə pislənmiş, Azərbaycan xalqı ilə həmrəyliyini ifadə etmişdir. Onun bu addımı böyük liderlik örnəyi, xalqına sonsuz sevgisinin, dönməz, cəsarətli bir iradənin ifadəsi idi. Əlbəttə, Heydər Əliyev kimi nüfuzlu şəxsiyyətin tarixi bəyanatı dünyə ictimai rəyini də SSRİ hakimiyyəti tərəfindən törədilən bu kütləvi qırğın əməliyyatı üzərinə çəlməmiş, beynəlxalq ictimaiyyət Ulu Öndər tərəfindən məlumatlandırılmışdır.

Sırr deyil ki, XX əsrin sonlarında qlobal miqyasda cərəyan edən hadisələr respublikamızın yerləşdiyi regionda daha ciddi dəyişikliklərə rəvac vermişdir. Bu proseslər SSRİ-nin dağılması ilə nəticələnmiş, keçmiş ittifaq respublikaları müstəqillik əldə etmişlər. Azərbaycan xalqı da özünün 70 il ümriyə yaşadığı müstəqillik arzularını gerçəkləşirmişdir. Təbii ki, dövlət yaratmaq, dövlət qurmaq çox çətin, məşqəqəldir. Amma bu dövlətin bəhdini, onun sözün həqiqi mənasında müstəqil inkişafını təmin etmək ondan da çətindir, hətta deyərdim ki, ən çətininə də əla budur. Ulu Öndər Heydər Əliyevin vurğuladığı kimi, "müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindirsə, onun saxlanması, daimi və əbədi olması bundan da çətindir".

Tarix milli birliyin ərsəyə gəlməsində, cəmiyyətin bəhdinə ideya və məqsəd ətrafında birləşməsinə böyük liderlərin rolunu dəfələrlə sübuta yetirmişdir. Ən mürəkkəb şəraitlərdə belə liderlər öz xalqını milli maraqlar ətrafında birləşdirməyi, milli gücü milli məqsədlər naminə səfərbər etməyi ustalıqla bacarmışlar. Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində üzlişdiyi dərin problemlər də məhz lider amilinin nə dərəcədə əhəmiyyəti olmasına təsdiq etmişdir. 1991-ci ilin 18 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyası Aktı qəbul olunsa da, bu müstəqilliyi qoruyub saxlamaq üçün dövlətçiliyin əsasları yaradılmamış, cəmiyyətdə milli həmrəylik, milli birlik təmin olunmamışdır. Ölkə həyatının bütün sferalarını əhatə edən kataklizm və böhran meylləri müstəqilliyin gələcəyi üçün heç də optimist sənənilər vəd etmirdi. Həm müəyyən dairələrin direktivləri ilə hərəket edən qrupların, həm də siyasi hakimiyyəti qeyri-qanuni, antidemokratik vəkillərlə keçirən AXC-"Müsavat" ittifaqının zamanında Azərbaycan dövləti tənəzzüllə üz-üzə qalmışdı. Ölkə iqtisadiyyatı tamamilə çökmüş, siyasi böhran və hakimiyyətə yaxın qanunsuz silahlı dəstələr arasında mübarizə daha da kəskinləşmiş, Azərbaycan vətəndaş müharibəsi təhlükəsi ilə üzlişmişdi. Beləliklə, Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin taleyi sual altına alınmışdı.

Müstəqil Azərbaycanın banisi

Paytaxtda siyasi çəkişmələrin səngimədiyi, böhranın gündən-günə daha da dərinləşdiyi bir vaxtda Naxçıvan Muxtar Respublikası blokada şəraitində olmasına baxmayaraq, Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla idarə olunmuşdur. Bu dövrdə muxtar respublikada dövlət quruculuğu, hakimiyyət və idarəetmənin təkmilləşdirilməsi sahəsində mühüm işlər görülmüş, siyasi böhran aradan qaldırılmış, iqtisadi islahatlar həyata keçirilmişdir. Hərbi quruculuq məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilmiş, keçmiş sovet ordusunun bu ərazidəki bütün silahları və texnikası alınıb Milli Ordu hissələrinə verilmişdir. Mehriban Heydər Əliyevin təşəbbüsü və sədrliyi ilə Naxçıvan Ali Sovetin sessiyasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağı Dövlət bayrağı elan edilmiş, eyni qərarnı Azərbaycan Ali Soveti tərəfindən də qəbul olunması üçün vəsəət qaldırılmışdır.

Təbii ki, Azərbaycan xalqı həm muxtar respublikada, həm də Bakıda baş verənləri görür, obyektiv dəyərləndirmələr aparırdı və bunun nəticəsində də yetkin bir ictimai qənaət formalaşmışdı. Ona görə də Azərbaycan tənəzzüllə üz-üzə qalanda xalqımız özünü güvəndiyi, etimad göstərdiyi böyük şəxsiyyət və qüdrətli lider Heydər Əliyevə üz tutmuş, yalnız Ulu Öndərin ölkəmizi düşdüğü ağır böhrandan və müstəqilliyini itirmək təhlükəsindən xilas edə biləcəyinə sonsuz inanımı bəyan etmişdir. Öz həyatını xalqına həsr etmiş və bütün dövrlərdə Azərbaycan xalqına ləyaqətlə xidmət etmiş Heydər Əliyev yəne də vətənin ağır günündə onun imadına yetmişmiş, müqəddəs xilaskarlıq və quruculuq missiyasını üzərinə götürərək çətin və keşməkeşli bir zamanda xalqının bayraqdarı olmuşdur. O, Ali Sovetin iclasındakı çıxışında qeyd etmişdir: "Ali Sovetin sədri kimi, Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti olan Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini qorumağı, möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi özüm üçün ən əsas vəzifələrdən biri hesab edirəm".

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü il iyun ayının 15-də Ali Sovetin sədri seçilməsi Azərbaycan dövlətçilik tarixində qurtuluş, yüksəliş, inkişaf və sabitlik ərəsinin əsasını qoymuşdur. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, "çətin dövrdə xalqımızın müdriyyəti bir daha özünü göstərdi. Xalqın təklidi və tələbi ilə Ümummilli Lider Azərbaycanı qayitdı. Xalq onu rəhbər seçdi və ondan sonra ölkəmizin inkişafı dövrü başladı".

Heydər Əliyev bütün vəziyyətlərdə böyük ustalıqla ən optimal həll yollarını müəyyənləşdirir, ən düzgün qərarları qəbul edir. O, təcrübəli dövlət xadimi kimi hədəfləri, hədəfə gedən yolu da yüksək peşəkariyyət və dəqiqliklə müəyyənləşdirirdi. Ulu Öndərin qəbul etdiyi qərarlar, strateji inkişaf proqramlarında birləşən olaraq milli maraqlar və vətəndaş mənafeyinin bütün spektrləri dolğun əks olunmuşdur.

Heydər Əliyevin xalqın təklidi tələbi ilə Azərbaycanı siyasi hakimiyyətdən qayçıdından sonra qısa zamanda dövlətçiliyini qorunması üçün həyati əhəmiyyətə malik olan ictimai-siyasi sabitlik təmin olunmuş, ölkəmizin potensial imkanları, milli mənafələri, qlobal iqtisadi meyllər, geosiyasi reallıqlar və bir çox digər amillər nəzərə alınmaqla Azərbaycanın inkişaf strategiyası hazırlanmışdır. Onun müstəqilliyini qorumağı və uğurla icra olunan inkişaf strategiyasının nüvəsini ölkəmizin demokratik yolla, çoxşaxəli islahatlar vasitəsilə tərəqqisi və beynəlxalq ələmə inteqrasiya təşkil edir.

"İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir". Heydər Əliyev ictimai-siyasi sabitliyi təmin etdikdən sonra ölkəmizin qarşısında dayanan növbəti vəzifəni belə müəyyənləşdirmişdir. Çünki əvvəlki sərəşmiş hakimiyyətlərin dövründə onun saxtələ qurub yaratdığı ölkənin iqtisadi sütunları sarsılmışdı. Heydər Əliyev özü də çıxışlarının birində mövcud vəziyyətdə diqqət cəkərək qeyd etmişdi ki, ölkə iqtisadiyyatı, demək olar ki, tamamilə dağıdılıb, xalqın rifahı aşağı düşüb. Lakin o, bu vəziyyətdən çıxış yollarının olduğunu da inanır, görülecək işlərlə məhsulət nəticələr əldə ediləcəyinə əminliyini ifadə edirdi: "Ölkəmizin böyük sosial-iqtisadi, elmi-texniki potensialı var. Azərbaycanın coğrafi-siyasi vəziyyəti, onun təbii sərvətləri, uzun illər boyu yarınmış əsas fondları respublikanı bu ağır böhrandan çıxarmağa imkan verir. Digər tərəfdən yeni islahatlar aparmaq yolu ilə bazar iqtisadiyyatına keçmək istiqamətində hərəket etməliyik".

1994-cü ilin sentyabrında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması Azərbaycanın yeni tarixində çox böyük əhəmiyyət daşıyan hadisələrdən biridir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu "Yeni neft strategiyası" yeni iqtisadiyyat quruculuğunda önəmli bazis rolunu oynamışdır. Neft bir çox dövlətlərə və xalqlara heç də xoşbəxtlik, parlaq günlər bəxş etməmişdir. Əksinə, bir sıra dövlətlərin çöküşündə başlıca rol oynamışdır. Azərbaycan isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin düzgün müəyyənləşdirdiyi strategiya sayəsində "qara qızıl" ölkənin inkişafına, onun potensialının yüksəldilməsinə müvəffəqiyyətə



yönəlməyi bacarmışdır. Bu strategiyanın uğurla həyata keçirilməsi ölkəmizə xarici sərmayələrin cəlb olunmasına, iqtisadiyyatın müxtəlif sektorlərinə böyük həcmə investisiya qoyulmasının təşviq olunmasına, neft gəlirlərinin insan kapitalının formalaşdırılmasına yönəldilməsinə geniş imkanlar yaratmışdır.

Ulu Öndər yeni şəraitdə ölkənin xarici siyasət istiqamətlərini müəyyənləşdirmiş, həmin dövr üçün ən düzgün qərar verilərək balanslaşdırılmış xarici siyasət həyata keçirilmiş, Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərinin yaradılması və inkişafı, ölkə haqqıqlarının tanınması, 2020-ci ildə həll olunmuş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ölkəmizin ədalətli, tarixi heqqətləri və beynəlxalq hüquqa söykənən mövqeyinin dünya ictimaiyyətinə təqdim olunması və dəstəklənməsinə nail olunması istiqamətində yorulmadan fəaliyyət göstərmiş, bütün xarici səfərlərdə, ikitərəfli görüşlərdə, beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycanın mövqə və maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etmişdir.

Azərbaycanın demokratik inkişafı, ölkəmizdə hüquqi dövlət və cəmiyyət quruculuğunun möhkəm təminatının yaradılması da Ulu Öndər Heydər Əliyevin ədi ilə bağlıdır. 1995-ci ildə onun təşəbbüsü və birbaşa rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının qəbul olunması Azərbaycanın demokratik hakimiyyət bölgüsünün, qanunun aliliyinin, insan hüquqlarının, fikir plüralizminin, söz və məlumat azadlığının, demokratik institutların formalaşdırılması və inkişafına etibarlı zəmin yaratmışdır. Azərbaycanın peşəkar parlamentin də institusional əsasları həmin Konstitusiyaya ilə yaradılmışdır.

Yeri gəlmişkən, qeyd edim ki, 1993-cü il iyun ayının 15-də Heydər Əliyevin Azərbaycan Ali Sovetin sədr seçilməsi parlamentarizm tarixində böyük əhəmiyyətə malikdir. Deyərdim ki, bu dövr Azərbaycan parlamentarizminin tarixində ən parlaq səhifələrini təşkil edir. O vaxta qədər ayrı-ayrı siyasi qrupların çəkişmələri, şəxsi mənafə davalarının ünvanı olan və ictimai nüfuzunu itirən Azərbaycan parlamenti Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ali qanunverici orqan kimi ölkəmizin problemlərini həllə ilə bağlı demokratik müzakirələrini keçirdiyi və siyasi mədəniyyətin hökm sürdüğü bir tribunaya çevrilmişdir. Parlamentin ictimai nüfuzu yüksəlmiş və effektiv qanunvericilik fəaliyyəti həyata keçirilmiş, mühüm qanunlar qəbul olunmuşdur. Bu dövrdə ölkə həyatının ən müxtəlif sahələrini əhatə edən, iqtisadiyyatın yenidən dirçəldilməsi və vətəndaşların hüquq və mənafətlərinin qorunmasına yönəlməmiş, həmçinin beynəlxalq fəaliyyət sahəsində prioritetlərin əks olunduğu qanun və qərarlar qəbul olunmuşdur. Azərbaycan parlamenti rəhbərlik etdiyi dövrdə Ulu Öndər ictimai sabitliyin bərpası, siyasi sistemin inkişafı, Azərbaycanın beynəlxalq təcrübəsindən aradan qaldırılması istiqamətində yorulmadan fəaliyyət göstərmiş, mədəniyyət, elm, təhsilin inkişafına, gənc nəslin fəallığının artırılmasına böyük diqqət göstərmişdir. Beləliklə, çox qısa müddətdə Azərbaycan parlamenti Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkənin taleyüklü məsələlərinin həllində vacib rolə malik olmuş, ölkəmizin müstəqil inkişafına öz töhfələrini vermişdir.

dem düşüncəli və yüksək enerjili siyasi xadim kimi özünü təsdiq etmişdir. Azərbaycan xalqı çox böyük bir mütəşəkkillik və həmrəyliklə səfərbər olmuş və ölkəmizin 2003-cü ildən sonrakı taleyini ona həvalə etmişdir. Bu, Azərbaycanın tərəqqisi və inkişafında yeni mərhələnin başlanması demək idi.

Heydər Əliyev siyasətinin davamçısı, Ulu Öndərin ən sadıq silahdaşı cənab İlham Əliyev 2003-cü ilin oktyabr ayında keçirilən prezident seçkilərində xalqın dəstəyini qazanaraq bu ali kürsüyə seçilərək Azərbaycanın gələcək inkişafı ilə bağlı hədəflərini çox aydın şəkildə ifadə etmişdir. Cənab Prezident Azərbaycanın inkişafı üçün yeganə düzgün yolun Heydər Əliyev siyasətinə sadıqlıq olduğunu bəyan etmişdir. "Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün ən başlıcası, ölkədə Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdə çıxış edərkən mən Azərbaycan xalqına söz veriram ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyev siyasətini davam etdirəcəyəm", - deyən Prezident İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi irsinə sadıq qalaraq, ölkənin davamlı inkişafını uğurla təmin edir.

Əlbəttə, hər bir ölkənin inkişafının təməlinə dayanan birinci şərt sabitlik amilidir. Azərbaycan 1993-cü ildə Ulu Öndərin ölkəmizə rəhbərlik etməyə başladığı dövrdən təmin olunmuş və sonrakı mərhələlərdə daha da möhkəmlənmiş sabitlik, vətəndaş həmrəyliyi, xalq və iqtidar birliyi 2003-cü ildən sonrakı dövrdə də Azərbaycanın dinamik inkişafının əsasını təşkil etmişdir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında ən sabit ölkələrdən biridir.

Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi 2003-cü ildən ötən müddət Azərbaycan tarixinə hərətfəli və sürətli inkişaf dövrü kimi daxil olmuş, Azərbaycan dünyanın ən sürətli inkişaf edən ölkələrindən birinə çevrilmişdir. Həyata keçirilən iqtisadi islahatlar ölkə iqtisadiyyatında əsaslı dəyişikliklərə böyük töhfə vermiş, bazar iqtisadiyyatına keçid mərhələsi uğurla tamamlanmış, qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olunmuş, azad sahibkarlığın inkişafına əlverişli şərait yaradılmış, ardıcıl regional inkişaf proqramları uğurla icra olunmuş, makroiqtisadi sabitlik qorunub saxlanılmış, modern sənaye quruculuğuna start verilmişdir. Bu dövrdə həyata keçirilən iqtisadi islahatlar uğurlu siyasi islahatlarla tamamlanmışdır. Həm konseptual, həm də struktur xarakter daşıyan bu islahatlar dövlət idarəçiliyi sisteminin təkmilləşdirilməsi, optimallaşdırılması, səmərəliliyinin artırılması, qərarların icrasını mexanizminin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması və yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksəldilməsi məqsədlərində həyata edilmişdir.

Ədalətli təsisatların möhkəmləndirilməsi, siyasi plüralizmin və çoxpartiyalı demokratik siyasi sistemin inkişaf etdirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyətinə geniş imkanların yaradılması, dövlət və özəl qurumların fəaliyyətində şəffəflığın və hesababilliyin təmin olunması, ictimai və sosial xidmətlər sahəsində institusional islahatların reallaşdırılması yeni və ciddi keyfiyyət dəyişikliyinə nail olumasını şərtləndirmişdir.

Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin ardıcıl və davamlı islahatlar kursu, qazanılan iqtisadi nailiyyətlər səmərəli və çoxşaxəli sosial müdafiə tədbirlərinin həyata keçirilməsinə imkan vermiş, ölkə vətəndaşlarının rifahı daha da yaxşılaşdırılmış, ölkəmizdə geniş və modern infrastruktur quruculuğu həyata keçirilmiş, yeni iş yerləri açılmış, işsizlik və yoxsulluq səviyyəsi aşağı endirilmiş, əməkdaşlar və pensiyalar, həssas qruplara dövlət dəstəyi davamlı olaraq artırılmışdır. Bütün bunlar isə ölkəmizdə həyata keçirilən siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının, onun maraqlarının dayandığını daha bir təsdiqləyir.

Ölkəmizdə həyata keçirilən qabaqcıl institusional islahatlar sırasında Birinci vitse-prezidentlik institutunun yaradılması müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Ötən dövr göstərdi ki, ölkədə vitse-prezidentlik təsisatının yaradılması və hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın Birinci vitse-prezident təyin edilməsi sonrakı mərhələdə vətəndaşlara dövlət diqqəti və qayğısının gücləndirilməsində, cəmiyyətin bütün təbəqələrinin əhatə edən uğurlu sosial siyasətinin davam etdirilməsində mühüm amil olmuşdur.

Ümummilli Liderin qurub yaratdığı müstəqil Azərbaycanın daha da çiçəklənməsində yaxından iştirak etmək, insanlara daha kömək ali uzatmaq, xeyri-xah işlər görmək Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətinin əsas qayəsini təşkil edir və o, çoxşaxəli fəaliyyəti ilə Azərbaycanın inkişafına müstəsna töhfələr verir. Onun sosial və humanitar sahələrdə təşəbbüsləri, gördüyü mühüm işlər ölkəmizdə həyata keçirilən sosial müdafiə tədbirlərinin miqyasının genişlənməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan mədəniyyətinin, tarixi irsinin dünyada tanınması istiqamətində vacib layihələr icra edir, təhsil, səhiyyə

sahəsində həyata keçirdiyi genişmiqyaslı işlərlə ölkəmizdə sosial siyasət tədbirlərinə mühüm töhfələr verir.

Azərbaycan öz milli, tarixi dəyərlərini qoruyur, bu dəyərləri təbliğ edir, dünyada dinlər və mədəniyyətlərarası dialoqun inkişaf etdirilməsi ilə bağlı mühüm beynəlxalq təşəbbüslər irəlilədir, sülh və əməkdaşlıq məkanı kimi böyük nüfuz qazanır. Ötən müddət ərzində Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemində də yerli və rolü möhkəmlənmiş, bir çox ölkələrlə bərabərhuquqlu, konstruktiv münasibətlər qurmağa nail olunmuşdur. Azərbaycanın öz tərəfdaşları ilə qarşılıqlı maraqlar üzərində formalaşdırıldığı münasibətlər, düzgün xarici siyasət ölkəmizə beynəlxalq arenada öz gücünü artırımağa, bir çox təşəbbüsləri reallığa çevirməyə, global layihələrə həyata keçirməyə imkan vermişdir. Azərbaycanın 155 ölkənin dəstəyini qazanaraq BMT Təhlükəsizlik Şurasının 2012-2013-cü illərdə qeyri-daimi üzvü seçilməsi, BMT-dən sonra dünyanın ən böyük ikinci təşkilatı olan Qərulmama Hərəkatına uğurla sədrlik etməsi, digər mühüm beynəlxalq təşkilatlarla geniş əməkdaşlıq əlaqələrinə malik olması ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunu göstərən mühüm amillərdir. Bu nüfuzu beynəlxalq təşkilatlarla uğurlu əməkdaşlıq artıq hall olunmuş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ölkəmizin haqlı mövqeyini, ədalətli əks etdirən qərar və qətnamələr qəbul edilməsinə imkan vermişdir.

Prezident İlham Əliyevin müəllifiyi ilə nəhəng transmilli enerjiqetika layihələri həyata keçirilmiş, Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas neft xətkəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, "Cənub qaz dəhlizi" kimi enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan nəhəng layihələr Avropanın enerji xərkəsinə dəyişdirilmişdir. Həmçinin Azərbaycanın təşəbbüsü ilə qlobal əhəmiyyət daşıyan transneqilyat, kommunikasiya layihələri reallaşdırılmış, Avropanı Asiya ilə birləşdirən Şərç-Qərb və Şimal-Cənub beynəlxalq neqilyat dəhlizlərinin yaradılması təmin edilmiş, Azərbaycan dünyada sayı məhdud olan kosmik ölkələr sırasına qoşulmuşdur.

Ötən illərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə ordu quruculuğu sahəsində də böyük işlər görülmüşdür. Məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin maddi-texniki təminatı gücləndirilmiş, ordumuzun arsenalına ən müasir silahlar və texnikalar cəlb edilmiş, Silahlı Qüvvələrimizin döyüş qabiliyyəti artırılmışdır. Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında ən güclü ordular sırasına daxil olmuşdur. Çox böyük fəxrəli vuruşları, qüdrətli Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2020-ci ildə öz gücünü bütün dünyaya nümayiş etdirərək 30 ilə yaxın işğal altında olan əzəli Azərbaycan torpaqlarını azad edərək öz adını tarixə qızıl hərflərlə yazdırmışdır və şübhə yoxdur ki, öten il Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz böyük qələbə xalqımızın və dövlətimizin tarixində əbədi qalacaqdır. Həm döyüş meydanında, həm də diplomatiya cəhətdən düşmənlər üzərində qazandığımız zəfərlər qürur mənbəyi, tariximizin şanlı səhifəsidir. Bununla da Azərbaycan dövlətinin, onun ordusunun, diplomatiyasının qarşısında duran bir nömrəli vəzifə Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli liderliyi ilə uğurla yerinə yetirilmiş və tarixi ədalət bərpə olunmuşdur.

Prezident İlham Əliyev öten il noyabrın 8-də Şuşa şəhərinin işğaldan azad olunması münasibətilə Azərbaycan xalqına müraciətində müzəffər Ali Baş Komandan kimi böyük fəxarət hissi ilə bu möhtəşəm xəbəri xalqımıza elan edərkən həm də Ulu Öndər Heydər Əliyevin vəsiyyətini həyata keçirməyin haqlı qururunu yaşadığını qeyd etmişdir: "Mən bu gün eyni zamanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşımda baş aydım. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, yönlü Qələbədir! Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün!".

Bəli, işğal altında olan torpaqlarımızın müdafiə əldə edəcəyini əminliklə bəyan edən və bu istiqamətdə yorulmadan, böyük ezməli çalışın Ulu Öndərin ruhu bu gün şadır. Çünki Şuşa azaddır, Qarabağ azaddır və biz öz tarixi torpaqlarımıza qayıtmışıq. Bu, Heydər Əliyev ideyalarının zəfəri, İlham Əliyev şəxsiyyətinin qüdrətidir. Bu gün Azərbaycan da Heydər Əliyev ideyaları yaşayır və ölkəmizin inkişafına xidmət edir.

İndi isə Azərbaycan üçün yeni bir mərhələ başlamışdır. Bu, quruculuq, azad olunmuş səher və rayonlarımızın bərpası dövrüdür. Azərbaycanın gələcəklə bağlı hədəfləri kifayət qədər aydındır. Prezident İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayındakı nitqində bu hədəfləri ifadə edərkən demişdir: "Ölkənin gələcəyini ələ planlaşdırmalıyıq ki, uzunmüddətli dayanıqlı inkişaf təmin edilsin, müstəqillik əbədi olsun, ölkəmizin qüdrətli artsın, təsir imkanlarımız artsın və daim Azərbaycan xalqı təhlükəsizlik şəraitində öz dədə-baba torpağında yaşasın".

Bəli, bu gün müasir Azərbaycan dövləti möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev ideyalarına, onun əsasını qoyduğu siyasi kursa sadıq qalaraq, inamla və uğurlu inkişaf edir. Ulu Öndərin zəhmətlinin bəhrəsi olan müstəqil Azərbaycan etibarlı əllərdədir, onun başladığı bütün işlər eyni ezməli davam etdirilir və ölkəmiz ən uca zirvələrə fəth edir.

Sahibə QAFAROVA,
Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin sədri



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Dəmir yumruğun təntənəsi

Əvvəli 1-ci səh.

Sosial-iqtisadi inkişafın ordu quruculuğunda rolu və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində atılan addımlar

Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə gəlməsi Azərbaycan xalqının və dövlətinin həyatında mühüm tarixi hadisə oldu, cəmiyyətin bütün sahələrini əhatə edən milli inkişaf strategiyasının əsası qoyuldu. Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan Prezidenti seçildikdən sonra 1993-cü il oktyabrın 10-da keçirilən andiçmə mərasimindəki çıxışında bildirdi: "İşğal, qaçqınların vəziyyəti respublikanın ictimai-siyasi, mənəvi vəziyyətini gərginləşdirmişdir. Bizim ən əsas vəzifəmiz respublikanı müharibə vəziyyətindən çıxarmaq, işğal olunmuş torpaqların hamısını geri qaytarmaq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, müstəqil respublikanın sərhədlərini təhlükəsizliyini təmin etmək, yurd-yuvasından didərgin düşmüş soydaşlarımızı öz doğma yerlərinə qaytarmaqdır. Əmin ola bilərsiniz ki, mən bütün səylərimi səfərbər edib, Azərbaycan xalqının istədiyinə nail olacağam".

Həmin dövrdə ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mənəvi-psixoloji böhran o həddə çatmışdı ki, Azərbaycanın döyüş əməliyyatları vasitəsilə Ermənistanın hərbi təcavüzünün qarşısını almaq imkanları yox idi. Vahid komandanlıq altında nizami ordunun formalaşdırılması, siyasiləşmiş hərbi dəstələrin ləğv edilməsi, peşəkar hərbi mütəxəssislərin hazırlanması kimi vacib məqsədlərə nail olmaq üçün müəyyən vaxt lazım idi. Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağ münaqişəsini və Azərbaycanın hərbi sahədə vəziyyətini xarakterizə edərək deyirdi: "Danışıqlar və sülh yolu ilə, BMT, ATƏM, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası, digər böyük dövlət və beynəlxalq təşkilatların imkanlarından səmərəli istifadə edərək, bu vəzifələri yerinə yetirməliyik. Ancaq Azərbaycan Respublikası özünü müdafiə etməyə qadir olan orduya malik olmalıdır". Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra Ermənistanın işğalçı siyasətinin qarşısını almaq üçün fəal siyasət diplomatik addımlar atdı, onun təşəbbüsü ilə BMT Təhlükəsizlik Şurası 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələr qəbul etdi. 1993-cü ilin dekabr ayında 1994-cü il yanvar ayının əvvəllərinə kimi davam edən Horadiz döyüşlərində Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş bir sıra yaşayış məntəqələri azad edildi.

Heydər Əliyev beynəlxalq münasibətlərdə hökm sürən ikili standartlar siyasətinə və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə münasibətdə dünyanın nüfuzlu təşkilatlarının səyri mövqədə çıxış etməsinə həmişə kəskin etirazını bildirir. BMT Baş Məclisinin 49-cu sessiyasında (29 sentyabr 1994-cü il) çıxış edən Heydər Əliyev bu təşkilatın Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı qəbul etdiyi dörd qətnaməsinin tələblərini Ermənistan tərəfindən yerinə yetirilmədiyini bildirdik deyir: "...Təhlükəsizlik Şurası da qəbul edilmiş qətnamələrin mexanizmini işə salmamışdır. Belə bir sual meydana gəlir: Təhlükəsizlik Şurası nə dərəcədə ardıcıl və qətiyyətlidir, hər bir konkret halda onun səlahiyyətlərinin təbii dərəcəsi nə ilə müəyyən edilir? Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarının yerinə yetirilməsi BMT-yə qarşı işləyir və onun beynəlxalq sülhü və təhlükəsizliyi qoruyub saxlamaq kimi əsas vəzifəsinə yerinə yetirmək bacarığında inamı poza bilər". Heydər Əliyevin mövqeyinə görə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi yalnız BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin Ermənistan tərəfindən yerinə yetirilməsi yolu ilə həll oluna bilər ki, bunun nəticəsində uzunmüddətli sülhün yaranması və regionun bütün əhəlinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi mümkündür.

Ulu Öndər Azərbaycanın hərbi təhlükəsizliyini təmin etmək qabiliyyətinə malik olan Silahlı Qüvvələrinin yaradılması və fəal siyasət həyata keçirdi. Qoşun hissələri keçmiş hakimiyyətdən miras qalmış tərbiyəçi-siyasi üzvlərdən təmizləndi və mükəmməl nizam-intizam, yüksək döyüş əhvali-ruhiyyəsinə malik olan Milli Ordu formalaşdırıldı. Ali hərbi təhsilli komandanı və qərargah zabiterinin, hərbi elmi işçilərin hazırlanması, onların ixtisasının artırılması, hərbi iş sahəsində elmi tədqiqatların aparılması üçün Heydər Əliyevin 1999-cu il 20 fevral tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyası yaradıldı.

Heydər Əliyevin apardığı xarici siyasətdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsi əsas istiqamətlərdən biri təşkil etdi. Azərbaycanın xarici siyasəti beynəlxalq hüquqi normalar, dövlətlərin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət, əxslərinə qarışmamaq kimi prinsiplər əsasında formalaşdırıldı. Xarici siyasət həyata keçirilərkən Azərbaycanın geosiyasi vəziyyəti, onun dünya



ölkələri ilə ayrı-ayrılıqda və çoxtərəfli formatda münasibətlərinin xüsusiyyətləri nəzərə alındı. Regional və beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələr möhkəmləndirildi. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yaranması tarixi və onun nəticələri ilə bağlı dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılması sahəsində mühüm tədbirlər görüldü. Heydər Əliyev xarici ölkələrin dövlət başçıları, beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri, Azərbaycan diasporunun nümayəndələri ilə görüşlərində Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında ətraflı məlumat verib.

Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın prinsipial mövqeyini dəfələrlə BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Müstəqil Dövlətlər Birliyi və digər qurumların tribunallarında səsləndirib, beynəlxalq birliyi problemin aradan qaldırılması üçün fəallıq göstərməyə çağırıb. Ulu Öndər Ermənistanın hərbi təcavüzünü pisləyərək deyir: "Ermənistan Azərbaycan torpaqlarının işğal edibdir, Ermənistan qeyri-konstruktiv mövqə tutubdur, Ermənistan Dağlıq Qarabağ müstəqil dövlət etmək istəyir və bildirdim ki, biz bunların heç birisi ilə razı ola bilməyəcəyik. Biz heç vaxt yol verə bilmərik ki, Dağlıq Qarabağ dövlət müstəqilliyi əldə etsin. Biz heç vaxt yol verə bilmərik ki, Azərbaycanın ərazisində ikinci erməni dövləti yaransın".

1994-cü ilin dekabrında ATƏM-in Budapeştdə keçirilən Zirvə görüşündə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar bu təşkilatın fəaliyyətinin gücləndirilməsi haqqında qərar qəbul olundu. ATƏT-in (1995-ci il yanvarın 1-dək Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Müşavirəsi (ATƏM) adlandırılıb) 1996-cı dekabrın 2-4-də Portuqaliyanın paytaxtı Lissabon şəhərində keçirilmiş sammitində Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizama salınmasının baza formulu müəyyən edildi. Ermənistan istisna olmaqla, ATƏT-in üzvü olan 53 Avropa dövləti münaqişənin həllini nəzərdə tutan və Azərbaycan xalqının milli maraqlarına uyğun gələn prinsipləri dəstəklədi.

BMT və ATƏT-lə yanaşı, Avropa Şurası və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) kimi qurumlar da dövlətlərin sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə tərəfdar olduqlarını bildiriblər. İƏT Ermənistanın Azərbaycanı hərbi təcavüz faktını tanıyan ilk beynəlxalq qurumdur. 1993-cü il aprelin 25-29-da İƏT-in xarici işlər nazirlərinin Pakistanın Kəraçi şəhərində keçirilən 21-ci konfransında qəbul edilmiş qətnamədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindən təbii çıxması tələb olundu.

Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün geoiqtisadi faktorların oynaya biləcəyi rola böyük əhəmiyyət verirdi. Ulu Öndərin mövqeyinə görə, ölkəmizin zəngin təbii ehtiyatlarından və dövlətlərarası enerji-neqilyat layihələrinin imkanlarından səmərəli şək-

kild istifadə etməklə həm Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafını sürətləndirmək, həm də onun Silahlı Qüvvələrinin maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək vacib idi. Bu baxımdan 1994-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycanla dünyanın nüfuzlu neft şirkətləri arasında "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması xalqımızın həyatında böyük tarixi hadisə oldu. Müqavilə çərçivəsində regional və beynəlxalq əhəmiyyət daşıyan enerji layihələrinin həyata keçirilməsinə başlanmasa Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunu artırdı. 1996-cı ildə Bakı-Novorossiysk, 1999-cu ildə isə Bakı-Supsa ixrac neft kəmərləri istifadəyə verildi, 1999-cu ildə Azərbaycan neftinin Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri vasitəsilə nəql edilməsinə dair Saziş imzalandı.

Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Azərbaycan beynəlxalq əhəmiyyət daşıyan neqilyat dəhlizləri ilə bağlı layihələrə qoşuldu. Avropa İttifaqının dəstəyi ilə həyata keçirilən və tarixi ləpə yolunun bərpasını nəzərdə tutan TRASEKA layihəsinin reallaşmasında Azərbaycan yaxından iştirak etdi. Avropa Birliyi Komissiyası və TRASEKA programının iştirakçısı olan ölkələrin birgə qərarı ilə 1998-ci il sentyabrın 8-9-da Bakıda tarixi ləpə yolunun bərpasına həsr edilmiş beynəlxalq konfrans keçirildi. 32 ölkənin və 13 beynəlxalq təşkilatın səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirak etdiyi tədbirdə "Avropa-Qafqaz-Asiya neqilyat dəhlizinin inkişafı etdirilməsi üzrə beynəlxalq neqilyat haqqında çoxtərəfli əsas Saziş" imzalandı. Heydər Əliyevin məqsədyönlü siyasəti nəticəsində iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrini əhatə edən dövlət proqramları həyata keçirildi, Azərbaycan iqtisadi inkişafının artım sürətinə görə postsosvet respublikaları arasında qabaqcıl mövqəə tutmağa başladı. Əlverişli biznes mühitinin yaradılması ölkəmizə xarici investisiya qoyuluşunu sürətləndirdi.

Heydər Əliyevin istər Azərbaycanın dinamik inkişafı, istərsə də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində atdığı addımlar etnik mənsubiyyəti, dini baxışları və adət-ənənələrindən asılı olmaqla ölkə vətəndaşları tərəfindən dəstəkləndi. Dini konfessiyalar və etnik qruplar vətəndaş həmrəyliyinə möhkəmlənməsində, ictimai-siyasi sabitliyin təmin olunmasında yaxından iştirak edərək, müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyi ətrafında sıx birləşdilər. Onlar müxtəlif tarixi dövrlərdə daxili və xarici siyasi dəriərlər Azərbaycanı qarşı yönəlməz tərbiyəçi əməllərinə kəskin etirazlarını bildirdilər.

Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsi və II Qarabağ müharibəsində qələbəni təmin edən iqtisadi-siyasi, diplomatik faktorlar

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasi kursun Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə daxil oldu ki, bu da Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin



aradan qaldırılması üçün ciddi siyasi-iqtisadi və mənəvi-psixoloji zəmin yaratdı. 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistanın Azərbaycanı qarşı hərbi tərbiyə nəticəsində başlayan müharibədə xalqımız Prezident İlham Əliyevin müzəffər komandan kimi hərbi sərkərdəlik keyfiyyətlərinin, prinsipial və qətiyyətli mövqeyinin, ən ekstremal şəraitdə belə uğurlu diplomatiya yürütdüyünün bir daha şahidi oldu. 44 gün davam edən Vətən müharibəsində Azərbaycanın işğal olunmuş əraziləri cənab İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə erməni qəsbkarlarından azad edildi. Xalqımızın tarixinin müasir dövürün çağırışlarına cavab verən, davamlı iqtisadi inkişafa malik olması, sosial, humanitar və digər sahələrdə böyük nailiyyətlər əldə etməsi Azərbaycanın dünya birliyində nüfuzunu artırdı. Milliyyətdən asılı olmayaraq hər kəsin hüquqlarının qorunması, müxtəlif millətlərin mədəniyyətlərinin və adət-ənənələrinin inkişafına şərait yaradılması vətəndaş həmrəyliyinə möhkəmləndirən faktor kimi çıxış edir. Azərbaycan dünyada fərqli dini sivilizasiyaların qovuşduğu tolerant məkan, milli birlik şəraitində yaşayan dövlət kimi tanılır.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi xarici siyasət Azərbaycanı dünya dövlətləri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərdə vacib tərəfdaş kimi tanıdır, onun BMT, Avropa Birliyi, ATƏT, MDB, İƏT, Qoşulmama Hərəkatı kimi təşkilatlarla əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi 2011-ci il oktyabrın 24-də 155 dövlətin dəstəyi ilə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilməsi xalqımızın tarixində mühüm hadisədir. Prezident İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə nail olmaq üçün ardıcıl olaraq həm Ermənistan prezidentləri və baş naziri ilə danışıqlarda, həm də BMT Baş Məclisinin sessiyalarında, ATƏT, Avropa Şurası, İƏT, Qoşulmama Hərəkatı kimi beynəlxalq təşkilatların tədbirlərində çıxışı zamanı münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnamənin Ermənistan tərəfindən beynəlxalq hüquqi prinsiplərə zidd olaraq yerinə yetirilmədiyini bildirdi. BMT Baş Assambleyasının 2006-cı və 2008-ci illərdə keçirilən sessiyalarında qəbul olunmuş sənədlərdə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində ermənilərin məskunlaşdırılması faktı pislənilib, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin yerinə yetirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. ATƏT, Avropa Şurası, Avropa İttifaqı, Qoşulmama Hərəkatı kimi beynəlxalq təşkilatların müxtəlif tədbirlər çərçivəsində qəbul etdiyi sənədlərdə dövlətlərin

beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı çərçivəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinin mümkünlüyü bildirilib.

Dövlət başçısı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində apardığı xarici siyasətlə paralel olaraq Milli Ordumuzun maddi-texniki bazasını gücləndirib. Azərbaycan Prezidentinin 2005-ci il 16 dekabr tarixli sərəncamı ilə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin yaradılması ordu quruculuğu sahəsində atılan mühüm addımlardan biridir. Son illər xeyli sayda hərbi sənaye müəssisəsi tikilib istifadəyə verilib. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan müasir tələblərə tam cavab verən, yüksək mənəvi-psixoloji hazırlıqlı, istənilən döyüş tapşırığını ən yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə qadir olan Silahlı Qüvvələrə malikdir.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarlarına səmərəli və əlverişli yollarla çıxarılmasını nəzərdə tutan pragmatik siyasət həyata keçirir və şəxələndirilmiş neqilyat infrastrukturunu vasitəsilə beynəlxalq birliyi diqqətinə ölkəmizə cəlb edir. Bütün bunlar Azərbaycanın geoiqtisadi maraqlarının təmin edilməsi baxımından vacib əhəmiyyət daşıyır. Respublikamız böyük enerji-neqilyat layihələrinin əsas təşəbbüskarlardan biri kimi regional və beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin edilməsində xüsusi yer tutur.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə nail olmaq üçün öten illər ərzində fəal və çevik xarici siyasət həyata keçirilib. Dağlıq Qarabağın tarixi ilə bağlı dünya ictimaiyyətinə dolğun məlumatlar çatdırılıb, Ermənistanın Azərbaycanı qarşı qarayaxma kampaniyası iləndən-ile fiasqoya uğrayıb. Prezident İlham Əliyev Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın prinsipial mövqeyini dəfələrlə BMT, ATƏT, NATO, Avropa Şurası, Avropa İttifaqı, İƏT, MDB kimi beynəlxalq və regional təşkilatların nəzərinə çatdırıb, Ermənistanı işğalçı siyasətindən əl çəkməyə, dünya dövlətlərini işə problemnin aradan qaldırılması üçün fəallıq göstərməyə çağırıb.

Azərbaycan Ordusunun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinin, zabit-əsgər heyətinin yüksək hərbi hazırlığa və vətənpərvərlik əhvali-ruhiyyəsinə malik olmasının nəticələri özünü II Qarabağ müharibəsində parlaq şəkildə göstərdi. Hələ müharibə başlamamışdan əvvəl dünyanın nüfuzlu "Global Firepower Index" (Hərbi Gücün Qlobal İndeksi) təşkilatının məlumatında bildirildirdi ki, 2020-ci il üzrə "Ən güclü ordu" reytinginə görə Azərbaycan Ordusu dünyanın 138 dövlətinin orduları sırasında 64-cü yerdədir. Siyahıda Gürcüstan 89-cu, Ermənistan isə 111-ci sıradadır. Azərbaycan Ordusu yalnız Cənubi Qafqazda deyil, həmçinin MDB məkanında lider mövqelərdən birini tutur.

II Qarabağ müharibəsində Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasətlə bağlı həmrəylik nümayiş etdirdi. Bir daha aydın oldu ki, milli birli-

yin təmin olunması, müxtəlif ictimai-siyasi qüvvələr arasında etimad mühitinin yaradılması istiqamətində Azərbaycan Prezidentinin atdığı addımlar ictimai fikirdə onun haqqında uzaqgörən və müdrik lider obrazını daha da möhkəmləndirir. II Qarabağ müharibəsindən əvvəl də ermənilərin hərbi tərbiyələrinin qarşısını alınması üçün Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasət ətrafında xalqımız həmrəylik nümayiş etdirdi. Buna nümunə kimi, 2016-cı ilin Aprel, 2020-ci ilin iyul ayında baş vermiş Tovuz döyüşlərini göstərmək olar. Azərbaycanın düşmənlə təmas xəttində yerləşən mövqələri və yaşayış məntəqələri Ermənistan silahlı qüvvələrinin intensiv atəsinə maruz qalanda Milli Ordumuz əks-hücum əməliyyatı ilə düşmənin tərbiyələrinin qarşısını aldı. Həmin döyüşlərdə mühüm nailiyyətlər əldə olundu, bir neçə yüksəklik və müəyyən ərazilər Ermənistanın işğalından azad olundu, əldə edilmiş qələbə Azərbaycanda vətəndaş birliyini daha da möhkəmləndirdi. Əvvəllər ermənilər dünyaya ordularının yenilməz, güclü olması haqqında yalan, şişirdilmiş məlumat yayırdılar. Lakin II Qarabağ müharibəsindəki döyüşlər ermənilərin bu cür iddialarının realıqdan uzaq, cəfəngiyyət olduğunu sübut etdi və qısa müddət ərzində Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı qüvvələrini məhv etməklə öz qüdrətini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. 44 günlük müharibə dövründə dünyanın nüfuzlu telekanallarına verdiyi müsahibələrində Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanı dair həqiqətləri beynəlxalq aləmin diqqətinə yüksək diplomatik peşəkarlıqla çatdırması dövlətimizin informasiya müharibəsində də qələbəsini təmin etdi.

Ermənistanın atəşkəs rejimini pozması nəticəsində baş verən müharibədə Azərbaycan Ordusu düşmənin hərbi qüvvələrini darmadağın etdi. Bu qələbə münasibətilə Ali Baş Komandan İlham Əliyev bildirdi: "Mənim üçün torpaqların azad edilməsindən daha ümdə vəzifə heç vaxt olmamışdır. Bütün prezidentlik dövrümü mən buna həsr etmişəm. Hər bir qərarın arxasında bu məqsəd, bu hədəf dayanır - bu addım bizi qələbəyə yaxınlaşdıracaq, yoxsa yox. Deyirdim ki, hər birimiz hər gün qələbəni yaxınlaşdırmalıyıq. Mənim çıxışlarım var, onlar tarixdə qalır. Hər gün hər birimiz qələbəni yaxınlaşdırmalıyıq. Yaxınlaşdırdıq, hazırlaşdıq, gəldik, düşməni məğlub etdik, məhv etdik".

Prezident İlham Əliyevə olan yüksək inamın nəticəsi idi ki, xalqımızın vətənpərvər övladları onun çağırışına qoşularaq torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda səfərbər olub silaha sarıldılar. Rəşadətli Azərbaycan Ordusu "Dəmir yumruq" əməliyyatında böyük sülcaət göstərərək xalqımızın tarixinə parlaq səhifələr yazdı. Vətən müharibəsinin ilk günlərindən başlayaraq Ali Baş Komandan İlham Əliyev əsgərlərimizin qəhrəmanlığı ilə fəxr etdiyini, qürur duyduğunu vurğulayıb. Qeyd edək ki, Azərbaycan Ordusunun müharibədə əldə etdiyi qələbə Prezident İlham Əliyevin yüksək liderlik keyfiyyətlərinin, milli maraqlara söykənən uzaqgörən siyasətinin və xalq-ordu birliyinin məntiqi nəticəsidir. II Qarabağ müharibəsində Azərbaycan qələbə qazanmaqla bölgədə yeni geosiyasi realıq yaratdı və 30 ilə yaxındır ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının kağız üzərində qalan məlum dörd qətnaməsinin tələblərini yerinə yetirdi.

Dekabrın 10-da Bakının Azadlıq meydanında qələbəyə həsr olunmuş Zəfər paradı Azərbaycan Ordusunun gücünü və qüdrətini bütün dünyaya göstərdi. Bu möhtəşəm tədbirdə 3000 nəfərdən artıq şəxsi heyət, 150-dək hərbi texnika, o cümlədən silahlanmaya yeni qəbul edilmiş müasir hərbi texnika, raket və antilləriyə qurğuları, hava hücumundan müdafiə sistemləri, eləcə də hərbi gəmi və katerlər, Azərbaycan Ordusunun düşməndən ələ keçirdiyi hərbi qənimətlərin bir qismi də nümayiş etdirildi.

Göründüyü kimi, Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə cəmiyyətin bütün sahələrində qələbəyə həsr olunmuş nailiyyətlər, xüsusi ordu quruculuğu sahəsində atılan addımlar, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində aparılan fəal diplomatik mübarizə Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi möhkəmləndirdi və ona dünya birliyində böyük nüfuz qazandırdı.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəlik məharəti, Azərbaycan Ordusunun gücü və vətəndaş həmrəyliyi nəticəsində II Qarabağ müharibəsində əldə olunan tarixi qələbə "Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyində böyük ümidlər bəsləyirəm" deyə Heydər Əliyev dühasının müdrikliliyi və uzaqgörənliyini bir daha sübut etdi. Vətən müharibəsindəki şanlı qələbə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinin azad olunması ilə bağlı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin arzularının reallaşması demək olar.

Mübariz QURBANLI,
Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Heydər Əliyev yolu



Xarizmatik şəxsiyyət dedikdə öncə xalqların və bəşəriyyətin həyatında xüsusi rol oynayan, tarixin axarını dəyişən, milyonları xilas edən, cəmiyyətə xoşbəxtlik və rifah bəxş edən Tanrı tərəfindən seçilmiş peyğəmbərlər, sərkərdələr, dövlət xadimləri, dahilər, müdriklər göz önündə gəlir.

Xarizmatik liderə xas olan bütün xüsusiyyətlər Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixində ən böyük xüsusiyyətlərindən biri olan, xalqı qarşısında misilsiz xidmətlər göstərən, bütün ictimai-siyasi fəaliyyətini dönmə xalqının yüksəlişinə və tərəqqisinə, ana vətəninin çiçəklənməsinə və qüdrətlənməsinə həsr edən, bu yolda böyük qələbələr qazanmış Ümmümilli Lider Heydər Əliyev uğur fenomenində özünü parlaq şəkildə təzahür edir.

Dünya siyasət tarixində öz xalqının və ölkəsinin, eləcə də regionun və həttə dünyanın taleyini dəyişmək qüdrətinə malik hökmdarlar, dövlət xadimləri çox olmuşdur.

Lakin bu xadimlərin, demək olar ki, hamısı güclü dövlət, hərbi gücə və müasir silaha malik böyük ölkələrin və xalqların nümayəndələri olmuşlar. Bütün bu şəxsiyyətlərdən fərqli olaraq Heydər Əliyev iki birinə zidd ictimai-iqtisadi formasiyaya - sosializm və bazar iqtisadiyyatı zamanında, iki bir-birinə antaqonist məkanda - SSRİ kimi nəhəng diktatordan bətinədən çıxması birpartiyalı sistemin idarə etdiyi hökumət dövlətinin tərkib hissəsi olan Sovet Azərbaycanında və müstəqilliyini elan etmiş, lakin onu qorumaq, siyasi-iqtisadi, hərbi və xaricində olan Azərbaycan Respublikasına rəhbər kimi uğurlu qazanmışdı, bütün daxili və xarici bacarıqları def edərək dünyanın qəbul etdiyi dövlət xadimində və milli liderə çevrilmişdi.

1969-cu ildə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilən və 1982-ci ilə kimi - 13 il bu vəzifədə çalışan Heydər Əliyev Azərbaycanı SSRİ məkənində 1920-ci ildən bu yana nail olmadığı ən yüksək mərtəbəyə qaldırdı. SSRİ-nin aqrar xammal bazası olan, geridə qalmış, kasıb, mədəniyyəti və elmi tənəzzül edən, bütün göstəricilərinə görə 15 respublika arasında 13-cü yerdə gədən bir ölkəni inkişaf etmiş sənaye mərkəzinə, müasir texnologiyaları tətbiq edərək yüksək göstəricilərə əldə edən aqrar sənayə kompleksinə malik kənd təsərrüfatı respublikasına, yüksək mədəniyyəti və bilimi ilə seçilən tanınmış ziyalıları olan xalqı yaşadığı ölkəyə çevirdi.

Eyni zamanda müasir Azərbaycan dövlətinin qurulmasında və inkişafında da Ümmümilli Lider Heydər Əliyev tarixi rol və xidmətləri misilsizdir. 1991-ci ilin payızında yaranmış tarixi şəraitdən istifadə edərək Azərbaycan xalqı öz dövlət müstəqilliyini elan etsə də, 1993-cü ilə qədər dövlət qura bilmədi, siyasi və iqtisadi kaos, dövlət rəhbərliyində olanların və iddiaçıların şərişsizliyi, siyasi iradə və konkret siyasi programın olmaması Qarabağda separatçılığın aqlanması nəinki torpaqlarımızın işğalı ilə nəticələndi, həftə müstəqilliyimizin itirilməsi və respublikanın parçalanması təhlükəsi ilə üz-üzə qaldıq.

li əlaqədə fəaliyyət göstərən qollarının - qanunverici, icra edici və məhkəmə hakimiyyətinin müəyyən edilməlidir.

Heydər Əliyevin görkəmli dövlət xadimi kimi müdrikliyi həm də onda idi ki, o, hər kəsdən öncə milli ideologiyamızın müstəqil dövlətin inkişafı üçün çox vacib amil olduğunu qəbul etmiş və konsepsiyamızın yaranması, təkmilləşməsi üçün uzun illər fəaliyyət göstərmişdir.

Dövlətçilik Heydər Əliyevin milli ideologiya konsepsiyasının 2 qanunlarından biridir. Ulu Öndər YAP-ın yaradılmasının 6-cı ildönümünə münasibəti ilə keçirilən təntənəli yığıncaqda milli ideologiya ilə bağlı konseptual fikirlərini belə ifadə etmişdir: "Bizim həm xarici siyasətdə, həm daxili siyasətdə, həm ictimai-siyasi sahədə, həm sosial-iqtisadi sahədə gördüyümüz işlər milli ideologiyamızın üzərində qurulur. Bu milli ideologiya nədən ibarətdir? 1-si, dövlətçilik. Dövlətçilik bu gün və gələcəkdə bizim hər bir vətəndaşımızın, cəmiyyətin, dövlətin əsas vəzifəsidir. Dövlətçilik Azərbaycanın müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü qoruyub saxlamaqdır. Azərbaycanın müstəqilliyini möhkəmlətməkdir. Dövlətçilik hər bir vətəndaşın qəlbində olmalıdır. Ona görə də hər bir vətəndaş vətənpərvərlik hissləri ilə yaşamaq və bizim partiyamız, bütün dövlət orqanları, bütün təbliğatımız Azərbaycan dövlətçiliyi inkişaf etdirmək üçün hər bir vətəndaşda milli vətənpərvərlik hisslərini yaratmalıdır. Milli vətənpərvərlik hissləri hər bir vətəndaşda o qədər güclü olmalıdır ki, hər bir vətəndaş milli menafəti öz şəxsi menafətinə, öz şəxsi həyatından - hər şeydən üstün tutsun".

Heydər Əliyevin milli ideologiya konsepsiyasının 2-ci qanadı milli mənəvi dəyərlərə sadıqlıqdır. Ulu Öndər milli mənəvi dəyərlərimizin öyrənilməsi, qorunub saxlanılmasını, gələcək nəsillərə çatdırılmasını azərbaycanlılığın əsas elementləri kimi görür və bir vəzifə olaraq qarşıya qoyurdu.

Heydər Əliyevə görə xalq öz müstəqilliyini qorumaq, gələcəyini qurmaq istəyirsə, milli-mənəvi dəyərlərinə sadyən sadıqlıqdır. Milli-mənəvi dəyərlərinə hörmət etməyən, bir millət olaraq öz varlığını ifadə edə bilməyən xalqın müstəqil dövlət uzun zaman yaşaya bilməz. Milli dövlət ölkənin ərazi bütövlüyünü, konstitusiyası qurulmasını, təbii sərvətlərini, vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin etmək bərabər, milli-mənəvi dəyərləri də qorunmalı və inkişaf etdirməlidir.

Bizim milli mənəvi dəyərlərimizin əsasını 3 komponent təşkil edir: dilimiz, dinimiz, adət-ənənəmiz. Bu 3 komponentin hər birinin inkişafı üçün Heydər Əliyev dəyərli nəzəri fikirlər söyləmiş, fərman və sərəncamlar vermiş, əməli işlər görmüşdür. Heydər Əliyevin milli ideologiyasının 3 mühüm tərkib hissəsi var ki, bunların da hər biri milliyyəti ümumbəşəriyyətin, tarixdə saxlanılışının six şəkildə vəhdətini özündə ehtiva edir:

- Azərbaycançılıq və dünyəvilik
- Tarixə hörmət və müasirlik
- Milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və ümumbəşəri dəyərlərə inteqrasiya.

Milli ideologiyamızın tərkib hissəsini təşkil edən bu 3 istiqamətin hər biri qısa zaman kəsiyində həyatda öz təsdiqini tapmış, doğru nəzəriyyə olduğu sübut etmiş və bu gün də uğurla inkişaf etməkdədir.

Xalqı birləşdirən əsas dəyər - sosial ədalət

Müstəqil Azərbaycanın dövlət quruculuğu və inkişafı strategiyasını müəyyən edərək Ümmümilli Lider Heydər Əliyev sosial siyasəti prioritet istiqamətlərdən biri olaraq müəyyən etmiş, milli sərvətlərin xalqın bütün təbəqələrinə mənsub olması, sosial ədalət prinsipinin qorunması, əhalinin azteminatlı hissələrinə dövlət qayğısının artırılması məsələlərini həmişə diqqət mərkəzində saxlamışdır.

Sosial siyasətin təminatı və əhatəli olması üçün möhkəm iqtisadi təməl və hüquqi bazanın olması mühüm şərtidir. Mehz buna görə də müstəqil Azərbaycanın sosial siyasət strategiyasını müəyyənləyən zaman Ümmümilli Lider Heydər Əliyev bir tərəfdən sosial siyasətin ölkənin real iqtisadi imkanlarına uyğunlaşdırılmasına, digər tərəfdən isə müvafiq normativ - hüquqi bazanın yaradılmasına ciddi önəm verirdi.

Modern dövlət quruculuğu yoluna qədəm qoymuş müstəqil Azərbaycanın sosial siyasətinin təməlinde iki klassik prinsip dayanır - sosial ədalət və sosial rifah. Heydər Əliyev sosial sahədə dövlətin vəzifəsini bunda görürdü: "Bir dövlət olaraq, hökumət olaraq biz

xalqımızın, millətimizin, vətəndaşlarımızın sosial tələblərini təmin etməliyik".

1995-ci ildən başlayaraq ölkədə iqtisadi tənəzzül dayandı və bu sosial sahədə siyasətin konkret istiqamətlərinin müəyyənlişməsinə, islahatlar aparılmasına və sosial siyasətin geniş hüquqi bazasının yaranmasına təkan verdi.

Müstəqil dövlətçiliyimizin memarı və qurucusu Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin siyasi idarəçilik məktəbinin layiqli davamçısı olan İlham Əliyev 2003-cü ilin oktyabrında keçirilən ilk prezidentlik inauqurasiyasında "Mən hər bir azərbaycanlının prezidenti olacağam" söylədi və arxasında böyük mənə və məsuliyyət yükü olan bu fikirləri öz prezidentlik fəaliyyətində daim təsdiq etdi, əmələ çevirdi və dövlət idarəçiliyində bir meyar səviyyəsinə yüksəldi.

Təbii ki, hər bir yaxşı rəhbər kimi, cənab İlham Əliyev də prezidenti olduğu hər bir vətəndaşın və bütövlükdə Azərbaycan xalqının əmin-amanlıq şəraitində, güvənli maddi təminat və sosial rifah içərişində yaşamağını istəyir və bu istəyi reallığa çevirmək üçün ən müxtəlif proqramlar qəbul etmiş, ən müxtəlif qərarlar, fərman və sərəncamlar vermiş, qanunlar imzalamışdır.

Sosial ədalət hər bir cəmiyyətin demokratikliyinin lakmus kağızıdır, sosial ədalət pozulan cəmiyyətin digər dəyərləri də deformasiya olunur, fərdlər və qruplar arasındakı gərginlik daim münaqişəyə ocağına çevrilir. Sosial ədalətin çərçivəsi cəmiyyətin tələblərinə uyğun dəyişir və təkcə qanunlar və proqramlarla deyil, eyni zamanda mənəvi dəyərlər, ənənələr, liderin humanizmi və şəxsi nümunəsi ilə təmin olunur. Təsədüfii deyil ki, sosial ədalət müəllifi Ümmümilli Lider Heydər Əliyev olan Konstitusiyamızda da əsas prinsiplərdən biri kimi təsbit edilmişdir.

Sosial dövlət vətəndaşlara uyğun şərtlərlə sağlamlıq, təhsil, məşğulluq imkanları yaratmaq, müəyyən proqramlarla ehtiyacı daha çox olan təbəqənin və imkanlara əlçatılmazlıqni dəstəkləməklə sosial ədalət təmin etmişdir.

Prezident İlham Əliyev 2003-cü ildə öz seçki proqramında qarşıda ki beş il ərzində 600 min yeni iş yeri açılmasını təmin edəcəyini söyləyəndə bu cəsarətli çağırış çoxları üçün fantastik bir zaman kimi göründü. Çünki o arzu ölkədə işsizlik 50, yoxsulluq 49 faiz idi.

Ədalətli hakim olan zaman göstərdi ki, İlham Əliyev neinki üzəgörmə və pragmatik bir siyasətçidir, o, eyni zamanda müdrik və realist bir dövlət xadimidir. İlham Əliyev "600 min yeni iş yeri açacağı" söyləyəndə həm də 600 min ailənin həyat səviyyəsinin yüksəlməsinə diqqət mərkəzində oldu və bu illər ərzində ölkədə 1 milyon 800 min daimi olmaqla 2 milyon yeni iş yeri açıldı. İşsizlik on dəfə aşağı düşdü. İndi Azərbaycanda işsizlik 2003-cü ilə müqayisədə 10 dəfə azalaraq, 4.9 faiz təşkil edir və ölkəmiz işsizlik göstəricisinə görə dünyada ən öndə gedən ölkələrdən biridir. İndi Azərbaycan vətəndaşları iş yeri axtararkən daha geniş seçim imkanları əldə etmişlər, 90-cı illərin əvvəllərində metro girəcəyində "bakuş", yaşayış binalarının heyətlərində "xlor" çiqsıran insanlar indi daha layiqli, rahat və daha çox əməkhaqqı təminatı verən iş tələbi irəli sürürlər.

2003-cü ildən bu yana ölkədə minimum əməkhaqqı 10 dəfədən çox artmış, 2019-cu ildən isə minimum əməkhaqqı 250 manat olmaqla yaşayış minimumunu (190 manat) 31.5 faiz üstələmişdir.

Prezident İlham Əliyevin sosial siyasət kursunun çox mühüm istiqamətlərindən biri azteminatlı insanların sosial müdafiəsinin daim diqqət mərkəzində saxlanılmasıdır. Pensiyalar, müavinətlər, təqaüdlər və digər sosial döndəşiribəli artırılır, ünvanlı sosial yardım və özünüməşğulluq proqramları daha çox ehtiyacı olan ailələrə əhatə edir, sosial evlər tikilir, ipotekə kreditləri verilir, şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri, məcburi köçkünlər daha geniş şəkildə dövlətin qayğısı ilə əhatə olunurlar.

Neft gəlirlərini insan kapitalına çevirmək! Bu da İlham Əliyevin irəli sürdüyü və uğurla həyata keçirdiyi onlarca tarixi ideyaların biridir. Alimlər ölkələrin inkişafının əsasında digər faktorlara yanaşı, 3 mənbənin olmasını vacib hesab edirlər: zəngin təbii sərvətlər, o cümlədən karbohidrogen ehtiyatlarının olması, müasir texnologiyalara malik ol-

maq və onların istehsalında öncülük, dərin elmi potensiala malik insan kapitalının olması. Bunlardan biri gec-tez tükənən, digəri isə köhnələn sərvətdir. İnsan kapitalı isə tükənmir, köhnəlir, əksinə, müəbit şəraitdə daha da inkişaf edir. İkinci Dünya müharibəsindən sonra Yaponiyanın, iyirminci əsrin sonlarından isə Cənubi Koreyanın, Sinqapurun inkişafı məhz insan kapitalı, süni intellektə bağlıdır.

Müstəqilliyinin ilk illərində torpaqları işğal olunan, iqtisadiyyatı çökən, bir milyona yaxın qaçqın və məcburi köçkünlü olan, sovetdən qalma təhsil sistemi süqut edən, onsuz da zəif olan maddi-texniki bazası köhnələn təhsil və elm sahəsini gücləndirmək, köhnəlmiş zərərli stereotipləri qırmaq, yeni kadrlar hazırlamaq milyardlarla manat vəsait, gərgin əmək, güclü siyasi iradə tələb edirdi, lakin Prezident qısa vaxt ərzində bunu da bacardı. Təhsil sisteminin modernləşdirilməsi siyasəti ilə yanaşı olaraq təhsilin maddi-texniki bazası demək olar ki, yenidən quruldu, 3500-dən çox məktəb və uşaq bağçası yenidən tikildi, müasir avadanlıqla təchiz edildi, yeni kolleclər, universitetlər yaradıldı, xaricdə təhsil proqramı qəbul edildi, 5 mindən çox azərbaycanlı gənc bu proqram vasitəsi ilə dövlət vəsaiti hesabına dünyanı tanınmış universitetlərində təhsil aldılar. İndi o gənclərin bir qismi Vətənə dönməklə Azərbaycan dövlətinin idarə etməsində yaxından iştirak edir, xaricdə qalanlar isə diaspor təşkilatımızı gücləndirərək Azərbaycanı dünyada layəqətlə təmsil edirlər.

İnsan həyatının keyfiyyəti və faydalı olması üçün vacib şərtlərdən biri, bəlkə də birincisi sağlamlıqdır. Heç təsadüfi deyildir ki, bütün dünyada sağlamlıq qorumaq hüququ insanın ən fundamental hüquqlarından biri kimi tanınır. Azərbaycan vətəndaşının sağlamlıq və xoşbəxt yaşamasının təmin olunması, tibbi xidmətin keyfiyyəti və bu xidmətlərə pasiyentlərin əlçatılışı Prezident İlham Əliyevin daim diqqətdə saxladığı məsələlərdən biridir.

Tibbi xidmətlərə əlçatılığın təmin olunması, tibbi xidmətlərin vaxtında və keyfiyyətlə göstərilməsi üçün siyasi idarəçiliyinin ən optimal forması sayılan icbari tibbi sığortaya sistemə keçid Prezident İlham Əliyevin sosial sahədə aparıldığı ən fundamental islahatlardan biridir. İcbari tibbi sığorta səhiyyə xidmətlərinin keyfiyyətini artırmaq, sağlamlıq rəqabət mühitini yaratmaq, maliyyələşdirmə xərclərini dövlət, işəgötürən və işləyən arasında paylaşmaq daha mütənasib və ədalətli sistem təklif edir.

Təbii ki, səhiyyə sistemini uzun illər ərzində formalaşdırmaq və maliyyələşmə və idarəçilik üsullarından bərdən qoruyub yeni sistemə keçirmək mümkün deyildir. İcbari tibbi sığortanın qüsursuz və mükməllə çalışması üçün vacib olan şərtlər həll olunmasa, ən mükməllə bir sistem də iflasa uğraya bilər. Mehz hər hansı qərara kompleks yanaşın və qərar qəbulu zamanı bütün amilləri öncədən nəzərə alan Prezident İlham Əliyev ilk in olaraq icbari tibbi sığorta sistemində fəaliyyət göstərən klinikaların müasir tələblər səviyyəsində qurulması və təchiz edilməsi həyata keçirdi: həm dövlət, həm də özəl sektorda onlarca yüksək təchizə və tibbi-sanitar standartlara cavab verən klinikalar yaradıldı, müasir tibbi texnologiyaları yaxşı mənimsəyən həkim və orta tibb işçiləri yetişdi, tibbi heyətlər formalaşdı, respublika üzrə minimum və orta əməkhaqqı yüksəldi, qeyri-leqal məşğulluqun aradan qaldırılması üçün iqtisadi və hüquqi nəzarət mexanizmləri formalaşdı. İcbari tibbi sığorta 3 il ərzində pilot şəkildə Mingəçevir, Yevlax və Ağdaşda uğurla sınaqdan çıxandan sonra 2020-ci ildə ölkəmizin şimal bölgəsini əhatə edən 20 rayonda tətbiq olunmağa başladı. Hazırda isə koronavirus pandemiyasının təvəriti çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycanın bütün ərazisində icbari tibbi sığorta vətəndaşlarımızın xidmətindədir.

Zəfər yolu, Şuşa zirvəsi

O siyasi lider xoşbəxtlik ki, davamçısı, ideyalarını daha irəl aparacaq varisi vardır. Siyasi liderin daha bir keyfiyyəti öz davamçılar (tərəfdarları) arasında ən qabiliyyətlini seçib yeni mərhələdə ideya daşıyıcısına çevirə bilməsidir. Ümmümilli Lider Heydər Əliyev bu baxımdan - siyasi varislik prinsipi baxımından da mükməllədir, əbədiyəsədir. Bu gün Heydər Əliyev siyasi kursu Prezident İlham Əliyev tərəfindən günün tələblərinə uyğun sə-

viyyədə inkişaf etdirilir, Azərbaycan dünyanın mədəniyyət, tolerantlıq, iqtisadiyyat, idman mərkəzinə çevrilmişdir. Bu gün Azərbaycan bölgədə söz sahibidir, bir çox beynəlxalq təşkilatlara sədrlik edən respublikamız dünyanın ən nüfuzlu dövlətlərindən birinə çevrilmişdir.

Bu gün Azərbaycan dünyanı az sayda ölkəsinin təmsil olunduğu "Kosmos klubu"nun üzvüdür.

Bu gün regionda dünya birliyinin bir çox transmilli layihələri Azərbaycan adı ilə bağlıdır.

Bu gün Ümmümilli Liderin böyük uzaqgörənliklə söylədiyi "Azərbaycan dünyaya Güneş kimi doğacaq" fikri parlaq təsdiqini tapmışdır.

İndi Azərbaycan tarixinin ən sərfəli, ən sevinci günlərini yaşayır. Artıq "Qarabağ münaqişəsi" deyilən bir termin tarixə qovuşub. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı işğaldan azad edib, ərazi bütövlüyümüzü təmin olunub.

Doğru olan yolu isə bizə 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə qayıtmaqda dövlətçiliyimizi xilas edən Ümmümilli Lider Heydər Əliyev göstərdi - xalqı inandırdı ki, uğurlu bir yerdə yumruq kimi birləşərək güclü dövlət qurmaqdan, qüdrətli ordu yaratmaqdan keçir.

Qələbəmizə bir an da şübhə etməyən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunacağına öz varlığı qədər inanən Ulu Öndər deyirdi: "Ögər torpaqlarımız sülh yolu ilə azad olunmasa, biz nəyin bahasına olursa-olsun torpaqlarımızı azad edəcəyik. Dünya bilməlidir, hamı bilməlidir və o cümlədən Ermənistan tərəfi də bilməlidir ki, biz heç vaxt torpaqlarımızın bir metrasını da, qarışını da heç kəsə verməyəcəyik".

Xalq ona inanırdı, çünki öz Liderini çox yaxşı tanıyırdı, ona görə də dara düşəndə Xilaskar kimi onu çağırırdı, o, gəldi, dövləti dağılmıqdan, milləti məhv olmaqdan qorudu, məmləkətin özü kimi tika-parça olmasından qorudu, bir yere yığıldı, məlhem qoydu, sandı, sağaltdı. Eynən mahir bağbanın qasırqdan qəddi sınımsız fidan tingini sarıyıb təzadən bitirdirib böyüdən kimi böyüdü milləti Böyük Xilaskar. Sonra tamamlayıb başa çatdıra bilmədiyi işləri özü kimi inandırdı varisinə - cənab İlham Əliyevə həvalə etdi.

Prezident İlham Əliyev 2003-cü ildə prezident kimi ilk andiçmə mərasimində bütün dünyaya bəyan etdi: bizim yolumuz Heydər Əliyev yoldur! Bu yol bizi işıqlı, xoşbəxt, firavan günlərə aparacaq.

18 ildir Prezidentin müəyyən etdiyi kursla uğura doğru, işığa doğru, haqqa doğru gedirik.

Bu yolda qarşımıza nələr çıxmıdır, hansı maneələri dəf etmədik, hansı aysberqləri adlamadıq? Biz bütün maneələri adlayaraq bir xalq kimi daha da mənəşlədik, bütövləşdik, bərkidik, böyüdükdük!

Biz bu illər ərzində başqa xalqların bəlkə də 100 illərə keçə bilmədiyi yenilənmə, təchiz, özünüdərk, milli-psixoloji transformasiya yolu keçdik.

Bizi bu yolda qətiyyətlə, mətin addımlarla inamli qələbələrə aparan Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müasir dövlət qurduq, özümüzü dünyaya sübut etdik, güclü, modern ordu yaratdıq, BMT Təhlükəsizlik Şurasının iclaslarına sədrlik etdik, "Kosmos klubu"nun üzvü olduq, Avrovişya məhni müsabiqəsinin qalibi olduq, Avropa Oyunlarına, İslam Olimpiya Oyunlarına, onlarca beynəlxalq iqtisadi, siyasi, humanitar tədbirlərə evsahibliyi etdik, uğur qazandıq, uğurlumuzu bölüşdükdük.

Bu illər ərzində milli-psixoloji transformasiyamızda heç şübhəsiz ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın böyük xidmətləri mütləq qeyd olunmalıdır. Mehz Mehriban xanım müstəqil Azərbaycan dövlətində birinci xanım institutunu yaratdı, formalaşdırdı və mühüm dövlətçilik atributuna çevirdi. Mehz Mehriban xanım Əliyevanın yaratdığı və rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu təkcə Azərbaycanda deyil, eləcə də ölkə hüdudlarından kənarada humanizmi, xeyirxahlıq, səfəqət, sosial dəstək ünvanına çevrildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev böyük uzaqgörənliklə deyirdi ki, mənim başa çatdırdığım işləri Azərbaycan xalqının dəstəyi ilə İlham Əliyev başa çatdıracaq.

Ulu Öndərin arzusunda olduğu, lakin başa çatdırı bilmədiyi ən birinci vəzifə isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi.

məsələsinin diplomatik yolla həllinə imkan vermədi. Müharibə yolu ilə məsələnin həlli üçün qüdrətli dövlət, güclü iqtisadiyyat və qabiliyyətli ordu yaratmaq, beynəlxalq ictimaiyyətin nüfuzunu və dəstəyini qazanmaq üçün uzun zaman, məqsədyönlü fəaliyyət, dəqiq program, böyük siyasi iradə, gərgin zəhmət lazımdır.

Tanrı bu sərfəli missiyanı Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qismətinə yazmışdı. İlham Əliyev öz xalqı ilə birlikdə bu işi bacardı və müasir bütöv Azərbaycan dövlətinin qurucusu, torpaqları işğaldan azad edən və ərazi bütövlüyünü təmin edən sərkərdə kimi öz sərfəli adını qızıl hərflərlə tarixə yazdırdı.

Yəqin ki, tədqiqatçılar Azərbaycanın 44 günlük zəfər yürüşü fenomeninin müasirlik aspektlərini araşdıracaq, nəticələr çıxaracaq, nümunə kimi göstərəcəklər. Lakin indidən bir həqiqət form kimi aydındır: Qələbənin uğur formulu çox sadədir: müzəffər Komandan+müzəffər Ordu+müzəffər Xalq. Qələbənin uğur simvolu isə heç şübhəsiz ki, Dəmir Yumruqdur - xalq, ordu, rəhbərliyi birliyi əks etdirən və düşmənin başını ilan başı kimi əzən dəmir yumruq!

Azərbaycanın tarixi qələbəsinin şəksiz və şəriksiz qəhrəmanı isə Ali Baş Komandandır! Prezident bu 44 gündə həm hərbi, həm siyasi, həm diplomatik, həm informasiya, həm təbliğat cəhətlərində mübarizə apardı, öz ləyaqətini və xalqının maraqlarını ləyaqətlə qorudu və təmin etdi. Həmişə də inamla danışıq, cəsarətlə danışıq, bir dəfə də olsun təmkinini pozmadı, yüksək intellekt, dərin bilik və diplomatik peşəkərlük nümayiş etdirdi. Azərbaycanı bir daha dünyaya tanıtdı, hər kəsə də öz yerini göstərdi.

Prezidentin qələbə müjdəli çıxışları xalqı və ordunu ruhlandırtdı, inamını artırdı, birliyini möhkəmləndirdi.

Ali Baş Komandan oktyabrın 4-də Cəbrayılın işğaldan azad edilməsi müjdəsini böyük sevinc və qürur hissi ilə xalqına çatdırdı, bundan sonra isə Zəngilan, Qubadlı, Füzuli rayonları, Suqovuşan və Horadiz qəsəbələri və digər yurdlarımız işğaldan azad edildi.

Heç şübhəsiz ki, Şuşanın işğaldan azad edilməsi düşmənin belini qırdı və məğlub ölənə zəlaləmə qəhrəbəri təslim aktını irəməlməyə məcbur oldu.

Ən qiymətli isə odur ki, üç böyük rayonumuz - Ağdam, Kəlbəcər və Laçın bir güllə atılmadan işğaldan azad olundu. Bu, tarixdə nadir hallarda rast gəlinən hərbi-siyasi qələbədir! Bəliqlə, "Qarabağ münaqişəsi" deyilən bir termin tarixə qovuşdu, regionda davamlı sülhün bərqərar olunması üçün mübit şərait yarandı.

İndi artıq bölgədə yeni dönmə başlamışdır. Bu realığı Azərbaycan xalqı yaratdı - Prezident İlham Əliyev və onun Xalqı yaratdı. Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyevin ruhu şadıddır. Onun canından artıq sevdiyi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olmuşdur. Qarabağ torpaqları işğaldan azad edilmişdir. Uçranlıq Azərbaycan bayrağı Şuşada, Ağdamda, Füzulidə, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Laçında, bütün Qarabağda dalğalanır. Xalqın torpaq həsrətinə son qoyulmuşdur. Zamanında Ulu Öndər tərəfindən cənnətə çevrilən Qarabağın ikinci əbədi dirçəlişi və yüksəlişi başlayır.

İndi Ulu Öndər Heydər Əliyevin ruhu şadıddır, çünki siyasi varisi Ali Baş Komandan İlham Əliyev onun bütün vəsiyyətlərini və arzularını Azərbaycan xalqının dəstəyi ilə, böyük fədakarlıq və qəhrəmanlıqla həyata keçirib.

Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin müqəddəs yolunu Şuşa ucalığına qədər layəqət və hüsnə davam etdirən Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşanın işğaldan azad olunması müjdəsini müqəddəs Şahidlar xiyabanından xalqımıza çatdırarkən həm də tariximizin ən müqəddəs xəbərini dünyanın ən böyük azərbaycanlısına çatdırmış oldu: "Mən bu gün eyni zamanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhunu qarşısında baş əydim. Ureyimlə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətinə yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu böyük qələbədir! Şahidlarımızın, Ulu Öndərin ruhu şadıddır bu gün! Gözün aydın olsun, Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlıları!"

Musa QULİYEV, Milli Meclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri, YAP İdarə Heyətinin üzvü



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Liderlik rəmzi

Müasir dövrdə Azərbaycan öz müstəqil və ədalətli mövqeyi, regional və daxili iqtisadi gücü, sosial bazar iqtisadiyyatı konsepsiyası, effektiv idarəetməsi, insan resursları və güclü ordusu ilə tanınan bir ölkədir. Etiraf etmək lazımdır ki, indiki çətin bir dövrdə yüksək mənavi və hüquqi dəyərləri qoruyaraq fəaliyyət göstərmək üçün ardıcıl olaraq fədakarlıq göstərmək lazımdır.

Məhz doğru və müasir strategiya, ardıcıl atılan addımlar, möhkəm siyasi iradə, xalqın dəstəyi və ədalətli idarəetmə sayəsində bütün çətinlikləri dəf etməyin, milli maraqları qorumağın və inkişaf etməyin mümkünlüyünü Azərbaycan dövləti bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Uzun illər ərzində işğal altında olan ərazilərimizin Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə azad edilməsi Azərbaycan dövlətinin milli hədəflərə yönəlməsinin gücünün qarşısında heç bir qüvvənin tab gətirə bilməməsinə bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Tarixində ən güclü olan müasir Azərbaycan Respublikası vəfatini səven hər bir soydaşımızın qəlbində qürur və güc simvoludur.

Azərbaycan dövlətinin banisi və dövlətçiliyimizin memarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin strategiyası xalqımızın ardıcıl olaraq hər sahədə qələbələr əldə etməsinə hesablanmışdır. Əldə etdiyimiz bütün uğurları və qələbələrini səbəbi Heydər Əliyev yoluna və siyasətinə sadıq qalmağımız, onun dövlətçilik prinsiplərini həyatımızın əməli olaraq qəbul etməyimiz və bu yolu Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha da zənginləşdirməyimizdir.

Milli ideyanı milli gerçəkliyə və tarixi taleyə çevirən əsas qüvvə hər zaman lider faktoru ilə bağlı olub. XX əsrin ortalarında etibarlı Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsiyyətində tarixi Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi lider Azərbaycanlıların yenidən özünü inamına və müstəqilliyi kimi əsas milli ideyasının möhkəm əsasları həyata keçirilməsinə şərait yaratdı. Ulu Öndər XX əsrin ortalarında başlayaraq tamamilə yeni və gələcəyə hazırlayan Azərbaycan yaratdı. Öz siyasəti, inkişafı, məsuliyyəti, dayanıqlılığı, etibarlılığı ilə bütün dünyaya səs salan bir Azərbaycan...

Təbii ki, bütün ümumdünya hədəflərə çatmaq üçün dövlətin möhkəm iqtisadi dəyərləri olmalıdır. Ulu Öndərin sözü ilə desək: "İqtisadiyyatı güclü olan ölkə hər şeyə qadirdir!"

Ötən əsrin 60-cı illərində Azərbaycan SSR-in iqtisadiyyatı yoxsul, primitiv və bərbad vəziyyətdə düşmüşdü. İqtisadiyyatın 85 faizini yarıncı sənayesinin hesabına formalaşır, respublika SSRİ-də ən geridə qalmış bölgə kimi tanınırdı. Əhali də yoxsul yaşamaqdan bezmişdi. Belə bir şəraitdə SSRİ rəhbərliyində Azərbaycan Respublikasının özünü doğrultmadığı, onun ərazisinin Ermənistan, Gürcüstan və Dağıstan arasında bölünməsi ideyası müzakirə olunurdu. Belə bir çətin dövrdə, 1969-cu ildə Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanca rəhbər seçildi.

Heydər Əliyev SSRİ-nin tərkibində olan Azərbaycan rəhbərliyi etdiyi dövrdə iqtisadiyyatın dirçəlməsinə və sürətli inkişafı baxımından əhəmiyyətli işlər gördü. Onun respublikalardan rəhbərlik etdiyi illərdə müstəqil iqtisadiyyatın təşəkkülü, ardıcıl sosial-iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi, bu sahənin dayanıqlı inkişafını təmin edəcək qanunvericilik bazasının yaradılması və təkmilləşdirilməsi sahəsində görülən işlər Azərbaycanın iqtisadi inkişafına xeyli töhfə verdi. İqtisadi və sosial sferalarda geri qalan Azərbaycan bu dövrdən etibarən inkişaf səviyyəsinə görə SSRİ tərkibində olan respublikalardan xeyli fərqlənməyə başladı. Bu ondan irəli gəlirdi ki, Azərbaycanın dinamik inkişafı Heydər Əliyevin daim diqqət mərkəzində idi. Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə Azərbaycan iqtisadi inkişafının əşl çəkənlər dövrünü yaşadı. Bütün sahələrlə yanaşı, iqtisadiyyatda da yüksək inkişaf Azərbaycanı digər ölkələrdən fərqləndirdi. Heydər Əliyevin qarşısında hələ bu vaxtca respublika rəhbərliyindən heç birinin cəsarət edə bilmədiyi misli görünməmiş vəzifələr dururdu: respublikanın iqtisadiyyatını əsaslı şəkildə dəyişmək, onu güdrətli dövlətin xammal istehsalçılarından qaçaq, müasir texnika və texnologiya ilə təchiz olunmuş sənaye bazasına çevirmək, monokultura xarakterli ilə fərqlənən kənd təsərrüfatını qaldırmaq, Bakı-nın dünyanı ən gözəl və abad şəhəri kimi simasını özünə qaytarmaq, Azərbaycanın kəndi dirçəltmək, əhalisinin sosial, mədəni və təhsil səviyyəsini qaldırmaq, onun xaricdə yaşayan həmvətənlərlə əlaqəsini möhkəmləndirmək. Heydər Əliyevin bu fəaliyyəti sahəsində Azərbaycan sənayenin strukturu dəyişdi, bütün sahələrlə yanaşı, sənayenin də profili və işləmə sistemində yeni metodlar tətbiq olundu.

Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illər fəaliyyətinin ələ ilk dövründə Azərbaycanda sürətli iqtisadi inkişaf dönməz xarakter almağa başladı. O dövrlərdə Azərbaycanın təkə sənaye sahəsində deyil, kənd təsərrüfatında da özü-nəməxsus inkişaf hökm sürürdü. Azərbaycan SSRİ-də kənd təsərrüfatının inkişafına görə xüsusilə fərqlənirdi. Azərbaycan bu dövrlərdə pambıq, üzüm və texniki bitkilərin becərilməsində və istehsalında ön sıralarda yerini qoruyurdu. Heydər Əliyevin fəaliyyəti dövründə Azərbaycan tərəvəzin, tütünün, çayın ən böyük istehsalçısı oldu. Və bu göstəricilər insanların maddi rifah halının yaxşılaşmasına xeyli müsbət təsir etdi. Heydər Əliyev kimi xalqını və vətəni düşünen bir insana yaxşı məlum idi ki, iqtisadi potensialın güclü olması həm ölkənin xeyrinədir, həm də əhalinin yaşamaq səviyyəsinin yüksəlməsinə xidmət edir. Bir sözlə, Heydər Əliyevin Azərbaycana birinci dəfə rəhbərliyi dövrü iqtisadi inkişafın ən yüksək zirvəsi kimi tarixə daxil oldu. 1969-1982-ci illər arasında respublikanın rəhbəri olduğu dövrlərdə o, sosialist modeli içərisində bir çox önəmli uğurları imza atmış, Azərbaycanın SSRİ-nin ən inkişaf etmiş respublikaları içərisində yer tutmasına nail olmuşdu.

15 il sonra Azərbaycan artıq SSRİ respublikaları arasında ən sürətlə inkişaf edən, iqtisadi gücü yətinəcə olan, elmi-texniki tərəqqiyə, insan kapitalına sahib respublikaya çevrildi. Kənd təsərrüfatı, elmi-texniki sənaye, kənd potensialı, neft sahəsində ciddi nailiyyətlər əldə edildi. Xəzər dənizində aparılmış kəşfiyyat işləri Azərbaycanın nəhəng neft yataqlarına sahib olduğunu üzə çıxardı, inşa edilən Darin Özlülər Zavodu respublikaya bu yataqlardan müstəqil şəkildə faydalanmaq imkanı yaratdı...

1980-ci illərin ortalarında Rusiyadan sonra yalnız Azərbaycan özü-özünü iqtisadi cəhətdən təmin edə bilən respublika idi. Bir işçiyə düşən əsas fondların dəyəri keçmiş SSRİ üzrə 1980-ci ildə 13,3 min rubl, 1985-ci ildə 17,8 min rubl təşkil edirdi. Azərbaycanca bu göstəricilər xeyli yüksək idi, müvafiq surətdə 1980-ci ildə 19,5 min rubl, sonrakı illərdə 24,5 min rubla bərabər idi. 1980-ci illərdə Azərbaycandan ittiqat fonduna ayrılan məhsul respublikaya gətiriləndən hər il orta hesabla 2 milyard rubl, ayı-ayrı illərdə isə daha çox olmuşdu. Bu təbii bunlar Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti və Azərbaycan xalqı qarşısında müstəsna və tarixi xidməti idi. O vaxtlar üçün bu nəticə möcüzə sayılırdı, çünki SSRİ iqtisadiyyatı ələ planlaşdırılmışdı ki, Rusiyadan başqa heç bir respublika özü-özünü təmin edə bilməsin və müstəqil olmaq fikrinə düşməsin.

Amma bu iqtisadi potensial artıq hər bir Azərbaycanlının şüurunda müstəqil ola biləcək inamı yaratmaqda idi. Azərbaycanın müstəqil ola bilməsinə və inkişafına artıq hər kəs inanırdı. Ötən əsrin 80-ci illərinin ortalarında başlayaraq əksər Azərbaycanlılarda oxşar fikir formalaşmağa başlamaqda idi: "Bizim iqtisadiyyatımız böyükdür, zəngin neft ehtiyatlarımız var, özümüzü özümüzü təmin edə bilirik. Niyə müstəqil olmayacağıq?"

Elmi araşdırmalara görə, xalqların müstəqillik arzuları onların iqtisadi güc və potensialları ilə birbaşa bağlıdır. Bu baxımdan əminliklə demək olar ki, ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda Azərbaycanda yaranan milli-azadlıq hisslərinin formalaşmasında, "AZADLIQ!" kəlməsinin hayqırması ilə deyilməsində Heydər Əliyevin və onun yaratdığı iqtisadi potensialın müstəsna və həlledici rolu olub!

Azərbaycan xalqı məhz bu inamla 80-ci illərin sonunda Azadlıq meydanına çıxdı və müstəqilliyini tələb etdi. Onlar məhz bu inamla 20 Yanvarda tanklar qarşısında dayanırlar və müstəqilliyini əldə etdilər.

1980-ci illərin ortalarında Rusiyadan sonra yalnız Azərbaycan özü-özünü iqtisadi cəhətdən təmin edə bilən respublika idi. Bir işçiyə düşən əsas fondların dəyəri keçmiş SSRİ üzrə 1980-ci ildə 13,3 min rubl, 1985-ci ildə 17,8 min rubl təşkil edirdi. Azərbaycanca bu göstəricilər xeyli yüksək idi, müvafiq surətdə 1980-ci ildə 19,5 min rubl, sonrakı illərdə 24,5 min rubla bərabər idi. 1980-ci illərdə Azərbaycandan ittiqat fonduna ayrılan məhsul respublikaya gətiriləndən hər il orta hesabla 2 milyard rubl, ayı-ayrı illərdə isə daha çox olmuşdu. Bu təbii bunlar Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti və Azərbaycan xalqı qarşısında müstəsna və tarixi xidməti idi. O vaxtlar üçün bu nəticə möcüzə sayılırdı, çünki SSRİ iqtisadiyyatı ələ planlaşdırılmışdı ki, Rusiyadan başqa heç bir respublika özü-özünü təmin edə bilməsin və müstəqil olmaq fikrinə düşməsin.

Amma bu iqtisadi potensial artıq hər bir Azərbaycanlının şüurunda müstəqil ola biləcək inamı yaratmaqda idi. Azərbaycanın müstəqil ola bilməsinə və inkişafına artıq hər kəs inanırdı. Ötən əsrin 80-ci illərinin ortalarında başlayaraq əksər Azərbaycanlılarda oxşar fikir formalaşmağa başlamaqda idi: "Bizim iqtisadiyyatımız böyükdür, zəngin neft ehtiyatlarımız var, özümüzü özümüzü təmin edə bilirik. Niyə müstəqil olmayacağıq?"

Elmi araşdırmalara görə, xalqların müstəqillik arzuları onların iqtisadi güc və potensialları ilə birbaşa bağlıdır. Bu baxımdan əminliklə demək olar ki, ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda Azərbaycanda yaranan milli-azadlıq hisslərinin formalaşmasında, "AZADLIQ!" kəlməsinin hayqırması ilə deyilməsində Heydər Əliyevin və onun yaratdığı iqtisadi potensialın müstəsna və həlledici rolu olub!

Azərbaycan xalqı məhz bu inamla 80-ci illərin sonunda Azadlıq meydanına çıxdı və müstəqilliyini tələb etdi. Onlar məhz bu inamla 20 Yanvarda tanklar qarşısında dayanırlar və müstəqilliyini əldə etdilər.

1980-ci illərin ortalarında Rusiyadan sonra yalnız Azərbaycan özü-özünü iqtisadi cəhətdən təmin edə bilən respublika idi. Bir işçiyə düşən əsas fondların dəyəri keçmiş SSRİ üzrə 1980-ci ildə 13,3 min rubl, 1985-ci ildə 17,8 min rubl təşkil edirdi. Azərbaycanca bu göstəricilər xeyli yüksək idi, müvafiq surətdə 1980-ci ildə 19,5 min rubl, sonrakı illərdə 24,5 min rubla bərabər idi. 1980-ci illərdə Azərbaycandan ittiqat fonduna ayrılan məhsul respublikaya gətiriləndən hər il orta hesabla 2 milyard rubl, ayı-ayrı illərdə isə daha çox olmuşdu. Bu təbii bunlar Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti və Azərbaycan xalqı qarşısında müstəsna və tarixi xidməti idi. O vaxtlar üçün bu nəticə möcüzə sayılırdı, çünki SSRİ iqtisadiyyatı ələ planlaşdırılmışdı ki, Rusiyadan başqa heç bir respublika özü-özünü təmin edə bilməsin və müstəqil olmaq fikrinə düşməsin.

Amma bu iqtisadi potensial artıq hər bir Azərbaycanlının şüurunda müstəqil ola biləcək inamı yaratmaqda idi. Azərbaycanın müstəqil ola bilməsinə və inkişafına artıq hər kəs inanırdı. Ötən əsrin 80-ci illərinin ortalarında başlayaraq əksər Azərbaycanlılarda oxşar fikir formalaşmağa başlamaqda idi: "Bizim iqtisadiyyatımız böyükdür, zəngin neft ehtiyatlarımız var, özümüzü özümüzü təmin edə bilirik. Niyə müstəqil olmayacağıq?"

Elmi araşdırmalara görə, xalqların müstəqillik arzuları onların iqtisadi güc və potensialları ilə birbaşa bağlıdır. Bu baxımdan əminliklə demək olar ki, ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda Azərbaycanda yaranan milli-azadlıq hisslərinin formalaşmasında, "AZADLIQ!" kəlməsinin hayqırması ilə deyilməsində Heydər Əliyevin və onun yaratdığı iqtisadi potensialın müstəsna və həlledici rolu olub!

Azərbaycan xalqı məhz bu inamla 80-ci illərin sonunda Azadlıq meydanına çıxdı və müstəqilliyini tələb etdi. Onlar məhz bu inamla 20 Yanvarda tanklar qarşısında dayanırlar və müstəqilliyini əldə etdilər.

1980-ci illərin ortalarında Rusiyadan sonra yalnız Azərbaycan özü-özünü iqtisadi cəhətdən təmin edə bilən respublika idi. Bir işçiyə düşən əsas fondların dəyəri keçmiş SSRİ üzrə 1980-ci ildə 13,3 min rubl, 1985-ci ildə 17,8 min rubl təşkil edirdi. Azərbaycanca bu göstəricilər xeyli yüksək idi, müvafiq surətdə 1980-ci ildə 19,5 min rubl, sonrakı illərdə 24,5 min rubla bərabər idi. 1980-ci illərdə Azərbaycandan ittiqat fonduna ayrılan məhsul respublikaya gətiriləndən hər il orta hesabla 2 milyard rubl, ayı-ayrı illərdə isə daha çox olmuşdu. Bu təbii bunlar Heydər Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti və Azərbaycan xalqı qarşısında müstəsna və tarixi xidməti idi. O vaxtlar üçün bu nəticə möcüzə sayılırdı, çünki SSRİ iqtisadiyyatı ələ planlaşdırılmışdı ki, Rusiyadan başqa heç bir respublika özü-özünü təmin edə bilməsin və müstəqil olmaq fikrinə düşməsin.

Amma bu iqtisadi potensial artıq hər bir Azərbaycanlının şüurunda müstəqil ola biləcək inamı yaratmaqda idi. Azərbaycanın müstəqil ola bilməsinə və inkişafına artıq hər kəs inanırdı. Ötən əsrin 80-ci illərinin ortalarında başlayaraq əksər Azərbaycanlılarda oxşar fikir formalaşmağa başlamaqda idi: "Bizim iqtisadiyyatımız böyükdür, zəngin neft ehtiyatlarımız var, özümüzü özümüzü təmin edə bilirik. Niyə müstəqil olmayacağıq?"



70 ildən artıq sovet rejiminin təbii qədrəti olan Heydər Əliyevin apardığı bu məqsədyönlü siyasət nəticəsində Azərbaycan get-gedə öz inkişafını yenidən bərpa edir, güdrətlənirdi. Azərbaycanda iqtisadi inkişaf 2 mərhələdən ibarət idi. Birinci mərhələdə bu inkişafın tənzimlənməsi üçün müəyyən çətinliklər var idisə, artıq ikinci mərhələdə Azərbaycan bu inkişafı təmin etmək üçün kifayət qədər gücə malik idi. 1995-2003-cü illəri əhatə edən bu dövr öz mühüm müqavilələri və islahatları ilə bu müstəqilliyi bir daha möhkəmləndirdi. Heydər Əliyev apardığı uğurlu siyasət və gördüyü işlər ilə yeni inkişaf modeli - Yeni Azərbaycan modeli yaratdı. Bu inkişaf özüni hər sahədə göstərdi. Bura səhəbkarlığı, kənd təsərrüfatını, sənayeni, neft sənayesini, mağistraları, bank sistemini, vergini, neqliyyatı və başqa sahələri daxil etmək olar. Bu sahələrin inkişafı artıqca ölkənin xarici dövlətlərlə iqtisadi münasibətləri gücləndirdi. Bu, Azərbaycanın get-gedə güclənməsinə gətirib çıxardı. Heydər Əliyev həmişə deyirdi: "Heç bir ölkə, ən böyük bir ölkə də yalnız öz çərçivəsində iqtisadiyyatını inkişaf etdirə bilməz". Buna görə də Heydər Əliyev çalışırdı ki, Azərbaycan başqa dövlətlərlə iqtisadi əlaqələri qurmaq üçün müəyyən inkişaf sahəsinə malik olsun. Heydər Əliyevin yaratdığı yeni model Azərbaycanın inkişafının sürətlənməsinə dövrü kimi 1995-ci illərdən başlayaraq daha da artmışdır. Bu dövrlərdə bir çox irimiqyaslı müqavilələr bağlanmış, mühüm əhəmiyyət kəsb edən sənədlər və aktlar imzalanmışdır. 1995-ci ildən başlayaraq ölkədə ümumi daxili məhsulda ciddi artım qeyd alınmış və həmin ildə bu artım 48 faiz olmuşdu.

Bu dövrdə Azərbaycanda kənd təsərrüfatında olan durğunluq aradan qaldırılmış, ölkədə mövcud olan təbii-iqtisadi, texniki-istehsal və elmi-texniki potensialı fəal surətdə təsərrüfat dövrünə cəlb olunmuş, kənd təsərrüfatının inkişafı etdirilməsinə dair qəbul olunmuş islahatlar bu inkişafa xeyli töhfə vermişdi.

İpək yolu hələ qədimdən bu günə kimi Avropa ilə Asiya arasında köpük rolunu oynayırdı. İpək yolunun Azərbaycan ərazisindən keçməsi, Azərbaycanın beynəlxalq tranzit rolunu oynamağı bizzə iqtisadi və mədəni cəhətdən böyük imkanlar verirdi. Avropa Komissiyasının TRASEKA (Avropa-Qafqaz-Asiya Neqliyyat Dəhlizi) proqramının yaradılmasının təşəbbüsçüsü kimi 8 ölkədən biri də Azərbaycan Respublikası olmuşdu. Avropa Birliyinə TƏSİS (MDB ölkələrinə texniki yardım) çərçivəsində neqliyyat infrastrukturuna üzrə çoxmilli TRASEKA proqramı (Avropa-Qafqaz-Asiya neqliyyat dəhlizi) Mərkəzi Asiyada Qara dənizə və daha sonra Avropaya çıxan neqliyyat marşrutunun yenidən qurulmasını qarşıya məqsəd qoymuşdu. Gələcəyə yönələn məhz bu ideyanın nəticəsində Azərbaycan 2017-ci ildə Şərq və Qərbi birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsini uğurla istifadəyə verdi.

Azərbaycanın inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən sahələrdən biri də neft sənayesidir. Azərbaycan təbii sərvətlərlə zəngin bir ölkədir. Heydər Əliyev neft sahəsində bir çox uğurlara imza atmışdır. Heydər Əliyevin ən böyük uğurlarından biri Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına hansı marşrutlarla çıxarılması məsələsi idi. Yorulmaz əməyi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycanın enerji resurslarının 2 istiqamətdə dünya bazarına çıxarılmasına nail oldu. 1996-cı ildə Moskvada Azərbaycan neftinin Rusiya ərazisindən keçməklə Qara dəniz Novorossiysk limanına neql olunması haqqında müqavilə imzalanmışdır. 1996-cı ildə ABQŞ, ARDNŞ və Gürcüstan hökuməti arasında bağlanmış 3 tərəfli müqavilələrdə Azərbaycan "Azəri", "Çıraq", "Günəşli" yataqlarından çıxan ilkin neftin daşınmasını Bakı-Supsa

neft kaməri vasitəsi ilə nəzərdə tutuldu. Neft marşrutlarının alternativliyi Azərbaycanın hər hansı bir dövlətdən iqtisadi asılılığına son qoymaqla yanaşı, ölkəmizin milli mənafeyinə cavab verirdi. Bu marşrutun ən böyük üstünlüyü Azərbaycanın neftinin təmiz halda "Azəri light" markası ilə dünya bazarına çıxarılmasıdır.

Heydər Əliyevin neft sahəsində növbəti ən böyük uğurlarından biri BTC (Bakı-Tbilisi-Ceyhan) layihəsi oldu. Heydər Əliyev "Əsrin müqaviləsi" ilə yeni neft strategiyasının inkişafının təməlini qoysa da, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsi ilə bu uğuru davam etdirdi. Azərbaycanın mənafehlərinin uzunmüddətli şəkildə qorunması, genişmiqyaslı beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı, regionda neft hasilatının artması ilə əlaqədar neftin dünya bazarlarına neqlinin təmin edilməsi məqsədi ilə strateji əhəmiyyətli Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kaməri layihəsinin gerçəkləşməsi üçün gərgin işlər həyata keçirilmiş, aparılan danışıqlar uğurla nəticələnmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft boru kaməri layihəsi Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsində tarixi bir əhəmiyyətə malikdir.

Heydər Əliyev təkə neft sahəsində deyil, Azərbaycanda qaz resurslarının istifadəsi haqqında da bir çox sənədlər imzalamışdır. Bu addımlar XXI əsrdə Azərbaycanda qaz sənayesinin inkişafına və Azərbaycanın neftlə yanaşı qaz ixrac edən ölkəyə çevrilməsinə zəmin yaratdı. Məhz bu ideyaların nəticəsində Azərbaycan 2018-ci ildə qazını Avropaya neql edən müasir dünyanın ən böyük qaz layihəsi olan "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin Türkiyədən keçən əsas hissəsini (TANAP) istismara verdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyi ölkəmizin əbədi müstəqilliyi üçün böyük və sarsılmaz potensialı fəal surətdə təsərrüfat dövrünə cəlb olunmuş, kənd təsərrüfatının inkişafı etdirilməsinə dair qəbul olunmuş islahatlar bu inkişafa xeyli töhfə vermişdi.

İpək yolu hələ qədimdən bu günə kimi Avropa ilə Asiya arasında köpük rolunu oynayırdı. İpək yolunun Azərbaycan ərazisindən keçməsi, Azərbaycanın beynəlxalq tranzit rolunu oynamağı bizzə iqtisadi və mədəni cəhətdən böyük imkanlar verirdi. Avropa Komissiyasının TRASEKA (Avropa-Qafqaz-Asiya Neqliyyat Dəhlizi) proqramının yaradılmasının təşəbbüsçüsü kimi 8 ölkədən biri də Azərbaycan Respublikası olmuşdu. Avropa Birliyinə TƏSİS (MDB ölkələrinə texniki yardım) çərçivəsində neqliyyat infrastrukturuna üzrə çoxmilli TRASEKA proqramı (Avropa-Qafqaz-Asiya neqliyyat dəhlizi) Mərkəzi Asiyada Qara dənizə və daha sonra Avropaya çıxan neqliyyat marşrutunun yenidən qurulmasını qarşıya məqsəd qoymuşdu. Gələcəyə yönələn məhz bu ideyanın nəticəsində Azərbaycan 2017-ci ildə Şərq və Qərbi birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsini uğurla istifadəyə verdi.

Azərbaycanın inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən sahələrdən biri də neft sənayesidir. Azərbaycan təbii sərvətlərlə zəngin bir ölkədir. Heydər Əliyev neft sahəsində bir çox uğurlara imza atmışdır. Heydər Əliyevin ən böyük uğurlarından biri Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına hansı marşrutlarla çıxarılması məsələsi idi. Yorulmaz əməyi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycanın enerji resurslarının 2 istiqamətdə dünya bazarına çıxarılmasına nail oldu. 1996-cı ildə Moskvada Azərbaycan neftinin Rusiya ərazisindən keçməklə Qara dəniz Novorossiysk limanına neql olunması haqqında müqavilə imzalanmışdır. 1996-cı ildə ABQŞ, ARDNŞ və Gürcüstan hökuməti arasında bağlanmış 3 tərəfli müqavilələrdə Azərbaycan "Azəri", "Çıraq", "Günəşli" yataqlarından çıxan ilkin neftin daşınmasını Bakı-Supsa

neft kaməri vasitəsi ilə nəzərdə tutuldu. Neft marşrutlarının alternativliyi Azərbaycanın hər hansı bir dövlətdən iqtisadi asılılığına son qoymaqla yanaşı, ölkəmizin milli mənafeyinə cavab verirdi. Bu marşrutun ən böyük üstünlüyü Azərbaycanın neftinin təmiz halda "Azəri light" markası ilə dünya bazarına çıxarılmasıdır.

Heydər Əliyevin neft sahəsində növbəti ən böyük uğurlarından biri BTC (Bakı-Tbilisi-Ceyhan) layihəsi oldu. Heydər Əliyev "Əsrin müqaviləsi" ilə yeni neft strategiyasının inkişafının təməlini qoysa da, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsi ilə bu uğuru davam etdirdi. Azərbaycanın mənafehlərinin uzunmüddətli şəkildə qorunması, genişmiqyaslı beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlığın inkişafı, regionda neft hasilatının artması ilə əlaqədar neftin dünya bazarlarına neqlinin təmin edilməsi məqsədi ilə strateji əhəmiyyətli Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kaməri layihəsinin gerçəkləşməsi üçün gərgin işlər həyata keçirilmiş, aparılan danışıqlar uğurla nəticələnmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft boru kaməri layihəsi Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsində tarixi bir əhəmiyyətə malikdir.

Heydər Əliyev təkə neft sahəsində deyil, Azərbaycanda qaz resurslarının istifadəsi haqqında da bir çox sənədlər imzalamışdır. Bu addımlar XXI əsrdə Azərbaycanda qaz sənayesinin inkişafına və Azərbaycanın neftlə yanaşı qaz ixrac edən ölkəyə çevrilməsinə zəmin yaratdı. Məhz bu ideyaların nəticəsində Azərbaycan 2018-ci ildə qazını Avropaya neql edən müasir dünyanın ən böyük qaz layihəsi olan "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin Türkiyədən keçən əsas hissəsini (TANAP) istismara verdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyi ölkəmizin əbədi müstəqilliyi üçün böyük və sarsılmaz potensialı fəal surətdə təsərrüfat dövrünə cəlb olunmuş, kənd təsərrüfatının inkişafı etdirilməsinə dair qəbul olunmuş islahatlar bu inkişafa xeyli töhfə vermişdi.

İpək yolu hələ qədimdən bu günə kimi Avropa ilə Asiya arasında köpük rolunu oynayırdı. İpək yolunun Azərbaycan ərazisindən keçməsi, Azərbaycanın beynəlxalq tranzit rolunu oynamağı bizzə iqtisadi və mədəni cəhətdən böyük imkanlar verirdi. Avropa Komissiyasının TRASEKA (Avropa-Qafqaz-Asiya Neqliyyat Dəhlizi) proqramının yaradılmasının təşəbbüsçüsü kimi 8 ölkədən biri də Azərbaycan Respublikası olmuşdu. Avropa Birliyinə TƏSİS (MDB ölkələrinə texniki yardım) çərçivəsində neqliyyat infrastrukturuna üzrə çoxmilli TRASEKA proqramı (Avropa-Qafqaz-Asiya neqliyyat dəhlizi) Mərkəzi Asiyada Qara dənizə və daha sonra Avropaya çıxan neqliyyat marşrutunun yenidən qurulmasını qarşıya məqsəd qoymuşdu. Gələcəyə yönələn məhz bu ideyanın nəticəsində Azərbaycan 2017-ci ildə Şərq və Qərbi birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsini uğurla istifadəyə verdi.

Azərbaycanın inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən sahələrdən biri də neft sənayesidir. Azərbaycan təbii sərvətlərlə zəngin bir ölkədir. Heydər Əliyev neft sahəsində bir çox uğurlara imza atmışdır. Heydər Əliyevin ən böyük uğurlarından biri Azərbaycanın enerji resurslarının dünya bazarına hansı marşrutlarla çıxarılması məsələsi idi. Yorulmaz əməyi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycanın enerji resurslarının 2 istiqamətdə dünya bazarına çıxarılmasına nail oldu. 1996-cı ildə Moskvada Azərbaycan neftinin Rusiya ərazisindən keçməklə Qara dəniz Novorossiysk limanına neql olunması haqqında müqavilə imzalanmışdır. 1996-cı ildə ABQŞ, ARDNŞ və Gürcüstan hökuməti arasında bağlanmış 3 tərəfli müqavilələrdə Azərbaycan "Azəri", "Çıraq", "Günəşli" yataqlarından çıxan ilkin neftin daşınmasını Bakı-Supsa

neft kaməri vasitəsi ilə nəzərdə tutuldu. Neft marşrutlarının alternativliyi Azərbaycanın hər hansı bir dövlətdən iqtisadi asılılığına son qoymaqla yanaşı, ölkəmizin milli mənafeyinə cavab verirdi. Bu marşrutun ən böyük üstünlüyü Azərbaycanın neftinin təmiz halda "Azəri light" markası ilə dünya bazarına çıxarılmasıdır.

Hər il 10 may tarixi gələrkən fərqli hisslər keçiririk. Məhz bu gündə dünyaya gələn dahi və əvəz olunmaz şəxsiyyət Heydər Əliyevə olan sevgimiz bu tarixi bizim üçün sevdirdir. Hələ uşaq yaşlarında olarkən valideynlərimizin adını tez-tez eşitdiyim Heydər Əliyevin nə dərcədə böyük şəxsiyyət olmasını zamanla özüm də anladım. Özümü şanslı insan hesab edirəm ki, Ümmümilli Lider Heydər Əliyev kimi xarizmatik və dahi şəxsiyyətlə eyni əsrdə yaşamışam. Onun sərvətlər dövründəki fəaliyyətini böyüklərimizdən eşitsəm də, 1993-cü ildən sonrakı fəaliyyətini canlı olaraq izləmişəm. Yaxşı xatırlayıram, 1993-cü ildə ailəliklə həmişə televiziya Dövlət Məclisinin gərgin keçən iclaslarını izləyir və sonra alırdıq, qonşular arasında müzakirələr başlayırdı. Qarabağda ermənilərin törətdikləri vəhşiliklər azmış kimi həmin vaxtlarda xalqımız parçalanmaq, müstəqilliyimiz isə itiriləcək təhlükəsi altında idi. Dövlət hakimiyyətinin başında olan təsadüfi adamlar ölkəni ehtə bir vəziyyətə salmışdılar ki, heç kəs sabahımız barədə nükbin düşünə bilmirdi.

Yaxşı xatırlayıram, kəndimizdə olan toylarda tez-tez avtomat silahlardan havaya atəşlər açıları. Başpöçüz dəstələr və ayrı-ayrı şəxslər özbaşnalıq edir, hər yerdə dərabaylık və hakimiyyətsizlik hökm sürürdü. Tez-tez böyüklərimdən bu cümləni eşidirdim: "Biz ancaq bu vəziyyətdən Heydər Əliyev xilas edə bilərik".

Ulu Öndər Heydər Əliyev çox qorxmaz və mərd insan idi. Dəfələrlə çıxışlarında qəzəb edirdi ki, o, nə daxilkə, nə də xaricdəki düşmənlərindən qorxmur. Əgər xatırlayırınsızsa, Sürət Hüseynovun hakimiyyətə silah gücünə gəlmək üçün Gəncədə başladığı qıym zamanı Heydər Əliyev heç bir şeydən qorxmıyaraq Gəncəyə getdi. Halbuki orada onun həyatına fiziki cəhətdən son qoya bilərdilər. Həmin vaxt ölkədəki qardaş qırğını qarşısını almaq üçün öz həyatını ortaya qoyan Heydər Əliyev Azərbaycanı nə qədər sevdiniyi hamıya nümayiş etdirdi. Məhz özünlü dərin zəkası, qorxmazlığı və müdrik siyasi gedişləri ilə dövləti dağılmaqdan, milləti isə parçalamıqdan xilas etdi. "Heç kəsin sübhəsi olmasın ki, mən ömrümdən bundan sonra qalan hissəsini harada olursun-olun yalnız və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə hər edəcəyəm" deyən Ulu Öndər Heydər Əliyev qısa müddətdə ölkədə milli hamrəyliyə və birliyə nail oldu.

Həmin günlərdə Heydər Əliyevin hadisələrə yerində müdaxiləsi olmasaydı, dünyanın siyasi xəritəsində Azərbaycan adlı dövlət mövcud olmayacaqdı. Heydər Əliyev o qədər geniş dünyagörüşünə, biliyə və təcürübəyə malik idi ki, ona qibtə etməmək mümkün deyildi. Tədbirlərdə dayanmadan, saatlarla yorulmadan, ən əsası isə, Azərbaycan dilində səlis çıxışları daim xalqın müzakirəsində olurdu. İstənilən ixtisas sahəni ilə söhbət edərkən onun necə bir fitri istedad sahibi olduğunu bilirdi. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqını dərindən sevirdi. Çoxışların birində demişdi: "Əgər hansısa bir namərd gülləsi mənə tuşlansa, özüm də, balalarım da Azərbaycanın müstəqilliyi naminə qurban getməyə hazırım". Və yaxud "Gülüstan" sarayındakı tədbir zamanı "Azərbaycan" şeirini dəyərək səsinin titrəməsi və gözdündən axan yaş onu bizlərə necə sevdire bilməzdi.

Leyla Əliyeva "Elegiya" şeirində babasını bir dağa bənzətməmişdir. Bəli, Heydər Əliyev doğrudan da küleklerin təsir edə bilməyəcəyi möhtəşəm bir zirvə idi. Uca zirvələr isə uza



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Heydər Əliyev ideyaları bəşəri və ölməzdir

Dünya, həyat müdrik, xeyirxah, vətənpərvər insanların əməlləri, amalları ilə gözəldir, mönəhdür, bəxtiyardır. Dövlətçiliyə, insanlığa, gələcəyə qiymət verənlər və bunun üçün çalışanlar xoşbəxtdirlər, unudulmazdır.

Azərbaycan dövləti kiçik olmasına baxmayaraq Heydər Əliyev kimi dahi oğlu ilə çox böyükdür, əzəmətlidir, qüdrətlidir. Ulu Öndərin ideyaları xalqın yoluna işıq saçan bir mayakdır və uzun illərdə ki, insanlar bu nurun şölsinə qızınır, irəliləyir, gedir, uğur qazanırlar.

Millilik, dövlətçilik, azərbaycanlılıq Heydər Əliyevin həyatının mənası və ideya silahı idi. "Milli azadlığa nail olmaq üçün milli oyanış, milli dirçəliş, milli ruhun canlanması lazımdır" fikrini həyatı boyu öz fəaliyyəti ilə sübut etmiş Ümmümilli Liderimiz dilimiz, dinimiz, tariximiz, adət-ənənələrimizi qorunması, inkişaf etdirilməsi naminə bütün çətinlikləri dəf etdi və səbəbsiz deyildi ki, Sovetlər İttifaqı dövründə Konsultasiyamızda Azərbaycan dilini dövlət dili kimi qəbul etdi.

Heydər Əliyev qətiyyətlə bildirdi: "Hər bir xalqın milliyyəti, mənəvi dəyərləri yaşadan inkişaf etdirən onun dilidir". Ulu Öndər milli ideologiyamızın inkişafında Azərbaycan dilinin müstəsna rol oynadığını qeyd etməklə, dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsində, müstəqilliyin uzun ömürlü olmasının dilin mühüm əhəmiyyət daşıdığını şərtləndirdi.

Dil dövlətin, millətin varlığını sübut etdikini, həm də dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsi, milli ruhun oyanışı üçün mühüm vasitədir. Dilini sevməyən insanın dövləti sevməsi, dövlətçiliyin möhkəmlənməsinə fayda verməsi, milli ideologiyamızın daşıyıcısı olması şübhəlidir.

Dilinə laqəy olan milli və vətənpərvər ola bilməz. Heydər Əliyev özündə ki, "dövlətçilik Azərbaycanın müstəqilliyini, ərazi bütövlüyünü qoruyub saxlamaqdır... Milli vətənpərvərlik hissələri hər bir vətəndaşda o qədər güclü olmalıdır ki, hər bir vətəndaş milli mənafeyi öz şəxsi mənafeyindən, öz şəxsi həyatından - hər şeydən üstün tutsun".

Dilimiz, dinimiz, adət-ənənələrimizin milli-mənəvi dəyərlərimizin əsası kimi qiymətləndirilməsi Heydər Əliyev ideyalarından qaynaqlanmışdır. Çox komponent olan Azərbaycan rəhbərliyi ideyaları bütün illərdə milli ideologiyamızın əvəz edən vətənpərvərlik hissələri hər bir vətəndaşda o qədər güclü olmalıdır ki, hər bir vətəndaş milli mənafeyi öz şəxsi mənafeyindən, öz şəxsi həyatından - hər şeydən üstün tutsun".

Dünya, həyat müdrik, xeyirxah, vətənpərvər insanların əməlləri, amalları ilə gözəldir, mönəhdür, bəxtiyardır. Dövlətçiliyə, insanlığa, gələcəyə qiymət verənlər və bunun üçün çalışanlar xoşbəxtdirlər, unudulmazdır. Müdrik, cəsarətli, qeyrətli övlad yetişdirən xalqın başı ucadır, sözü kəsərlidir, yolu işıqlı, sabahı uğurludur. Müdriklərin söylədiyi kimi, dövlət əhalisinin sayına və ərazisinə görə deyil, layəqətli vətəndaşlarının, oğul və qızlarının ağlına, təfəkkürünə görə tanınır, seçilir və ucalır.



Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 31 dekabr 1991-ci ildə təsis edilən Dünya Azərbaycanlıları Həmrəyliyi və Birlik Günü dünya azərbaycanlılarının bir araya gəlməsində mühüm əhəmiyyətə malikdir və bu bayram dünyanın əksər ölkələrində qeyd edilir.

Bu gün azərbaycanlılar dünya azərbaycanlılarını birliyə birləşdirən, onları yeni uğurlara səfərbər edən bir ideologiyadır, elmdir. 2016-cı il iyunun 3-4-də Bakıda keçirilən və 49 ölkədən 500-dən çox nümayəndənin iştirak etdiyi Dünya Azərbaycanlılarının IV qurultayı və qurultayda səsləndirilən dəyərli fikirlər, təkliflər bunun aydın nümunəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dünən Azərbaycanlıların birliyinin təmin edilməsində Ulu Öndərimizin təşəbbüslərini, çağırışlarını böyük rol oynadığına diqqətli cəlb etməklə deməlidir: "Azərbaycan 15 il ərzində diaspor təşkilatları ilə qurulan iş, əlaqələr tam yeni bir vəziyyətə gətirib çıxardı. Bu gün biz dünyanın müxtəlif yerlərində istənilən tədbiri keçirə, dünya ictimaiyyətinə Azərbaycan realitələri ilə daha da geniş şəkil-də tanış edə bilərik. Əlbəttə, əminəm ki, qurultayda səslənəcək fikirlər, aparılacaq məzakirələr bizim imkanlarımızı daha da genişləndirəcək".

Heydər Əliyevin bəşəri duyğuları, düşüncələri onun mənəvi dünyasında qidalandı, güc aldığı üçün möhtəşəm, uzunömürlü, dünyəvidir. O, vəzifə sahibini, dövlət işində çalışan hər bir kəsi, hətta sadə bir insanı da mənəvi cəhətdən sağlamlıq görmək arzusunda idi. İnsan mənəviyyatı üçün yaşamaqdır. Mənəviyyatın qorunması, yaşadan insan əbədi olacaqdır fikrinə olan Ulu Öndər yaxşı bildirdi və öz həyatında təcərrübən keçirən belə bir qənaətə gəlməmişdi ki, mənəviyyatı olmayanlar, öz şəxsi mənafeyinə güdənler, dilinə, dininə, adət-ənənəsinə xər baxanlar dövlət üçün xərclənən xidmət edə bilməzlər, dövlətçiliyin, müstəqilliyin keşiyində sədaqətə durmazlar, xeyirxahlıq göstərməzlər, insanların lazımlarına qıymətləndirməzlər.

Milli ideologiyamızın Heydər Əliyev konsepsiyası sağlamlıq, humanist, milli və ümumbəşəri dəyərlərə xidmət etməklə, öz müstəqilliyi, bəşəriyyəti, birləşdirici mahiyyət daşıdığı üçün önəmlidir, əbədiyaşardır. Bu ideologiya yalnız Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyinə deyil, dünyaya sülhün, əmin-amanlığın, azadlığın qələbəsinə xidmət etdiyinə görə sevilir, dünya xalqları tərəfindən ehtiramla qəbul edilir.

Ulu Öndər əmək fəaliyyətinə başladığı ilk gündən haqqın, ədalətin, təərəqqinin, elmin, təhsilin tərəfindən olmuş, hələ sovetlər dövründə dövlət idarəçiliyinin, rəhbər vətənpərvərliyinin, milli təəsübkeşliyinin, kadr hazırlığının yeni, müstəqil modellərini yaratmışdır. O, fəaliyyətinin bütün dövrlərində bir xilaskar missiyasını yerinə yetirmişdir. 1969-cu ildə ilk dəfə Azərbaycan rəhbəri təyin edilən

Xilaskarlıq missiyası

"Çorçill ingilis millətine 40 il xidmət etdi, ancaq bu, xidmətin sonunda, 1940-cı ildə lazım oldu. O zaman Çorçillin edəcəyi xidməti göstərəcək ikinci adam yox idi. Bəşər tarixində insanlar hər zaman millətine xidmət edir, ancaq bəzən lazım olurlar - Ruzveltin 1942-ci ildə, Şarl de Qollun 1958-ci ildə, Adenauerin 1946-cı ildə lazım olduğu kimi... Hörmətli Heydər Əliyev Azərbaycan millətinə çox xidmət etmişdir, amma 1993-cü ildə lazım idi. Onun gördüyü işi görəcək başqa heç kim yox idi. Yaxşı ki, o vardı!..."

Süleyman DƏMİRƏL, Türkiyə Respublikasının 9-cu Prezidenti

Dövlət idarə edən rəhbərin məsuliyyəti dövlət, xalq qarşısında ki xidmətlərində öz təsdiqini tapır. Burada siyasi məsuliyyətin ancaq yüksək ağıldır, əhatəli zəkadan güc aldığı qeyd etmək vacib şərtləndir.

Sözsüz ki, bu şəxsi amillər olmasa, siyasətin inceliklərini də dərk etmək mümkün olmaz. Yeni siyasət bəşəri ideyaları zərə-zərə qavramaqla, zəkaların gücünü duymaqla və düşüncələrin qüdrətini dərk etməklə ölcülən sistemdir. Dövlətçiliyi qoruyub saxlamaq, qüdrətləndirmək strategiyasının özü də olduca güclü siyasi məsuliyyət tələb edir. Dərin zəka sahibi olduğu inkaredilməzdir. O, sözlə əməl birliyini qoruyaraq yaşadı. Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev sadə bir azərbaycanlı ailəsində dünyaya gəlmişdir. Real hadisələri dərk edərək yaddaşda möhkəm həkk olmağı vacib olan hadisələrin nəticələrini müqayisə edərək şüurunda yerləşdirmə istedadına, dərin zəka, yüksək səviyyəli təsəvvür, möhkəm təfəkkür vasitələri ilə anlayışları yerbəyər etmək bacarığına malik olmuşdur. Diqqətini ancaq özünə gərəkliləndirən deyil, ümumiyyətlə, hava-su kimi vacib olan məsələlərə yönəlmiş, ölkədə və ətrafda baş verən hadisələrə dövlət və milli maraqlar kontekstində baxmış və ona düzgün münasibət bildirmişdir. Ölkəmizin ən çətin, ziddiyyətli, mürəkkəb hadisələr burulğanına düşdüydü, Azərbaycanı parçalamağa cəhd edən qüvvələrin fəallaşdığı, müstəqilliyimizin ciddi təhlükə altında qaldığı bir vaxtda Ulu Öndər Heydər Əliyev özünün vətəndaş məsuliyyətini rəhbər tutaraq xalqın səsinə ses verdi. Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtmaq razılığına təkcə xalqımızın xahişi və tələbi ilə yox, həm də vicdanının səsi ilə etdi. Vətənə, ana torpağa bağlılığı, xalqına dərin məhəbbəti, həmçinin xalqın ona böyük inamı Ümmümilli Lideri bu addımı atmağa, Azərbaycanın müstəqilliyini və azadlığını qorumaq üçün müqəddəs missiyasını öz üzərinə götürməyə sövq etdi.

O dövrün, yeni 1991-1993-cü illerin qısa xronologiyasını təqdim etsək, deyə bilərik ki, yaranmış siyasi böhran çəvik idarəetmə və yeni yanaşma tələb edirdi. Amma təəssüf ki, bu siyasi böhrana bir tərəfdən öz hakimiyyətini qoruyub saxlamaq istəyən, imperialist təfəkküründən çıxıb bilməyən Ayaz Mütəllibov və komandası, digər tərəfdən isə nəyin bəhasinə olursa-olsun hakimiyyəti əla almaq yangısı ilə meydanlara atılan cəbhəçilər-müsavatçı bəylər öz "höhfə"lərini verirdilər. Qütbləşmə, qarşıdurma gətirdikə kəskinləşir və ölkə uçuruma yuvarlanırdı.

Dünya bir daha hiss etdi və bildi ki, Heydər Əliyevin ideyaları bəşəriyyətdir, ölməzdir və bu ideyalara sahib olan, yiyələnən ölkə rəhbəri, xalq hər bir çətinlikdə qalib gəlməyə, uğurlar qazanmağa, yeni tarix yazmağa qadirdir.

Tahir RZAYEV, Milli Məclisin Əqrar siyasət komitəsinin sədri

Xocalı faciəsi, Şuşa və Laçının işğalı məhz bu xeyənkər qarşıdurmanın nəticəsi oldu. 1992-ci ilin mayında AXÇ-Müsavat İttifaqı dövlət çevrilişi edərək, hakimiyyəti güc yolu ilə zəbt etdi. Bundan sonra vəziyyət daha da ağırlaşdı. AXÇ-Müsavat hakimiyyəti ölkədə kaos, anarxiya, özbaşınalığa rəvac verdi. Mənfur ermənilər isə bundan istifadə edərək torpaqlarımızı işğal edir və çoxsaylı qaçqın-köçkün ordusunun yaranmasına səbəb olurdular. Problemlər getdikcə artırdı. Şərhişsiz idarəetmə, savadsız kadr siyasətinin nəticəsində müstəqilliyimiz, bütövlükdə ölkəmiz çox ciddi təhdidlərə məruz qalmışdı. Hakimiyyət idarəetmə strukturlarına, o cümlədən silahlı birləşmələrə nəzarəti itirərək, 1993-cü ilin yayında ölkəni vətəndaş müharibəsi təhlükəsi ilə üz-üzə qoydu. Qısa fəaliyyətlərini xülasəyə gətirdi. Ölkəni bir sıra regionlarında silahlı birliklərə ayrılmağa məcbur etdi. Mərkəzi hakimiyyətə tabe olmaqlarını bildirdilər. 1993-cü il iyunun 4-də Gəncədə polkovnik Səhbi Hüseynovun nəzarətində olan hərbi hissənin hakimiyyətə itaətsizliyi isə ölkəni tamamilə xaos sürükləyirdi. Situasiyanı nəzarətə almaq üçün hakimiyyətin atdığı tələsik addımlar nəinki vəziyyəti düzəltmədi, əksinə, Gəncəyə vəziyyət dövlət nümayəndələri girov götürüldü. Hərbi hissənin rəhbərliyi əvvəlcə Baş nazir və Milli Məclis sədrinin, sonra isə Prezidentin itaətini tələb etdi. Vəziyyət nəzarətdən çıxmışdı. Ətraf rayonların icra başçıları zorla dəyişdirildi, Səhbi Hüseynovun hərəkətləri məhduf Gəncə civarlarından çıxaraq, üzü Bakıya doğru geniş miqyas aldı. 1993-cü il iyunun 4-də İttifaqın fərsizliyi ucbatından Gəncədə qaradaş qanı töküldü. Hadisələrin ertəsi günü - iyunun 5-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi Naxçıvan Ali Məclisi hadisə ilə əlaqədar bəyanat verdi. Bəyanatda qəhrəman Cavad xanın nəvələri - gəncillərə müraciət edilərək onların müstəqilliyimizi və gənc Azərbaycan dövlətini qoruyub saxlayacağına böyük inam ifadə olunurdu.

Təbii ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalq tərəfindən sevilərək, təkidli hakimiyyətə dəvət edilməsinin bir çox səbəbləri var idi. 1970-ci illərdə və 1980-ci illərin əvvəllərində gördüyü işlər, Azərbaycanın inkişafı, quruculuq və əbədi işlər, ən ağır məqamlarda daim xalqa birlikdə olmasa, cəsarət göstərərək 20 Yanvar hadisələrinə qiymət verməsi. Naxçıvan fəaliyyət göstərdiyi dövrdə bu bölgənin düşməndən qorunması, 3 sentyabr 1991-ci il sessiyasında Naxçıvan Ali Sovetində "Azərbaycan Kommunist Partiyasının və onun strukturlarının fəaliyyətinə münasibət haqqında" məsələ müzakirə edilərək, Kommunist Partiyasının fəaliyyətinin dayandırılması haqqında qərar, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Dövlət bayrağının ilk dəfə olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sessiyasında Dövlət bayrağı kimi qəbul edilməsi, Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adını dəyişdirərək və "Sovet Sosialist" sözlərini oradan çıxarılması və sair kimi bir-birindən mühüm addımlar onun 1993-cü ildə xilaskarlıq missiyasını uğurla həyata keçirməsinə təsdiqləyirdi.

Yaşadığımız illər sübut etdi ki, xalq öz inamında və seçimində yanılmadı. Ümmümilli Liderimizin həyata keçirdiyi xilaskarlıq missiyası xalqımızın və bütün dünyanın gözü qarşısında cərəyan edirdi. Azərbaycan gələcəyə namayə baxan güclü bir dövlətə çevrildi. Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqımız qarşısındakı ən böyük xidmətlərindən biri də məhz yarımçıq qalan işlərinin tamamlanması üçün siyasi varisini yetişdirməsi oldu. Onun 1 oktyabr 2003-cü il müraciətində "Mən öz mənalı həyatımın düz 60 ilini xalqımın bu günü və sabahı ilə yaşamışam. Bunun son on ili müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmətdə keçib. Bu sahədə görülən işlər size məlumdur, lakin mənim hələ tamamlanmamış çox perspektivli planlarım var" söyləyən Ulu Öndər Heydər Əliyev bildirmişdir: "Üzüm sizə - həmvətənlərimə tutaraq, qarşıdan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin birinci müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında saxlayaraq Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər. İnənirəm ki, mənim axıra qədər bilmədiyim tələklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırıla bilər. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Sadiq QURBANOV, Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri, YAP Təftiş Komissiyasının üzvü



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Hər bir cəmiyyətdə mütləq çoxluğun mənafeyini ifadə edən, real təminatları söykənən iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsi davamlı tərəqqinin vacib şərtlərindən biri sayılır. İqtisadi inkişaf hədəflərinin düzgün müəyyənləşdirilməsi ölkə ilə bağlı ümumi məqsəd və strategiyaların reallaşdırılmasına imkan yaradır, habelə modernləşmə prosesinin vacib amilinə çevrilir. Bu prizmadan əminliklə söyləmək olar ki, müstəqil Azərbaycanın son illərdə ölkəni böyük makroiqtisadi uğurlar, ilk növbədə, sistemli və ardıcıl şəkildə gerçəkləşdirilən islahatların nəticəsidir. Bu gün hər kəs səmimi etiraf edir ki, davamlı yüksəlişə xidmət edən bu islahatların ilkin əsasını Ümummilli Lider, dünya şöhrətli ictimai-siyasi xadim Heydər Əliyev tərəfindən böyük uzaqgörənliklə qoyulmuşdur.

Tarixi gerçəkliklərin müqayisəsi böyük şəxsiyyətlərin fəaliyyətinin düzgün qiymətləndirilməsində ən obyektiv istinad yeridir. Bu günlərdə anadan olmasının 98-ci ildönümünü qeyd etdiyimiz Ulu Öndər Heydər Əliyev rəhbərlik etdiyi Azərbaycan istisnasız olaraq problemlərin həllinə doğru irəliləyən, iqtisadi, sosial, humanitar və mədəni sahələrdə intibaha can atan, hər addımda insan və şəxsiyyət amilini uca tutan ölkə kimi görünür.

Ötən yüzillikdə cərəyan edən hadisələrin təhlili deməyə əsas verir ki, respublikanın müstəqilliyə gedən yolu 1969-cu ildən başlayaraq Ulu Öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətlə tamamlanmışdır. Zaman və ictimai-iqtisadi formasiya baxımından kifayət qədər fərqli olan hər iki tarixi dövrün əsas bənzər cəhətləri isə Ulu Öndərin Azərbaycana müqayisəyəgəlməz dərəcədə böyük nailiyyətlər qazandıran fədakar xidməti, eləcə də ölkənin inkişafında yeni impuls və tərəqqi meyllərinin geniş vüsət alması olmuşdur. Beləliklə, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi və tarixi şərait baxımından tamamilə fərqli olan dövrlər eyni missiyanın sadəcə bir-birini tamamlayan iki mərhələsi kimi qiymətləndirilə bilər.

İdarəçilik fəlsəfəsi fərqli və özünəməxsus cəhətlərlə zəngin olan Ümummilli Liderin sovet Azərbaycanına rəhbərlik dövrü ölkəni sürətli inkişaf yoluna çıxarmaqla yanaşı, milli müstəqilliyə etibarli zəmin formalaşdıraraq əsaslı dəyişikliyə zərurət yaradırdı. Milli özünəqayd və özünüdərk məzəniyə keçən əsrdə yazılan ən parlaq səhifələrin müəllifi olan Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı gətirdiyi ideyalar ölkəni həyatın bütövlükdə müasirləşdirirdi.

Tarixin axarını dəyişən ideya və prinsiplərin daşıyıcısı olan Heydər Əliyevin nadir idarəçilik keyfiyyətləri, liderlik məziyyətləri, böyük vətənpərvərliyi ötən əsrin 70-ci illərindən etibarən milli ruhun həssis yüksəlişinin təmin edilməsində misilsiz rol oynamışdır. Onun keçmiş sovet idarəçilik sisteminin forma və məzmununu, bütün incəliyi deqiqliklə bilməsi bu prosesdə maneə yaradan amilləri uğurla neytrallaşdırırdı, eyni zamanda öz ideyalarını reallaşdırmaq istiqamətində mərkəzdən lazımi dəstək almaşına imkan vermişdir. Bu kontekstdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin idarəçiliyinin digər önəmli xüsusiyyətləri Azərbaycanın bütün əsas sahələr üzrə inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoymasına, sözün əsl mənasında, öz intibah dövrünü yaşaması olmuşdur.

İqtisadi asılılıq aradan qaldırılmasının siyasi müstəqilliyin fundamentində duran əsas amillərdən olduğunu aydın görən Ulu Öndər respublikanın istehsal potensialının mühüm hissəsini itiffaq şəbəkəsindən ayrılaraq əsaslı şəkildə müstəqilləşdirilməsi, Azərbaycanın iqtisadi müxtərliliyinin təmin edilməsi, sənaye potensialının güclənməsi, təhsil sferasında yeni inkişaf mərhələsinin əsasını qoyması, xalqın uzaq gələcəyini nəzərdə tutan milli kadr potensialının, o cümlədən nadir ixtisaslar üzrə mütəxəssis kontingentinin yaradılması kimi möhtəşəm nailiyyətlərə əsas atılmışdır.

Ulu Öndər həmin dövrdə Azərbaycanlıların keçmiş SSRİ-nin nüfuzu ilə təhsil ocaqlarında təhsil üçün sayılı çalışır, respublikamız üçün ayrılmış müsbətliklərə nəzarət yerlərini sayın artırılmasını Moskva-dan israrla tələb edir, əksər halda buna nail olurdu. 1970-ci ildə respublikadan kənara oxumağa göndərilən belə tələbələrə sayı əgər 60 nəfər idisə, 1975-ci ildə onların sayı 600 nəfərə, 1978-ci ildə 800-900 nəfərə çatmışdı. Beləliklə, keçmiş SSRİ-nin müxtəlif ali təhsil müəssisələrinə göndərilənlərin sayı o zaman təxminən Azərbaycan Dövlət Universitetinə bir il ərzində qəbul olunanların sayına bərabər idi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev çox sonralar - 1997-ci ildə keçmiş SSRİ-nin müxtəlif universitetlərində ali təhsil almış məzunlarla görüşündə bununla bağlı demişdir: "Azərbaycanda kadr hazırlığı məsələsi ilə şəxsən, bilavasitə ciddi məşğul olarkən və o cümlədən sizləri respublikamızdan kənarda ali məktəblərə göndərən kəmiyyət və mütləq Azərbaycanın gələcəyini, müstəqilliyini düşünürdüm. O vaxt mən inanırdım: vaxt gələcək ki, bu kadrlar müstəqil Azərbaycanı qoruyacaq. Vaxt gələcəkdir ki, nəhayət, Azərbaycan müstəqil olacaqdır və bu kadrlar Azərbaycanın müstəqilliyini təmin edəcaqlər".

Həmin illərdə məhz Heydər Əliyevin qətiyyəti, iradəsi və təşəbbüskarlığı ilə keçmiş SSRİ-nin bir sıra strateji əhəmiyyətli müəssisələri məhz Azərbaycanda inşa olunmuş, bununla da respublikamızın gələcək müstəqilliyinin iqtisadi əsası formalaşdırılmışdır. Ulu Öndər Heydər Əliyev bu məsələdə daim qətiyyətli mövqə tutmuş, keçmiş ittifaq rəhbərliyi qarşısında israrlı tələblərlə çıxış etmiş, prinsiplə qətiyyətlə qətiyyətlərini qoruyub saxlamışdır. Bu nöqteyi-nəzərdən dahi öndərin Bakı Məişət Kondisionerləri Zavodunun inşası ilə bağlı göstərdiyi əzmkarlığı xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Nəfəsənəsinin iqtisadi inkişafdakı rolunu müdrükliliklə nəzərə alan Ulu Öndər

Heydər Əliyev 1970-ci illərdə bu sahənin dinamik inkişafına nail olmuş, neft-kimya sənayesinin tamamilə modernləşdirilməsini təmin etmişdir. Həmin dövrdə neft sənayesinin inkişafında tamamilə yeni mərhələ başlanmış, bu zəngin milli sərvətin Azərbaycanın rifahına xidmət edən vasitəyə çevrilməsi prosesinin əsası qoyulmuşdur. Heydər Əliyevin müəllifiyi ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftayırma sənayesinin yenidən qurulması" planı əsasında bu tipli müəssisələr, iri komplekslərin tikilməsi və yeni fəaliyyət prinsiplərinə keçməsi prosesi sürətlə başa çatdırılmışdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin lider kimi böyüklüyü onun daim uzaq hədəflərə həsbəlanmış və milli məqsədləri önə çəkən siyasət yürütməsi olmuşdur. Məhz ötən əsrin 70-80-ci illərində formalaşdırılmış iqtisadi potensial 90-cı illərin sonlarına

dövrü dünyada cərəyan edən mürəkkəb proseslərin nəticəsi kimi istiqalyyət qazanmış Azərbaycanın sonrakı mərhələdə müstəqil yaşamasını təmin etmişdir. Müdrük xalqımızın XX əsrdə dünya siyasi arenasına bəxş etdiyi nadir şəxsiyyət kimi Ümummilli Liderlik zirvəsinə ucalmış Heydər Əliyev bu gün həm də müstəqil respublikamızın milli inkişaf modelinin banisi kimi ehtiramla xatırlanır. Ümummilli Lider mərkəzi planlaşdırma və bölgü prinsiplərinin hakim olduğu bir ictimai-iqtisadi formasiyadan azad bazar iqtisadiyatına optimal keçid modelini irəli sürərək, onun həyata keçirilməsinə nail olmuşdur. İqtisadi sahədə həyata keçirilən islahatların əsasında bazar iqtisadiyatının formalaşdırılması yolu ilə ümumi daxil məhsul istehsalını artırmaq, qeyri-neft sektorunun sürətli inkişafını təmin etmək məqsədi dəyənmişdir.

Dövlət mükiyyətinin xalqın mənafeyinə uyğun formada özəlləşdirilməsi sərbəst bazar rəqabəti prinsiplərinin, xüsusi mükiyyətlərin bərqərar olmasına, habelə milli iqtisadiyyatın dünya iqtisadi sistemində inteqrasiyasına, insanların şəuruunda, həyat tərzində əsaslı dəyişikliklərin baş verməsinə səbəb olmuşdur. Ölkədə həyata keçirilmiş özəlləşmə prosesi hər bir vətəndaşın iqtisadi islahatlarda şəxsi marağını təmin etmək, əhalinin həyat səviyyəsini yaxşılaşdırmaq, sağlamlıq rəqabətə əsaslanan istehsal üçün şərait yaratmaq niyyətinə xidmət etmişdir. İqtisadiyyatın bütün sahələrini əhatə edən özəlləşmə prosesi müstəqil respublikamızda bazar iqtisadiyatı meyarlarının sürətlə formalaşmasına, ölkənin xalq iqtisadi əlaqələrinin yüksəlməsinə, dünya təsərrüfat sistemində inteqrasiyasına etibarli zəmin yaratmışdır.

Ümummilli Liderin rəhbərliyi altında həyata keçirilmiş struktur islahatları Azərbaycanda iqtisadiyyatın bütün sahələrinin sürətli inkişafına, o cümlədən yerli və xarici investisiyalar, müasir texnologiyalar, idarəetmə təcrübəsi cəlb etmək, rəqabət qabiliyyəti məhsul istehsal edən müəssisələrin yaradılmasına, infrastrukturunun yeniləşməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına imkan vermişdir. Ümummilli Lider respublikada iqtisadiyyatın keyfiyyətcə yeni mərhələsinə özlə seçilmiş struktur sosial-iqtisadi inkişafın başlıca təminatçısı kimi dəyərləndirmiş, güclü sahibkarlar təbəqəsinin formalaşmasına, onların cəmiyyətdəki mövqelərinin güclənməsinə çalışmışdır.

İnvestisiyaların təşviqi üçün respublikada daha münbit şərait yaratmaq, daxil və xarici sərmayəni stimullaşdırmaq sənədi metodlardan istifadə etmək, xarici kapital qoyuluşunun başlıca istiqamətini regionlara, qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəltmək, habelə maddiləşən işgüzar fəaliyyəti gücləndirmək üçün kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Ulu Öndər hakimiyyətə gəldiyi ilk dövrlərdən sahibkarlarla görüşür, onların qayğılarını, problemlərini öyrənir, mövcud çətinliklərinin həlli məqsədilə operativ qərarlar qəbul edirdi. Sahibkarlarla ilk bəzi səmimi görüşlərindən biri 1996-cı ilin əvvəllərində keçirilmişdi. Həmin görüşdə iş adamları sahibkarlığın inkişafı sahəsində mövcud çətinlikləri diqqətə çatdırmış, səmərəli nəticələrə nail olmaq üçün təkliflər irəli sürmüşdülər. Ulu Öndər sahibkarları diqqətlə dinləmiş, özəl sektorun fəaliyyətinə mane olan neqativ amillərin aradan qaldırılmasına ilə bağlı aidiyyəti dövlət qurumlarına tapşırıqlar vermişdi. Eyni zamanda Heydər Əliyev həmin görüşdə sahibkarlıq subyektlərinə dövlət büdcəsindən güzəştli kreditlərin verilməsi, habelə dövlət-sahibkar münasibətlərinin institusionallaşması üçün Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının yaradılmasına ilə bağlı təşəbbüslərini



zə müsbət yanaşmış, bu yönündə operativ qərarlar qəbul etmişdi. Ulu Öndərin sərəncamı ilə yaradılmış şurasın məqsədi ölkədə sahibkarlığın inkişafına nail olmaq, iş adamlarının dövlət başçısının yürütdüyü siyasətin həyata keçirilməsində səmərəli, fəal iştirakını istiqamətləndirmək, bu yolda mövcud olan problemləri araşdırmaq və onların həlli üçün təkliflər verməkdir.

Ümumilikdə 1993-2003-cü illərdə ölkədə həyata keçirilən siyasət deməyə əsas verir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev milli ideyanın təəcəssümü olan məqsədlərin gerçəkləşməsi, ələxüsusda bu məqsədlilik amilinin praktik şəkildə bərqərar olması baxımından ilk növbədə iqtisadiyyatda çoxşaxəli islahatların aparılmasını, davamlı inkişaf üçün bazis formalaşmasını vacib etmişdir. Ulu Öndərin müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi illərində milli iqtisadiyyatda köklü islahatlar aparılmış, sosialyönlü bazar iqtisadiyatına keçidin ümdə prinsipləri müəyyənləşdirilmiş, torpaq islahatı kimi çətin və ağırlı proses, habelə özəlləşdirilmən birinci mərhələsi uğurla başa çatdırılmış, milli sahibkarlığın inkişafı üçün zəruri qanunvericilik aktları qəbul edilmiş, respublikanın dünya təsərrüfat sistemində inteqrasiyası sürətlənmişdir.

Fəaliyyəti ilə zaman və mekandan fəvqında dayanan Ulu Öndər Azərbaycanın inkişafında qazandığı uğur və nailiyyətlərin davamlı olmasını təmin etmək üçün böyük fədakarlıqlar göstərmişdir. Bunun ən bariz göstəricilərindən biri də Ulu Öndərin özündən sonra ölkəyə layiqcə rəhbərlik edərək qazanılan uğurların davamlılığını təmin edəcək, xalqın alternativ siyasətə çevriləcək varisini yetişdirməsinədir.

XX əsrin sonlarına doğru müstəqil dövlətçiliyinin bərpasına nail olmuş, onu möhkəmləndirəcək yeni inkişaf magistratına çıxarmış müdrük xalqımız taleyini məhz qələbənə inandırdı, etimad göstərdiyi siyasi liderə etibar etmişdir. "Əsl siyasət konkret, real iş görməkdən ibarətdir" deyərək fəaliyyətə başlayan cənab İlham Əliyev hələ 2003-cü ildə verdiyi vədə sadıq qalaraq ötən 18 illik fəaliyyəti ilə hər bir Azərbaycan vətəndaşının layıqlı Prezidenti olduğunu sübuta yetirmişdir.

2018-ci ilin 11 aprel seçkilərində xalqın böyük dəstəyi ilə Azərbaycana rəhbərlik kimi məsuliyyəti missiyanı növbəti mərhələdə də üzərinə götürmüş cənab İlham Əliyev ona göstərilən etimadı fəaliyyəti ilə tam doğrultmuş, Azərbaycan daha qüdrətli dövlətə çevirmək üçün əzmlə, qətiyyətlə çalışır. Təkcə onu demək kifayət deyər ki, respublikamızda bu prezident seçkilərindən sonra daha da güclənmiş, hərəffli inkişaf yolunda yeni uğurlara imza atmış, şəffallığa xidmət edən islahatlara start vermişdir. İnsan amilini həyata keçirilməsinə əsas zərurətə yer almışdır. Ən başlıcası, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti, hücum diplomatiyası, ordu quruculuğu strategiyası və qətiyyəti 30 ildən çox davam edən Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həllinə, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasına imkan yaratmışdır. 44 günlük müharibədə 5 min kvadratmetrədək ərazisini işğaldan azad edən Azərbaycan Ermənistanı hərbi kapitulyasiya barədə sənədi imzalamaya məcbur etmişdir. Beləliklə, 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycan Ermənistanın işğalçı siyasəti üzündən 30 il müddətində həllini tapmayan münaqişənin qısa müddətdə hərbi-siyasi həllinə nail olaraq beynəlxalq hüquq normalarının və ədalətin bərpasını təmin etmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, Azərbaycan öz torpaqlarını işğaldan azad edərək intiqamını döyüş meydanında almış və şəhidlərin qanı yerdə qalmamışdır: "Həm ikinci, həm də

üçüncü qətləndirən əsas amillərdən biri də məhz inkişafın mərkəz və regionlar üzrə tarazlı xarakter daşması, rentabillər istehsal sahələrinin ölkənin bütün regionlarını əhatə etməsi, yerli resurslardan istifadənin səmərəliliyinin artırılması, infrastrukturun yeniləşdirilməsi tədbirləri ilə sıx şəkildə bağlıdır. Məhz bu iqtisadi strategiya regionlarda sahibkarlığın inkişafını sürətləndirməklə, oradakı əmək ehtiyatlarının, təbii və iqtisadi potensialdan səmərəli istifadə edilməsinə imkan yaratmışdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 11 fevral 2004-cü il tarixli "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı (2004-2008-ci illər)", 14 aprel 2009-cu il tarixli "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı" və 2014-cü il 27 fevral tarixli "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı" regionların iqtisadi inkişafında tamamilə yeni səhifə açmış, insanların kəndlərdən şəhərlərə axınının qarşısını almış, xüsusilə də qeyri-neft sektorunun, sahibkarlığın inkişafına xüsusi təmən vermişdir.

2004-2018-ci illər ərzində reallaşdırılan regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət programlarının təhlili göstərir ki, ötən müddətdə ölkənin makroiqtisadi göstəricilərində regionların xüsusi çəkisi əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlmişdir. Yerlərdə sahibkar-

5) təmiz ətraf mühit və "yaşıl artım" ölkəsi.

Bunlar yeni dövrdə modernləşmə prosesinin sürətləndirilməsinə xidmət edir.

Sənəddə davamlı və yüksək iqtisadi artım baxımından adambaşına düşən milli gəlirin artırılması; yüksək gəlirli iş yerlərinin yaradılması; şəxələndirmə və qeyri-neft sektorunun inkişafı tədbirlərinin davam etdirilməsi; yerli və xarici sərmayələrin təşviqi; şəffaf özəlləşmə strategiyasının həyata keçirilməsi; kapital və sigorta bazarının inkişafı və digər mühüm məsələlər nəzərdə tutulmuşdur.

"Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər" şəffallığa xidmət edən tədbirlərin davam etdirilməsini vacib məsələ kimi müəyyənləşdirir. Qarşıdakı illərdə məhkəmə-hüquq sisteminin fəaliyyətində şəffallığın artırılması, haqsız rəqabətin qarşısının alınması, dövlət investisiyaları və dövlət şirkətlərinin fəaliyyətinin iqtisadi səmərəsinin yüksəldilməsi, idarəetmədə müasir korporativ davranış mədəniyyətinin tətbiqinin genişləndirilməsi, korrupsiya ilə mübarizənin gücləndirilməsi, yeni çağırışlara cavab verən müasir dövlət quruluşu sistemi və etikasının formalaşdırılması məsələləri öz həllini tapmalıdır.

Milli prioritetlərə əsasən, işğaldan azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsindən sonra Qarabağ regionunu dirçəldilməsi, reinteqrasiyası və inkişafı iqtisadi siyasətin əsas istiqamətlərindən biri olmalıdır. Prezident İlham Əliyev də dedi ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə düzgün yanaşma, müasir, çevik, effektiv idarəetmə, o cümlədən sosial və texnoloji layihələrin tətbiqi ilə inkişafın Qarabağ modeli qurulacaqdır. Coğrafi xüsusiyyətləri, təbii resursları və iqlim amili işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi inkişafın hibrid modelinin qurulmasını şərtləndirir. Regionun əkinə yararlı münbit torpaqları, geniş otlaq və biçənəkləri, bol su mənbələri aqrar iqtisadiyyatın, təbii yeraltı və yerüstü sərvətlərin zənginliyi resursların istismarına əsaslanan iqtisadiyyatın, görülməli işğalın sifirdən başlaması isə yeni texnologiyaya və intellektə əsaslanan innovativ iqtisadi modellərin tətbiqinə əlverişli zəmin yaradır.

Dövlət başçısının 2021-ci il 4 yanvar tarixli fərmanı ilə Qarabağ Dirçəliş Fonduunun təsis edilməsi, habelə fevral fərmanı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyi institunun yaradılması işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidənqurulması prosesinin tamamilə yeni meyar və yanaşmalara əsaslanacağından xəbər verir. Bunlar müasir şəhərsalma, eyni zamanda Dördüncü Sənaye İnqilabı çağırışlarına uyğun yanaşma və yeni idarəetmə modelinin tətbiqi deməkdir.

İslahatların hazırlıq mərhələsində mü-tərəqli meyarlarla söykənən çevik idarəetmə modelinin formalaşdırılması Azərbaycan üçün kifayət qədər aktualdır. Son illərdə həyata keçirilən kadr islahatlarının əsas məqsədini əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması, neftdən asılı olmayan dayanıqlı inkişaf strategiyasının formalaşdırılması ilə yanaşı, ümumilikdə dövlət idarəçilik fəlsəfəsinin dəyişdirilməsi təşkil edir. Prezident İlham Əliyev ilk növbədə vətəndaşların mənafeyini düşünərək dövlət idarəetməsi ilə bağlı bu və digər qərarlar qəbul edir, struktur islahatları həyata keçirir.

Global planda cərəyan edən mürəkkəb siyasi, iqtisadi və humanitar proseslər müasir islahatçı baxışın tətbiqi aktuallaşdırıldığından dövlət başçısı hökumətin bu çağırışlara hazır olmasını son dərəcə vacib sayır. 2017-ci il 21 fevral tarixdə Heydər Əliyev Fonduunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti vəzifəsinə təyin olunması bu mənada postneft dövründə Azərbaycanda həyata keçirilən çoxşaxəli islahatların davamlılığı və dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyini yüksəltmək məqsədində xidmət etmişdir. Mehriban xanım Əliyevanın Birinci vitse-prezident kimi uğurlu fəaliyyəti bu prosesin sürətlənməsini təmin etmiş, idarəçiliyə yeni nəfəs gətirmişdir. Heydər Əliyev Fonduunun prezidenti kimi vətənpərvər fəaliyyəti, humanizmə, mərhəmətə, nəciyyəli söykənən layihələri ilə böyük nüfuz qazanmış və yüksək idarəçilik keyfiyyətlərini tədqiqatçısı Mehriban xanım Əliyevə üzünə götdürdüyü məsuliyyəti missiya ilə dövlət başçısının və xalqın etimadını inamla doğrultdu.

Əminliklə deyə bilərik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin kaos və anarxiyadan, dövlətçiliyin itirilməsi təhlükəsindən xilas edib dinamik islahatlar yoluna çıxardığı Azərbaycan hazırda regionun sürətli inkişaf edən, yeniləşən, müasirləşən dövlətinə çevrilmişdir. Respublikamız pandemiyə dövründə iqtisadi müvazinatını qoruyub saxlayır, sosial və infrastruktur yönümlü layihələr həyata keçirir, mümkün risklərə qarşı qabaqcıllıq tədbirlər görür.

Cəmiyyətin bütün sahələrində olan dirçəliş, intibah, şəffallıq meylləri sosial-mədəni sferada da özünü qabarıq büruzə verir. Ən başlıcası, bu gün cəmiyyətimizin bütövlükdə monolitliyi - xalq-iqtidar birliyi ölkəmizin üzleşdiyi global təhdidlərə qarşı əzmkar müqavimətini təmin edərək mövcud çətinliklərin qısa zamanda aradan qalxacağına tam əminlik yaradır.

Qüdrət KƏRİMOV,
"Xəzər" QSC-nin sədri,
iqtisad elmləri doktoru



1923

Azərbaycanın özü qədər əbədi

2021

Müstəqil Azərbaycanda kitabxana quruculuğunun banisi

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər



Mayın 8-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) nümayəndələri müasir müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümü münasibətilə Fəxri xiyabanda Ulu Öndərin xatirəsini yad edib, məzarı önünə əkil və gül dəstələri qoyublar. AZƏRTAC xəbər verir ki, görkəmli oftmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tər güllər düzülüb.

Tahir BUDAQOV: “Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında misilsiz xidmətləri var”

“Azərbaycan xalqı, o cümlədən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümünü böyük ehtiramla qeyd edir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında misilsiz xidmətləri var”.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında YAP sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov dünən Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələrinin Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət zamanı jurnalistlərə müsahibəsində deyib.

Heydər Əliyevin dünya şöhrətli siyasətçi və dahi şəxsiyyət olduğunu qeyd edən Tahir Budaqov bildirib: “Alman filosofu Şopen-

5000 ailəyə ərzaq sovqatı göndərilib

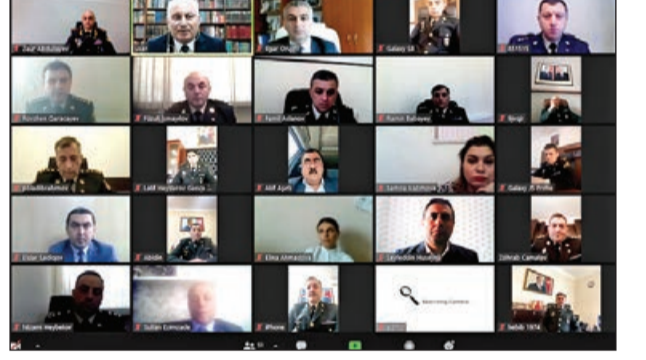


Respublika sosial layihələrin icrasını idarə edən, o cümlədən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın daim diqqət mərkəzində olub. Bütün bayramlarda və əlamətdar günlərdə aztəminatlı, şəhid, qazi və digər həssas qruplardan olan ailələrə hədiyyələr, sovqatlar, yardımlar paylanılıb.

İcraiyyə Komitəsinin 2021-ci il aprelin 30-da keçirilən iclasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümü münasibətilə və ölkə Prezidenti İlham Əliyevin aztəminatlı, şəhid və qazi ailələrinin sosial problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlərə müvafiq olaraq bu kateqoriyaya aid olan ailələrə sovqat paylanılması qərarə alınıb.

Qəbul edilmiş qərarə əsasən, mayın 8-də 76 şəhər və rayonu əhatə edən 4000 ailəyə məşin karvanı ilə ərzaq bağlamaları yola salınıb. Həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaşayan 1000 aztəminatlı ailəyə ərzaq yardımı paylanacaqdır. Həmçinin 152 şəhid ailəsi Azərbaycan hərbkarları itti faqları tərəfindən himayəyə götürülüb və 18 yaşına kimi hər ay onlara maddi yardım göstəriləcək.

Müzəffər Ordumuzun memarı



Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti (SHXÇDX) tərəfindən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümü münasibətilə “Müzəffər Ordumuzun memarı!” adlı onlayn tədbir keçirilib.

Xidmət rəisinin birinci müavini, general-mayor Zaur Abdullayev çıxış edərək Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifliyi ilə qurulan müstəqil Azərbaycan Respublikasının bu gün Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin yüksək məhərətlə gerçəkləşdirdiyi müdrik daxili və xarici siyasəti nəticəsində hərətarəfli inkişaf edərək modern dövlətə çevrilərək, parlaq tərəqqi və qüdrətli dövlətçilik dövrünü yaşamasından danışıb. Bildirib ki, Ulu Öndərin gərgin əmək və zəhmətli bəhanəsi əsası qoyulmuş, tətbiq etdiyi döyüş taktikası dünyanın aparıcı ölkələri tərəfindən bu gün diqqətlə öyrənilən rəşadətli Milli Ordumuz yüksək döyüş qabiliyyəti və ən müasir silahları ilə XXI əsrdə tarix yazdı. Müzəffər Ali Baş Komandan kimi cənab Prezidentin cəsur sərkərdəliyi altında ötən il 44 günlük Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistan ordusu tamamilə darmadağın edildi. Müasir tariximizin ən şərəfli səhifəsi olan Vətən müharibəsi Böyük Zəfərlə nəticələndi.

Xidmətin idarə reisi, mayor Füzuli İsmayılov ölkəmizin dinamik inkişafının, o cümlədən müasir silahlarla təmin edilməsi, yüksək döyüş hazırlıqlı Silahlı Qüvvələrimizin möhkəm təminatının dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin prezidentliyi dövründə qoyulduğunu vurğulayıb.

Tədbir hərbi ekspert, KİV nümayəndələri və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin çıxışları ilə davam etdirilib. Çıxış edən Ulu Öndərlə bağlı xatirələrini bölüşüblər. Ümummilli Liderin təşəbbüsü və rəhbərliyi altında hərbi quruculuğu sahəsində həyata keçirilmiş işlətlər, müasir Silahlı Qüvvələrimizin dünyanın 50 qüdrətli orduları sırasında olması diqqətə çatdırılıb. Çıxışlarda Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi ordu quruculuğu strategiyasının alternativsizliyi bir daha vurğulanıb.

Beynəlxalq konfrans keçirilmişdir

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 98-ci ildönümü ərəfəsində Gəncə Dövlət Universitetinin (GDU) təşkilatçılığı ilə keçirilən beynəlxalq konfransda Rusiyadan, Özbəkistandan, Dağıstandan, Makedoniyadan, Türkiyədən, Gürcüstandan və digər ölkələrdən alimlər iştirak etmişlər.

Konfransı giriş sözü ilə açan Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru, kimya elmləri doktoru, professor Yusif Yusibov bildirmişdir ki, bu gün Azərbaycan elmi sürətlə inkişaf yolundadır və bu uğurların əldə olunması Ulu Öndərin adı ilə bağlıdır: “Sevindirici haldır ki, bu dahi şəxsiyyətdən sonra da Azərbaycan əlim və təhsil yüksək səviyyədə inkişaf edir. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin elmin inkişafı üçün başladığı işləri uğurla davam etdirir. Bu sahədə çoxlu fərman və sərəncam imzalayan ölkə başçısı daim elmin inkişafını önə çəkir, gənc alimlərin yetişməsi üçün diqqət və qayğı göstərir”.

“Müasir təbii və iqtisadi elmlərin aktual problemləri” mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda biologiya, kimya, fizika və iqtisadiyyat bölmələri üzrə məruzələr dinlənilmişdir. Konfransın birinci günü Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademikləri Vaqif Abbasov, Türkiyənin Qars Qafqaz Universitetinin professoru Hacı Nəcəfoğlu, AMEA-nın müxbir üzvü Vaqif Novruzov və AMEA-nın müxbir üzvü Məhəmməd Babanlı müxtəlif mövzularda məruzələrlə çıxış etmişlər.

Sabir ƏLİYEV, “Azərbaycan”

“Azərbaycan”

Karim TAHİROV, Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru, Əməkdar Mədəniyyət İşçisi, professor

“Azərbaycan”

“Azərbaycan”



Azərbaycan xalqının böyük oğlu, Ulu Öndər Heydər Əliyev bu gün böyük sürətlə inkişaf edən və çox qısa zaman ərzində dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasına çıxan müasir Azərbaycanın yaradıcısı və memarı olmaqla dövlətimizin və ölkəmizin tarixinə öz adını əbədi olaraq həkk etmişdir. Heç də təsadüfi deyildir ki, bu gün biz Ulu Öndər Heydər Əliyevin adını Azərbaycan mədəniyyətinin hamisi və milli-mənəvi dəyərlərimizin təəssübkeşi kimi yad edirik.

Azərbaycanlıq ideyasını dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldıran Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində milli mədəniyyətimizin inkişafı istiqamətində ciddi addımlar atılmışdır. Böyük şəxsiyyət mədəniyyətimizin və ədəbiyyatımızın intibah dövrünü yaşamasına nail ola bilmişdir. Belə ki, həmin illərdə Azərbaycan mədəniyyətinin yüksək inkişaf səviyyəsinə çatmasında Qara Qarayev, maestro Niyazi, Rəşid Behbudov, Müslüm Maqomayev, Fikrət Əmirov, Tahir Salahov, Toğrul Nərimanbəyov, Arif Məlikov və digər dünya şöhrətli korifey sənətkarlarımızın yetişməsinə Heydər Əliyevin böyük xidmətləri olmuşdur. Mədəniyyətimizin bütün istiqamətlərini, o cümlədən kitabxana sahəsinin inkişafı və müstəqilliyin yaratdığı geniş imkanlar çərçivəsində təkmilləşməsi də Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Müstəqilliyimizin ilk illərində kitabxanaların normal yaşayış fəaliyyəti göstərməsi üçün normativ-hüquqi bazanın formalaşdırılması, genişmiqyaslı özəlləşdirmə proqramı çərçivəsində kitabxanaların binalarının zəbt olunması və qiymətli kitab fondlarının mühafizəsi məqsədilə bir sıra mədəniyyət binalarına məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağli olmuş və bilavasitə onun rəhbərliyi altında həyata keçirilmişdir. “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa kitabxanaların əmlakının, fondlarının və statusunun, xüsusilə onların sovet dövründə yerləşdikləri binalarının mühafizəsi məqsədilə bir sıra maddələrin daxil edilməsi məhz Azərbaycan rəhbərliyi etdiyi bütün dövrlərdə kitab və kitabxanaya böyük dəyər verən Ulu Öndər Heydər Əliyevin göstərişi və tövsiyələri əsasında həyata keçirilmişdir. Çox təəssüf olursun ki, 1990-cı illərin əvvəllərində Milli Məclisdə bir sıra deqlət və “millət vəklləri”nin təkidi ilə həmin qanun layihəsində kitabxanaların əmlakının mühafizəsi məqsədilə nəzərdə tutulan maddələrin çıxarılmasına da nail olunmuşdu və qanunun qəbulundan dərhal sonra Bakıda və digər şəhər və rayonlarda mədəniyyət ocaqlarına, onların sovet dövründə “guya qanunsuz yerləşdikləri” binalarına hücumlar edilmişdi. Hətta bir sıra rayon kitabxanalarının qiymətli kitab fondlarını küçələrə tökmək xülyası ilə yaşayınlar da peyda olmuşdular. O vaxtlar qəbul olunan “Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında” qanunu əllərində şırma kimi tutanlar kitabxanalara, muzeylərə və digər mədəniyyət ocaqlarına hücumlara başlamışdılar. Belə təhlükəli anda 1998-ci ilin sonunda məhz Ulu Öndərin göstərişi ilə ayrıca özəlləşdirilməsi qadağan olunan obyektlərin siyahısını təsdiq olundu ki, bu obyektlərin də 85 faizini mədəniyyət müəssisələri təşkil edirdi. Ulu Öndərin bu çox ciddi fərmanı ilə mədəniyyət müəssisələrinin, xüsusilə də kitabxanaların “hərraca qoyulması”nın

rin fəaliyyətinin dayandırıldığı, insanların evdə qalaraq virus təhlükəsindən qorunmağa çalışdığı bir vaxtda Milli Kitabxana öz oxucularının yanında qalaraq onlayn formatda oxuculara kitabxana-informasiya xidmətinə davam etdirir. Bütün bunlar məhz innovasiyaların və yeni iş üsullarının, müasir texnologiyaların kitabxana işinə müvəffəqiyyətlə tətbiqi nəticəsində mümkün olmuşdur. Bu müasir texnologiyaların Azərbaycan Milli Kitabxanasının fəaliyyətinə tətbiqinin ilk bünövrəsi də 1999-2000-ci illərdə məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur. Bu dövrdə Ərazilərin Bərpası və İnkişafı Agentliyinin və Yaponiya Hökumətinin Azərbaycan hökumətinə çox böyük məbləğdə ayırdığı qrantların məhz Axundov adına Respublika Kitabxanasına verilməsinin təşəbbüskarı da Ulu Öndər Heydər Əliyev olmuşdur. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, 1999-cu ilin dekabrında həmin qrantların hansı təşkilatlara verilməsi barədə təkliflərin müzakirə olunduğu müşavirədə Ulu Öndərin həmin vaxtlarda Baş Nazirin müavini işləyən şəxsə xitabən dediyi bu sözlər indi də mənim xatirimdədir: “Siz Axundov kitabxanasını götürün, “Azərənerji” də, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti də özləri pul taparlar!” Bu dahiyənə fikir hər şeyi həll etmiş oldu. Bax, bu idi dahi və müdrik şəxsiyyət olan Heydər Əliyev dühası, onun kitab və kitabxana sevdasının yüksək nümunəsi!

Həmin dövrdə möhkəm təməli qoyulan, Ulu Öndərin gözəl ideyaları və əməllərini böyük uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm İlham Əliyevin qərarları və müdrik göstərişləri sayəsində gündən-günə inkişaf edən və modernləşən Milli Kitabxanamız pandemiya təhlükəsi ilə əlaqədar elan olunmuş ciddi karantin rejimi şəraitində daim öz oxucularının yanında olaraq onlara kitabxanasının saytının “Elektron kataloq və elektron kitabxana” və “Onlayn xidmətlər” bölmələri vasitəsilə virtual rejimdə xidmət göstərməkdə davam edir. Bir ildən çox davam edən karantin dövründə Milli Kitabxana 3 milyondan artıq oxucuya onlayn rejimdə kitabların elektron çatdırılmasını həyata keçirmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin müstəqillik dövründə Azərbaycanda kitabxana quruculuğunun inkişafına, xüsusilə Azərbaycan Milli Kitabxanasının fəaliyyətinin müasir dövrün tələblərinə uyğun yenidən qurulmasına, xidmət proseslərinin avtomatlaşdırılmasına və modernləşdirilməsinə verdiyi töhfələri, bu kitabxanasının fəaliyyətinə və əməkdaşlarının əməyinə verdiyi yüksək qiyməti layiqincə dəyərləndirən Milli Kitabxananın kollektivi bu günlərdə kitabxananın foyesində xalqımızın böyük oğlunun adına layiq bir gözəl guşə yaratmışdır. Həmin guşədə Ulu Öndərin bir vaxtlar Milli Kitabxanaya gələrkən bu elm məbədinə öz şəxsi kitabxanasından başlağındığı 300 nüsxədən artıq kitab nümayiş olunur, bu guşə oxucularımızın və kitabxanamızın qonaqlarının ən çox müvafiq etdikləri, həvəsle tanış olmaq istedikləri bir məkana çevrilmişdir.

Xalqımızın böyük oğlu, dahi azərbaycanlı, məman olduğu müasir Azərbaycanın çiçəklənən və firavan yaşayın bir ölkəyə çevilməsinə daim arzulayan, doğma Qarabağ torpaqlarının erməni işğalından azad olunacağına ümid edən inanan Heydər Əliyevin bu gün ruhu şadır, çünki onun işığı ideyaları və əməllərini çox böyük uğurla davam etdirən layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqın böyük oğlu və xilaskarı Heydər Əliyevin ən böyük arzusunun və müqəddəs vəsiyyətinin, eləcə də 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi zəfər qalaraq həm atası, həm də canından çox sevdiyi vətəni qarşısında öz ögüllü bərcunu şərəflə yerinə yetirmişdir.

Əgər XX əsrin sonlarında Ulu Öndər Heydər Əliyevi Ulu Tanrı Azərbaycan xalqı qandan-xatandan, ölkəni iş vətəndaş müharibəsindən qurtaran bir xilaskar kimi göndərmişdisə, XXI əsrin əvvəllərində Ulu Tanrı cənab İlham Əliyevi Azərbaycan xalqının 30 ildən bəri davam edən doğma torpaqlarının erməni işğalından azad olunmasını gerçəkləşdirən ikinci bir xilaskar kimi xalqına bəxş etmişdir! Bunun üçün Azərbaycan xalqı, bütün dünya azərbaycanlıları himişə Ulu Tanrıya səcdə edəcək və minnətdar olacaqdır!

XX əsrin 90-cı illərində “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu qanuna müvafiq normativ-hüquqi aktların qəbul edilməsi məhz Heydər Əliyevin adı ilə bağli olmuş və bilavasitə onun rəhbərliyi altında həyata keçirilmişdir. “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa kitabxanaların əmlakının, fondlarının və statusunun, xüsusilə onların sovet dövründə yerləşdikləri binalarının mühafizəsi məqsədilə bir sıra maddələrin daxil edilməsi məhz Azərbaycan rəhbərliyi etdiyi bütün dövrlərdə kitab və kitabxanaya böyük dəyər verən Ulu Öndər Heydər Əliyevin göstərişi və tövsiyələri əsasında həyata keçirilmişdir. Çox təəssüf olursun ki, 1990-cı illərin əvvəllərində Milli Məclisdə bir sıra deqlət və “millət vəklləri”nin təkidi ilə həmin qanun layihəsində kitabxanaların əmlakının mühafizəsi məqsədilə nəzərdə tutulan maddələrin çıxarılmasına da nail olunmuşdu və qanunun qəbulundan dərhal sonra Bakıda və digər şəhər və rayonlarda mədəniyyət ocaqlarına, onların sovet dövründə “guya qanunsuz yerləşdikləri” binalarına hücumlar edilmişdi. Hətta bir sıra rayon kitabxanalarının qiymətli kitab fondlarını küçələrə tökmək xülyası ilə yaşayınlar da peyda olmuşdular. O vaxtlar qəbul olunan “Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında” qanunu əllərində şırma kimi tutanlar kitabxanalara, muzeylərə və digər mədəniyyət ocaqlarına hücumlara başlamışdılar. Belə təhlükəli anda 1998-ci ilin sonunda məhz Ulu Öndərin göstərişi ilə ayrıca özəlləşdirilməsi qadağan olunan obyektlərin siyahısını təsdiq olundu ki, bu obyektlərin də 85 faizini mədəniyyət müəssisələri təşkil edirdi. Ulu Öndərin bu çox ciddi fərmanı ilə mədəniyyət müəssisələrinin, xüsusilə də kitabxanaların “hərraca qoyulması”nın

Karim TAHİROV, Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru, Əməkdar Mədəniyyət İşçisi, professor

“Azərbaycan”

“Azərbaycan”

“Azərbaycan”



Bakı şəhərində və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Bakı şəhərində və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası işlərinin davam etdirilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Bakı şəhərində və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin (siyahı əlavə olunur) tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nin 1.14.1-ci yarımbəndində göstərilmiş 20,0 (yirmi) milyon manat vəsait Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilmiş bölgüyə uyğun olaraq maliyyələşməni təmin etsin.

3. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti bu Sərəncamla təsdiq edilmiş bölgüdə göstərilən layihələr üzrə yerinə yetirilmiş işlər haqqında hesabatı Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tərtib etdiyi formaya uyğun olaraq rübdə bir dəfə, növbəti rübün ilk ayının 10-dan gec olmayaraq, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2021-ci il

“Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin strukturunun təkmilləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 24 yanvar tarixli 844 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 23 yanvar tarixli 1258 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

"Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin strukturunun təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 24 yanvar tarixli 844 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, № 1, maddə 36; 2004, № 9, maddə 681; 2005, № 2, maddə 73, № 12, maddə 1109; 2006, № 7, maddə 590, № 9, maddə 736; 2007, № 3, maddə 219, № 12, maddə 1244; 2009, № 7, maddə 529, № 10, maddə 777; 2010, № 4, maddə 298, № 7, maddə 610; 2011, № 9, maddə 789, № 11, maddə 1011; 2014, № 2, maddə 119, № 12, maddələr 1582, 1584; 2016, № 2 (II kitab), maddə 268, № 3, maddə 472; 2017, № 10, maddə 1780; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1453; 2019, № 5, maddə 847) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Nizamnaməsi" üzrə:

1.1. 4.1-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4.1. Şirkətin strukturunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan İnvestisiya Holdingi (bundan sonra - AİH) təsdiq edir,";

1.2. 4.2-ci, 4.7-ci və 4.9-cu bəndlər ləğv edilsin;

1.3. 4.3-cü bənddə birinci halda "Şirkətin" sözü "Şirkət" sözü ilə əvəz edilsin;

1.4. 4.4-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4.4. Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların, həmçinin törəmə və əsli təsərrüfat cəmiyyətlərinin yaradılması, yenidən təşkil və ləğvi barədə qərarları Şirkətin Müşahidə Şurası qəbul edir,";

1.5. 4.5-ci bənddə "Şirkət tərəfindən yaradılan müəssisələr, təşkilatlar və digər təsisatlar" sözləri "Şirkətin strukturuna daxil olan qurumlar" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin bəndə "aparılması" sözlərinə sonra "Azərbaycan Respublikasının qanunları və bu sahədə münasibətləri tənzimləyən digər normativ hüquqi aktları, bu Nizamnamə və AİH-nin müəyyən etdiyi qaydalar və ya AİH-nin razılığı ilə" sözləri əlavə edilsin;

1.6. 4.6-cı bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4.6. Şirkət tərəfindən bəzi fəaliyyət növlərinin həyata keçirilməsinin tam və ya qismən onun strukturuna daxil olan qurumlara həvalə edilməsi barədə qərarları Şirkətin Müşahidə Şurası qəbul edir,";

1.7. 4.8-ci bənddə "bilavasitə Şirkət iştirak edə bilər" sözləri "Şirkətin bilavasitə iştirakı ilə bağlı qərarları Şirkətin Müşahidə Şurası qəbul edir" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.8. 4.10-cu bəndə "strukturuna daxil olan qurumların" sözlərindən sonra "1, törəmə və əsli təsərrüfat cəmiyyətlərinin" sözləri əlavə edilsin;

1.9. 4.13-cü bənddə "iş proqramlarının və" sözləri "iş planları, habelə" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.10. V bölmə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"V. Şirkətin idarə olunması

5.1. Şirkət öz fəaliyyətində və idarəetmədə müntəzəm korporativ idarəetmə standartlarını tətbiq edir. Şirkətin korporativ idarəetmə standartları AİH tərəfindən təsdiq olunur.

5.2. Şirkətin ali idarəetmə orqanı onun Ümumi Yığıncağıdır. Şirkətin idarəetmə orqanları Müşahidə Şurası və Kollegial İcra orqanı - İdarə Heyətidir.

5.3. Ümumi Yığıncağın müstəsna səlahiyyətləri "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 23 yanvar tarixli 1258 nömrəli Sərəncamı ilə müəyyən edilir. Ümumi Yığıncağın müstəsna səlahiyyətlərinə aid edilməyən məsələlər barədə qərarlar nizamnaməsinə uyğun olaraq AİH tərəfindən qəbul olunur.

5.4. Şirkətin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti Şirkətin Müşahidə Şurası (bundan sonra - Müşahidə Şurası) həyata keçirir. Müşahidə Şurası Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilən (yeddi) üzvdən ibarətdir. Şirkətin İdarə Heyətinin üzvləri Müşahidə Şurasına üzv təyin edilə bilməzlər. Müşahidə Şurası üzvlərinin səlahiyyət müddəti 3 (üç) ildir.

5.5. Müşahidə Şurasının vəzifələri aşağıdakılardır:

5.5.1. Şirkətin uzunmüddətli inkişaf strategiyasını təsdiq etmək;

5.5.2. Şirkətin İdarə Heyətinin fəaliyyətinə nəzarət etmək, AİH-nin təsdiq etdiyi qiymətləndirmə sistemində uyğun olaraq İdarə Heyəti üzvlərinin fəaliyyətini qiymətləndirmək;

5.5.3. İdarə Heyəti üzvlərinin, habelə Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə yol verilməyən hallar istisna olmaqla, Müşahidə Şurasının üzvlərinin mükafatlandırılması qaydasını müəyyən etmək;

5.5.4. Şirkətin korporativ strukturunu və ştat cədvəlinin təsdiq edilməsinə razılıq vermək, törəmə və əsli təsərrüfat cəmiyyətlərini yaratmaq, on-

ların nizamnamələrini təsdiq etmək, rəhbərlərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək;

5.5.5. Şirkətin Audit Komitəsini və digər komitələrini yaratmaq, onların əsasnamələrini təsdiq etmək, rəhbərlərini və üzvlərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək;

5.5.6. Şirkətin risklərin idarə olunması, daxili audit və uyğunluğa nəzarət xidmətlərini yaratmaq, onların əsasnamələrini təsdiq etmək;

5.5.7. Şirkətin mərkəzləşdirilmiş fondlarını yaratmaq və onlardan istifadədə qaydalarını müəyyən etmək;

5.5.8. Şirkətin fəaliyyətinin ayrı-ayrı sahələri üzrə siyasəti və daxili qaydaları (o cümlədən maraqlar münasibətinin istisna olunması qaydasını) təsdiq etmək;

5.5.9. Şirkətin illik səmərəlilik göstəriciləri üzrə hədəfləri, habelə likvidliyin hədəf göstəricilərini, maliyyə dayanıqlığının artırılmasına dair hədəf göstəricilərini, eləcə də ortumüddətli biznes planının əsas göstəricilərini təsdiq etmək;

5.5.10. Ümumi Yığıncağın səlahiyyətlərinə aid edilmiş hallar istisna olmaqla, Şirkətin investisiya layihələrini və onların icrasına dair hesabatları, eləcə də Şirkətin inkişaf strategiyasını və biznes planının əsas göstəricilərini icrasına dair hesabatı təsdiq etmək;

5.5.11. satınalmalarla bağlı Şirkətin strategiyasını və daxili normativ sənədlərini təsdiq etmək, fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq dövlət vəsaiti (dövlət büdcəsi, dövlətin aldığı və dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlər və qrantlar) hesabına satınalmaları "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun, digər hallarda isə Şirkətin daxili normativ sənədlərini tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirmək;

5.5.12. Şirkətin xalis aktivlərinin dəyərini 25 (yirmi beş) faizindən çox məbləğdə olan əqdin (xüsusən əhəmiyyətli əqdin), eləcə də müstəqil auditorun rəyi ilə aidiyyəti şəxsə dəyər Şirkətin aktivlərinin 5 (beş) faizini və daha çox hissəsini təşkil edən əqdin bağlanması ilə bağlı Ümumi Yığıncağa təkliflər vermək;

5.5.13. aidiyyəti şəxslərə bağlanmış vəzifədən tutulan və dəyərli Şirkətin aktivlərinin 5 (beş) faizindəkə hissəsini təşkil edən əqdrləri təsdiq etmək;

5.5.14. Şirkətin xərclər və gəlirlər smetasını təsdiq etmək və onun icrasına nəzarət etmək;

5.5.15. Şirkətin fəaliyyətinin müntəzəm monitorinqinə və qiymətləndirilməsinə imkan verən hesabatlılıq sistemini yaratmaq, normativ hüquqi aktlarda başqa qayda nəzərdə tutulmadığı halda, Şirkətin maliyyə və digər hesabatlarının formasını təsdiq etmək və təqdim edilməsi müddətlərini müəyyənləşdirmək;

5.5.16. Şirkətin fəaliyyət istiqamətinə aid məsələləri bağlı monitorinq aparmaq və onun nəticələrini əsasən tədbirlər görmək;

5.5.17. Şirkətin müstəqil auditorunu müəyyən etmək, bununla bağlı müqavilənin bağlanmasına, onun dəyişdirilməsinə və ona xitam verilməsinə razılıq vermək;

5.5.18. Audit Komitəsinin, daxili audit bölməsinin və müstəqil auditorun yoxlamalarının nəticələrinə dair tədbirlər görmək;

5.5.19. mənfəətin və zərərin bölgüsünü, illik hesabatları və maliyyə hesabatlarını təsdiq üçün Ümumi Yığıncağa təqdim etmək;

5.5.20. mövcud normativ hüquqi aktların tələbləri nəzərə alınmaqla, Şirkətin aktivlərinin idarəetməyə verilməsi və özləşdirilməsi ilə bağlı əqdrlərin bağlanmasına razılıq vermək;

5.5.21. Şirkətin filial və nümayəndəliklərini yaratmaq, onların əsasnamələrini təsdiq etmək, rəhbərlərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etmək;

5.5.22. bu Nizamnamə ilə və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktları ilə, habelə Müşahidə Şurası haqqında AİH-nin təsdiq etdiyi əsasnamə ilə Müşahidə Şurasının səlahiyyətlərinə aid edilmiş digər məsələləri həll etmək.

5.6. Müşahidə Şurası özünün səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələlərin həllini Şirkətin İdarə Heyətinə həvalə edə bilər.

5.7. Şirkətin Müşahidə Şurasının üzvləri adlarına xələf gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməlidir, həmçinin Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 49-cu maddəsində müəyyən edilmiş digər tələbləri yerinə yetirməlidir. Müşahidə Şurası üzvlərinin fəaliyyətini qiymətləndirilməsi AİH-nin təsdiq etdiyi qiymətləndirmə sistemində uyğun olaraq həyata keçirilir.

5.8. Müşahidə Şurasının sədri 3 (üç) ayda bir dəfədən az olmayaraq Müşahidə Şurasının iclasını çağırır və iclaslara sədrlik edir.

5.9. Müşahidə Şurasının iclaslarını keçirməsi təşəbbüsü ilə Şirkətin Ümumi Yığıncağı, Müşahidə Şurasının üzvləri və ya İdarə Heyətinin rəhbəri - Şirkətin prezidenti çıxış edir.

5.10. Müşahidə Şurasının iclasları onun üzvlərinin bilavasitə iştirakı ilə əyani formada, informasiya texnologiyalarından istifadə etməkə distant formada, üzvlərinin bilavasitə iştirakı olmadan qiyabi formada, yaxud qarışıq formada keçirilə bilər.

5.11. Müşahidə Şurasının iclasının gündəliyi iclasa ən azı 2 (iki) həftə qalmış korporativ katib vasitəsilə tövsiyələrin hazırlanması üçün AİH-yə göndərilir. AİH iclasa ən azı 1 (bir) həftə qalmış gündəliyi daxil edilmiş hər bir məsələyə dair tövsiyələri hazırlayıb Müşahidə Şurasına göndərir.

5.12. Müşahidə Şurasının üzvləri, AİH-yə və iclasa dəvət olunmuş Şirkətin prezidentinə və digər şəxslərə iclasın keçiriləcəyi yer və vaxt (distant formada keçirilən icaslara münasibətdə iclasın keçiriləcəyi vaxt), habelə AİH-nin tövsiyələri ilə birlikdə gündəliyə daxil edilmiş məsələlər barədə korporativ katib iclasa ən azı 1 (bir) həftə qalmış, zəruri sənədləri əlavə etməklə yazılı məlumat verir.

5.13. Müşahidə Şurasının əyani və distant formada keçirilən iclasları onun üzvlərinin yardımından istifadə etməklə, qiyabi formada keçirilən iclasları isə üzvlərinin yardımından çoxu səvərmə bülletenlərini imzaladıqda səlahiyyətli. Müşahidə Şurasının əyani və distant formada keçirilən icaslarına Müşahidə Şurasının üzvləri olmayan şəxslər də dəvət oluna bilər.

5.14. Müşahidə Şurasının icaslarında qərarlar aşağıdakı qaydada qəbul olunur:

5.14.1. Müşahidə Şurasının əyani və distant formada keçirilən icaslarında qərarlar bu Nizamnamənin 5.14.1-ci yarımbəndinə uyğun olaraq keçirilən səsvermə və ya iclasda iştirak edən üzvlərinin səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hər bir üzv bir səs hüququna malikdir. Səslər bərabər olduqda, iclasa sədrlik edən səsli həlledicidir.

5.14.2. Müşahidə Şurasının qiyabi formada keçirilən icaslarında qərarlar üzvlər tərəfindən səsvermə bülletenlərinin imzalanması yolu ilə qəbul edilir;

5.14.3. Müşahidə Şurasının qarışıq formada keçirilən icaslarında qərarlar bu Nizamnamənin 5.14.1-ci yarımbəndinə uyğun olaraq keçirilən səsvermə və ya iclasda iştirak edən üzvlərinin səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hər bir üzv bir səs hüququna malikdir. Səslər bərabər olduqda, iclasa sədrlik edən səsli həlledicidir.

5.14.4. Müşahidə Şurasının üzvləri iclasın gündəliyinə daxil edilmiş istənilən məsələ barədə Ümumi Yığıncaq tərəfindən qəbul edilmiş tələbi ilə AİH-yə müraciət edə bilər. Müraciətə bağlı AİH qərar qəbul edənədək, həmin məsələyə Müşahidə Şurası tərəfindən baxıla bilməz;

5.14.5. iclasın gündəliyinə Müşahidə Şurasının üzvlərinin (sədr də daxil olmaqla) maraqlarına toxunan məsələ çıxarıldıqda, həmin üzv bununla bağlı maraqları haqqında AİH-yə ətraflı yazılı məlumat verməli, bu məsələnin müzakirəsində və həmin məsələyə dair səsvermədə iştirak etməməlidir;

5.14.6. gündəliyə daxil edilməmiş və ya tələb olunan aidiyyəti sənədləri iclasdan qabaq təqdim edilməmiş məsələlər barədə, bütün iştirakçı üzvlərin razılığı olduqda hallar istisna olmaqla, qəbul edilə bilər.

5.15. Müşahidə Şurasının icaslarının nəticələri Müşahidə Şurasının sədri və korporativ katib tərəfindən imzalanmaqla protokolla rəsmiləşdirilir. Protokolla iclasın yeri, vaxtı, keçirilmə forması, iştirak etmiş üzvlər barədə məlumat, iclasın gündəliyi, üzvlərin gündəliyə daxil edilmiş məsələlərə dair çıxışlarının xülasəsi, səsvermənin nəticələri və qəbul edilmiş qərarlar əks olunur.

5.16. Müşahidə Şurası bu Nizamnamənin 5.5-6-cı yarımbəndinə uyğun olaraq aşağıdakı komitələri yaradır:

5.16.1. Audit Komitəsi;

5.16.2. Təyinat və Mükafatlandırma Komitəsi;

5.16.3. Strategiya və İnvestisiyalar Komitəsi.

5.17. Korporativ katib AİH-nin təqdimatına əsasən Müşahidə Şurası tərəfindən Müşahidə Şurasının üzvləri olmayan şəxslər sırasından vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilir və Müşahidə Şurasının sədrinə hesabat verir. Korporativ katib Müşahidə Şurasının iclasında iştirak edə bilmədikdə, Müşahidə Şurasının sədri onun əvəz edəcək şəxsi təyin edir.

5.18. Korporativ katib:

5.18.1. Müşahidə Şurasının icaslarını təşkil edir;

5.18.2. bu Nizamnamənin 5.12-ci bəndində nəzərdə tutulmuş vəzifəni icra edir;

5.18.3. Müşahidə Şurasının iclasına aid materialları bu Nizamnamədə göstərilən qaydada və müddətdə AİH-yə və Müşahidə Şurasının üzvlərinə təqdim edir;

5.18.4. AİH ilə Müşahidə Şurasının üzvləri, eləcə də İdarə Heyəti arasında sənəd və məlumat mübadiləsinə həyata keçirir;

5.18.5. Müşahidə Şurasının qərarlarının layihələrini hazırlayıb, baxılması və imzalanması üçün Müşahidə Şurasının sədrinə təqdim edir;

5.18.6. Müşahidə Şurasının icaslarının protokollu tərtib edir və imzalanmaq üçün Müşahidə Şurasının sədrinə təqdim edir.

5.18.7. Müşahidə Şurasının qəbul etdiyi qərarların aidiyyəti üzrə göndərilməsi təmin edir.

5.19. Şirkətin fəaliyyətini cari rəhbərliyi Şirkətin İdarə Heyəti həyata keçirir. Şirkətin İdarə Heyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi 14 (on dörd) üzvdən - Şirkətin prezidentindən, Şirkətin birinci vitse-prezidentindən, geologiya və geofizika məsələləri üzrə, yataqların işlənməsi üzrə, iqtisadi məsələlər üzrə, emal üzrə, sərmayələr və marketinq üzrə, sosial məsələlər üzrə, ekologiya üzrə, kadr, rejim və informasiya texnologiyalar üzrə, strateji inkişaf üzrə, neftin, qazın neqli və qaz təsərrüfatı məsələləri üzrə vitse-prezidentlərdən və vitse-prezidentdən ibarətdir.

5.20. Şirkətin İdarə Heyətinin vəzifələri aşağıdakılardır:

5.20.1. Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların fəaliyyətinə dair illik iş planlarını və onların icra vəziyyətinə dair hesabatları təsdiq etmək;

5.20.2. Şirkətin mərkəzləşdirilmiş fondlarının yaradılmasına və istifadəsinə dair Müşahidə Şurasına təkliflər vermək;

5.20.3. Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların arasında qarşılıqlı münasibətlərin, məhsul, xidmət və işlərin qiymətlərini müəyyən etmək;

5.20.4. Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların ixtisalı və təsərrüfat funksiyalarını tam və ya qismən mərkəzləşdirilməsinə dair qərar qəbul etmək;

5.20.5. Şirkətin xarici dövlətlərin aidiyyəti qurumları ilə birgə işinin məqsədli vəzifələri barədə qərar qəbul etmək;

5.20.6. Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların arasında mübahisələrin həlli üçün tədbirlər görmək;

5.20.7. bu Nizamnamə ilə Ümumi Yığıncağın və Müşahidə Şurasının səlahiyyətlərinə aid edilməyən digər məsələləri həll etmək.

5.21. İdarə Heyətinin rəhbəri ayda 1 (bir) dəfədən az olmayaraq İdarə Heyətinin icaslarını çağırır və iclaslara sədrlik edir. İdarə Heyətinin icaslarının keçirilməsi təşəbbüsü ilə İdarə Heyətinin üzvləri və Müşahidə Şurası çıxış edir. İdarə Heyətinin iclasında hər bir üzvün bir səsli omlaqla qərarlar səs çoxluğu ilə qəbul edilir, səslər bərabər olduqda, iclasa sədrlik edən səsli həlledicidir.

5.22. İdarə Heyətinin icaslarına münasibətdə bu Nizamnamənin 5.14.4 - 5.14.6-cı yarımbəndində nəzərdə tutulmuş müddəalar tətbiq edilir. İdarə Heyətinin icasları bu Nizamnamənin 5.15-ci bəndinə uyğun olaraq protokollaşdırılır.

5.23. Şirkətin prezidenti:

5.23.1. Şirkətin işini təşkil edir və onun cari fəaliyyətini rəhbərlik edir;

5.23.2. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə Müşahidə Şurasına təkliflər verir və sənədlər (o cümlədən Şirkətin illik və rüblük hesabatlarını, habelə strateji planlarını icrası barədə hesabatları) təqdim edir;

5.23.3. Şirkətin korporativ strukturunu və ştat cədvəlini Müşahidə Şurası ilə razılaşdırmaqla təsdiq edir;

5.23.4. Şirkətin qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin edir;

5.23.5. Şirkətin Baş Ofisinin və Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların səmərəli fəaliyyət göstərməsi üçün tədbirlər görür;

5.23.6. Ümumi Yığıncağın və Müşahidə Şurasının qərarlarını icrasını təmin edir;

5.23.7. Şirkətin Baş Ofisinin struktur bölmələrinin əsasnamələrini təsdiq edir, bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla, Şirkətin Baş Ofisinin işçilərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilməsi, onlar barəsində həvəsləndirmə və intizam tənbehi tədbirləri görülməsi barədə qərarlar qəbul edir;

5.23.8. dövlət orqanları (qurumları) və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə, beynəlxalq və qeyri-hökumət təşkilatları ilə, digər hüquqi və fiziki şəxslərə münasibətdə Şirkəti təmsil edir;

5.23.9. bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətlər çərçivəsində Şirkətin adından əməliyyatlar aparır, müqavilələr bağlayır və onların yerinə yetirilməsini təmin edir;

5.23.10. Şirkətin əmlakından bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş məqsədlərə uyğun istifadə edir, Şirkətin balansında olan dövlət əmlakına münasibətdə səlahiyyətlərini müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirir;

5.23.11. Şirkətin fəaliyyətini təşkil ilə əlaqədar icrası məcburi olan daxili sərəncamlar və əmr-lər verir;

5.23.12. Müşahidə Şurası ilə razılaşdırmaqla, Şirkətin törəmə və əsli təsərrüfat cəmiyyətlərini, həmçinin onun strukturuna daxil olan qurumların rəhbərlərini müavinlərini vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edir.

5.23.13. aidiyyəti şəxslərlə Şirkətin aktivlərinin 5 (beş) faizindəkə hissəsini təşkil edən əqdrlər təsdiqinə dair Müşahidə Şurasına təkliflər verir;

5.23.14. Ümumi Yığıncağın və Müşahidə Şurasının səlahiyyətlərinə aid edilməyən bütün digər məsələlər barədə qərar qəbul edir.

5.24. Şirkətin prezidenti müvəqqəti olmadıqda, onun səlahiyyətlərini müvafiq əmrə İdarə Heyətinin üzvlərindən biri icra edir.

5.25. Şirkətin İdarə Heyətinin üzvləri eyni zamanda Şirkətin strukturuna daxil olan müvafiq qurumun rəhbəri vəzifəsini tutu bilər.

5.26. Şirkətin İdarə Heyətinin üzvləri adlarına xələf gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməlidir, həmçinin Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 49-cu maddəsində müəyyən edilmiş digər tələbləri yerinə yetirməlidir.".

2. Həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin strukturunda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 1-ci və 2-ci hissələr ləğv edilsin;

2.2. aşağıdakı məzmununda 3-1-ci və 3-2-ci hissələr əlavə edilsin:

"3-1. Təyinat və Mükafatlandırma Komitəsi;

3-2. Strategiya və İnvestisiyalar Komitəsi.";

2.3. 10-cu hissədə "hüquqi şəxslər" sözləri "təsərrüfat cəmiyyətləri" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2021-ci il

Şuşa şəhərində yeni ümumtəhsil məktəbinin tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Şuşa şəhəri 1 nömrəli 960 şagird yerlik tam orta məktəbin layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ilkin olaraq 3,0 (üç) milyon manat vəsait ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2021-ci il

Şuşa şəhərində istilik təchizatı sisteminin layihələndirilməsi, tikintisi və quraşdırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Şuşa şəhərində növbəti istilik mövsümündə 31 binanın isitmə və isti su ilə təmin edilməsi üçün qazanxanaları, binadaxili sistemlər layihələndirilməsi, tikintisi və quraşdırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikasının Ehtiyat Fondundan "Azərillikteçhizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ilkin olaraq 1,0 (bir milyon) manat vəsait ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2021-ci il

"Dövlət büdcəsindən ayrılması vəsait hesabına işlərin və xidmətlərin göstərilməsinə görə əlavə dəyər vergisindən azad olunan publik hüquqi şəxslərin siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 1119 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

"Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 1119 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 899) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət büdcəsindən ayrılması vəsait hesabına işlərin və xidmətlərin göstərilməsinə görə əlavə dəyər vergisindən azad olunan publik hüquqi şəxslərin siyahısı"nın 27-cü hissəsinin sonundan nöqtə işarəsi çıxarılınsın və aşağıdakı məzmununda 28-ci hissə əlavə edilsin:

"28. Qarabağ Dırçəliş Fondu."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 8 may 2021-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 9 aprel tarixli 1559-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" 2019-cu il 16 may tarixli 698 nömrəli və "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 9 aprel tarixli 1560-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında" 2019-cu il 16 may tarixli 699 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" 2019-cu il 9 aprel tarixli 1559-VQD nömrəli və "Gömrük tarifi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" 2019-cu il 9 aprel tarixli 1560-VQD nömrəli qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il 18 dekabr tarixli 226-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 9 aprel tarixli 1559-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 16 may tarixli 698 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Topl



1945 Faşizm üzərində Qələbədən 76 il keçir 2021



“Mən Bakıdanam, Ağahüseynov...”

Mayın 9-da Böyük Vətən müharibəsində faşizm üzərində milyonlarla ölkə vətəndaşının həyatı bahasına qazanılan möhtəşəm Qələbənin 76-cı ildönümü qeyd olunur. Bu əlamətdar hadisə ilə bağlı hər il dünyanın ən fərqli şəhərlərində və ən müxtəlif dillərində “Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır” sözdə eşidilir.

Qarabağın erməni işğalçılarından qurtuluşu uğrunda gedən 44 günlük müharibədə Qələbə qazanan Azərbaycanda bu tarixi günün əhəmiyyəti, Qarabağın yüz minlərlə yerli sakinini evlərinin qovan, çiçəklənən şəhərləri xarabalığa çevirən, qədim memarlıq abidələrini məhv edən, muzeyləri, ata-baba yurdlarımızı və məzarlıqları talan edən, faşist ideologiyasının tərəfdarlarını inanılmaz amansızlığı ilə qarşılaşmış ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün xüsusilə başa düşülür... Hər şey xalqın kökünü, tarixini, ənənələrini, mədəniyyətini haqqında yaddaşını məhv etmək məqsədi daşıyırdı... Ancaq bütün bu sınaq və əngəllərə baxmayaraq, vətəndaşlarımız hələ də xeyrin şər üzərində qələbəsinə inanırdılar...



İkinci Qarabağ müharibəsi qəhrəmanları və 2020-ci ilin payızında başlanan döyüş əməliyyatları ilə əlaqədar bütün hadisələr, Qarabağ qalasına - Şuşa şəhərinə aparan yeganə dağ yolu, elçatmaz qayalara hücum, misilsiz rəşadət, ruh yüksəkliyi və şücaət nümayiş etdirən Azərbaycan əsgərləri əbədi olaraq yaddaşlarda qalacaq...

“1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində Azərbaycan faşizm üzərində Qələbəyə böyük töhfə verdi. Mən həmişə bunu deyirəm. Bütün Sovet İttifaqı üçün o dövrdə əsas neft mənbəyi Bakı idi. Hamı bildirdi ki, Bakı nefti olmadan heç bir qələbədə söhbət açıla bilməzdi”, - deyən əfsanəvi general-polkovnik, çoxlu orden və medalla təltif edilmiş Böyük Vətən müharibəsi veteranı Tofiq Ağahüseynov həmin dövrü xatırlayaraq bir çox məqama toxundu. Daha sonra söhbətinə davam etdi: “Həm də bir hərbiçiyə kimi söyləyirəm ki, Bakı ölkənin hava hücumundan müdafiəsində böyük rol oynadı. Keçmiş SSRİ-də iki hava hücumundan müdafiə bölgəsi var idi: biri Moskva-da, digəri Bakıda. Birlikdə ortaq hava hücumundan müdafiə sisteminin yaradılması üçün Bakı şəhəri strateji cəhətdən çox böyük əhəmiyyətə malik idi. Bu gün mən qürur duyuram ki, Azərbaycan oğullarının ikinci Dünya müharibəsində cəbhədəki eyni şücaəti onların övladları Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük rəşadət, möcüzəvi hünər və cəsərlə Qarabağ müharibəsində də göstərdi, düşməni üzərində inamla qələbə qazandı.

Azərbaycan qəhrəmanlarını həmişə xatırlayacağıq. Otuz il ərzində erməni işğalçıların Azərbaycanlıların doğma yurdlarını darmadağın etdiyi kimi, milyonlarla insanın məhvinə səbəb olan 1941-1945-ci illərdə dünyaya bu qədr ağır-acı yaşadan müharibə, baş verən hadisələr və qəhrəmanlıq göstərən igid döyüşçüləri də unudulmayacaq. Faşizmə qarşı müharibədə iştirak edənlər başa düşürlər ki, 9 may bütün xalqlar üçün XX əsrin qəhvəyi və bunu deyirəm. Bütün Sovet İttifaqı üçün o dövrdə əsas neft mənbəyi Bakı idi. Hamı bildirdi ki, Bakı nefti olmadan heç bir qələbədə söhbət açıla bilməzdi”, - deyən əfsanəvi general-polkovnik, çoxlu orden və medalla təltif edilmiş Böyük Vətən müharibəsi veteranı Tofiq Ağahüseynov həmin dövrü xatırlayaraq bir çox məqama toxundu. Daha sonra söhbətinə davam etdi: “Həm də bir hərbiçiyə kimi söyləyirəm ki, Bakı ölkənin hava hücumundan müdafiəsində böyük rol oynadı. Keçmiş SSRİ-də iki hava hücumundan müdafiə bölgəsi var idi: biri Moskva-da, digəri Bakıda. Birlikdə ortaq hava hücumundan müdafiə sisteminin yaradılması üçün Bakı şəhəri strateji cəhətdən çox böyük əhəmiyyətə malik idi. Bu gün mən qürur duyuram ki, Azərbaycan oğullarının ikinci Dünya müharibəsində cəbhədəki eyni şücaəti onların övladları Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük rəşadət, möcüzəvi hünər və cəsərlə Qarabağ müharibəsində də göstərdi, düşməni üzərində inamla qələbə qazandı.

cumu və Böyük Vətən müharibəsinin başlaması bir çox insanın taleyini dəyişdirmişdi. O dövrdə neftçilərin hərbi vəzifələrdən azad olunmasına baxmayaraq, T.Ağahüseynov 18 yaşında institutun ilk kursundan köhnüllü olaraq cəbhəyə yazılmışdı.

Onun xatirələrinə görə, 1941-ci ilin payızında hərbi qeydiyyat komissiyasının nümayəndəsi Bakı Zənit Artilleriya Məktəbinə daxil olmaq istəyənləri toplamaq üçün instituta gəlir. Tofiq Ağahüseynov vətən qarşısında məsuliyyət hissini anlayaraq, düşünmədən köhnüllük şəklində Qızıl Ordu sıralarına yazılır və Bakı Zənit Artilleriya Məktəbinə daxil olur. Bir il sonra leytenant rütbəsi ilə hərbi əşelonda Moskvaya yola düşür və qısa müddətdən sonra cəbhə xəttinə göndərilir... İlk xidmət yeri Arxangelskdə, Obozerskaya stansiyasından bir qədər aralıda yerləşən zenit topçu diviziyasının təqim komandiri olaraq başlayır.

“Həmin vaxt biz, liman obyektlərini, müttəfiqlərin neqilyatı konvoylarının boşaltma məntəqələrini və Severodvinsk və Arxangelskdəki digər obyektləri düşmənin hava hücumlarından qoruyurdun. Başqılar zamanı almanlar şəhəri və limanı bombalamaq üçün ilk növbədə hava hücumundan müdafiə obyektlərini məhv etməyə çalışırdılar. Ora çatan kimi “ilk döyüş sınağı” qəbul etmişdim. Əsgərin iştirak etdiyi ilk döyüşü o zamanlar belə adlandırılırdı. Zenit silahlarının və düşən bombaların alovları altında hamı ilə birgə yağınları söndürməyə atıldım.

Hər şey qurtarıqdan sonra əsgər sığınacağına daxil oldum və burada məni artıq doğma insan kimi qəbul edib çay təklif etdilər... Bu, əslində, ilk cəsərt sınağı idi və mən həmin an başa düşdüm ki, komandir nüfuzunu saxlamaq üçün döyüşdə əsgərlərin yanında olmalıdır. Bu, çox vacibdir” - deyərək T.Ağahüseynov bildirdi.

ilk döyüş sınağında onun hərbi komandir istedadı aşkar olundu. Bu baxımdan T.Ağahüseynovun 19 may 1943-cü il tarixli ilk nümunəvi döyüş xüsusiyətli meydana çıxışı: “Tapırıqlarını yerinə yetirməsinə təmin edə bilir. Döyüşdə nümunəvidir. Nüfuzu var, döyüşü tanklarla idarə etməyi bacarır. Yanğın təqimində komandanlıq etməyə meylli var”.

Tofiq Ağahüseynov bir çox hərbi əməliyyatda, o cümlədən Varşavanın azad edilməsi uğrunda Vislo-Oder əməliyyatında iştirak etmişdir. 1944-cü ildə onun xidmət etdiyi diviziyaya 1-ci Belarusiya cəbhəsinin tərkibinə daxil olmuş və 1945-ci il Berlinə qədər gedib çatmışdır. Berlin uğrunda döyüşlərdə iştirak etmiş və müharibəni qurtarmışdır. O, Berlinləki epizodlardan birini bu gün də xüsusilə səmimiyyətlə xatırlayır: “O zaman əməliyyat qrupunun tərkibində idim. Leytenant olaraq mənə Berlinə yeni mövqelər seçməyə göndərildim. Maşın verdilər və bir nəfər serjantla yola çıxdıq. Mayın 2-də Berlinə çatdıq. Maşını Reyxstaqa qədər sürdük, baxdıq ki, burada - yerdə, divarlarda müxtəlif imzalar, adlar, bir söz, hər şey yazılıb. Biz hansısa kolonnanın təpəsinə çatdıq. Serjant güclü oğlan

idi. Məni öz çiyinə aldı və orada “Mən bakılıyam, Ağahüseynov” sözlərini yazdım. Reyxstaqda minlərlə belə yazılar var idi, lakin mənim üçün əsas bunların arasında azərbaycanlı hərbiçinin də olması idi və bunu mən etdim. Həmin məqamda öz vətənim üçün qürur, fəxr hissi keçirdim”.

Müharibə qurtarıqdan sonra Tofiq Ağahüseynovun qulluq etdiyi diviziyaya 1946-cı ilin oktyabrına qədər Almaniya qalır. Böyük Vətən müharibəsi sona çatdıqdan sonra T.Ağahüseynov 22 yaş var idi. 1946-cı ildə o, Almaniya Bakıya qayıtdıqdan sonra təhsilini başa vurur, daha sonra Moskvada Hərbi Akademiyaya daxil olur və oranı bitirdikdən sonra keçmiş SSRİ-nin müxtəlif regionlarında işləyərək hərbi xidmətinə davam etdirir. Hərbi xidmətə 18 yaşlı leytenant olaraq başlayan Tofiq Ağahüseynov 40 il sonra onu general-polkovnik rütbəsi ilə tamamlayır. O, SSRİ Silahlı Qüvvələrində belə yüksək rütbəyə layiq görülmüş ilk və yeganə azərbaycanlıdır. Onun keçmişində top zenit bəstəçisi komandirliyindən Çexoslovakiya Müdafiə Nazirliyi yanında Varşava Müqaviləsi Dövlətlərinin Birləşmiş Silahlı Qüvvələri Baş Komandanlığının nümayəndəsinə qədər sərəflə və eyni zamanda çətin bir həyat yolu keçib, zəngin hərbi təcrübəyə sahibdir.

O, həm dinc dövrdə, həm də cəbhədə qələbənin qazanılması məqsədilə minlərlə mühüm qərarlar verməli olurdu. Hayatında ən çətin qərarları müharibədən sonra qəbul etmişdir: “Demək olar ki, müharibədən sonra həyatım öz axarı ilə davam etdi. Hərbi Artilleriya Akademiyasını bitirdikdən sonra Bakı Hava Hücumundan Müdafiə Bölgəsində xidmət etdim, polkun, diviziyanın, korpusun rəhbəri oldum”. Daha sonra Zaqafqaziya bölgəsinin hava hücumundan müdafiə komandiri vəzifəsinə daşır.

...1987-ci ildə, yeni, 40 ildən çox xidmət etdikdən sonra Tofiq Ağahüseynov tərsis olundu. Lakin Sovet İttifaqının dağılması və Ermənistanın Dağlıq Qarabağda Azərbaycana qarşı silahlı təcavüzü generalı yenidən hərbi sıralara qaytardı. O, Qarabağ hadisələrinin başlanğıcından etibarən erməni təcavüzünün yalnız müasir bir ordunun köməyi ilə dayandırılacağına əmin idi, bunun Azərbaycanın qurulmasında ölkə rəhbərliyi ilə birlikdə uzun illər çalışdı.

1997-ci ildə Prezident Heydər Əliyevin dəvəti ilə Tofiq Ağahüseynov yenidən hərbi xidmətə gətirildi və Prezidentin hərbi məsələlər üzrə köməkçisi təyin edildi. O, bu vəzifədə 2002-ci ilə qədər çalışaraq müasir Azərbaycan Ordusunun yaradılmasına böyük töhfələr verdi. Ağır ürək əməliyyatı olunduqdan sonra 2002-ci ildən 2007-ci ilədək Prezidentin tövsiyəsi ilə o, Azərbaycan müdafiə nazirinin müşaviri vəzifəsində çalışdı.

“Ulü Öndər Heydər Əliyevi hələ respublika DTK-sının sədri olduğu vaxtlardan şəxsən tanıyırdım. Təxminən 30 il. Onun mənə qarşı çox gözəl münasibəti var idi və mən böyük rəhbərə sonsuz sayğı göstərdim. Bu insan hər şeyi bildirdi - həm hərbi sahəni, həm də mülki sistemi, nəyi istəsəniz... O, unikal bir şəxsiyyət idi. Biz bütün məsələlərdə həmfikir idik, hər zaman onun missiyasına inanırdım. O, nəinki xalqın lideri, ən yüksək hörmətə layiq dövlət xadimi, həm də yüksək mədəniyyətiyyətli olan, öz vətəni, Azərbaycan xalqını sonsuz dəyərdə sevirən bir rəhbər idi.

Ulü Öndərin həyatından gedinsə çox çətinliklə tab gətirə bildim. 2007-ci ildə istefaya çıxdım, on il işləmədim. 2017-ci ildə mənə Azərbaycan Veteranlar Təşkilatının sədri vəzifəsinə seçildim və yəne də səhətim imkan verdikcə təxminən dörd il hərbi vəzifədə işlədim” deyərək Tofiq Ağahüseynov öntənəri xatırladı.

Bu gün 23 medal və 8 ordenin kavaleri - bunlardan üçü - “Qırmızı Ulduz”, ordeni və Prezident İlham Əliyevin “Şöhrət”, “Bayraq”, “Fəxri diplom” ordenləri olan əfsanəvi general-polkovnik faşizm üzərində Böyük Qələbənin 76-cı ildə qarşılayır. Hörmətli Tofiq Ağahüseynov kimi insanlara “onlar bizim torpağımızın duduğur” deyirlər. Onu bayram münasibətilə təbrik edir, ona cansağlığı və müvəffəqiyyət arzulayırlar.

Larisa CAVANŞIR

Akim ABBASOV - 110

Vətənpərvərlik nümunəsi

9 May - Faşizm Üzərində Qələbə Günü 76 ildir ki, ölkəmizin şəhər və rayonlarında, qəsəbə və kəndlərdə təntənə ilə qeyd olunur. Bu təntənə, qələbənin ruhuna qovuşan İkinci Qarabağ müharibəsinin Zəfər salnaməsi insanlarda əsl bayram əhvali-ruhiyyəsi, məğrurluq ovqatı yaradır. Alman faşizmi ilə müharibədə qələbənin qazanılması naminə yüzlərlə, minlərlə həmvətənimiz canından keçib. Respublikamızın hüdudlarından uzaqlarda mərdliklə, hünərlə vuruşaraq həm də Azərbaycan torpağını qoruyublar.



Bu amansız müharibədə yüzlərlə həmyerlimiz həlak olub, itkin düşüb, əlilə çevrilib, 170 mindən çoxu orden və medallarla təltif edilib, 130 nəfər Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görüldü. Dünyanı faşizmdən xilas etməyə nail olmuş soydaşlarımız arasında bu il anadan olmasının 110 ildönümü qürurla qeyd etdiyimiz hərbi və dövlət xadimi, general-mayor Akim Abbasov da var.

Akim Əli oğlu Abbasov 25 may 1911-ci ildə Yelizavetpol quberniyası, Zəngəzur mahalının Ərikli kəndində anadan olub. 1918-ci ilin sonlarında azərbaycanlılara qarşı ermənilər tərəfindən qətləmlər törədildikdə, gənahlisiz insanlara qarşı divan tutulanda, körpə uşaqlar süngülərə sancılanda, ümumiyyətlə, xalqımıza qarşı soyqırımı edildikdə Akimlə də ailəsi Naxçıvanın Nəzərabad kəndinə köçmüş, iki il sonra isə Naxçıvan şəhərində məskunlaşmışdı. Bu zaman Naxçıvan da vəziyyət ağır idi. Kazım Qarabəkir paşanın rəhbərliyi altında xilaskar türk əsgərləri Naxçıvana daxil olaraq yerli özünümüdafiə dəstələri ilə birləşməyə başladılar, bu qədim türk torpağı da daşnaklar tərəfindən işğal olunacaq, yaxud da yerli yeksan ediləcəkdi. Anası 1918-ci ildə, atası 1920-ci ildə bu qırğınların qurbanı olmuşdur. İki il sonra Akim Abbasov Naxçıvan şəhərindəki 3 saylı Zəhmət məktəbinin uşaq evinə götürülmüş və təhsilini davam etdirmişdir. 1927-ci ildə uşaq evinin 10 nəfər yetirməsi Bakı şəhərinə - Zaqafqaziya Hərbi Həzirlilik Məktəbinə göndərilən Akim uşaqların arasında Akim də olmuşdur. O, burada üç il təhsil aldıqdan sonra ümidverici gənc kimi Tbilisi şəhərindəki Zaqafqaziya Piyada Məktəbinə göndərilir və oranı müvəffəqiyyətlə bitirərək 1932-ci ildə Azərbaycan diviziyasının Xankəndi şəhərindəki dağ-ətici alayının təqim komandiri olur.

Çox keçir ki, bülük komandiri təyin olunur. Az müddətdə onun böylüyü təlim və hərbi hazırlığına görə şöhrət qazanır. Baxış zamanı alay komandiri tərəfindən Abbasovun rəhbərlik etdiyi şəxsi heyətində döyüş hazırlığına yüksək qiymət verilir. 1933-cü ildə 22 yaşlı komandir satatla, fotoapararla və fəxri fərmanla təltif edilir.

Repressiya dalğasının tuğyan etdiyi 1937-ci illərə kimi Azərbaycan diviziyasında qulluq edən A.Abbasovun xidmətləri yüksək qiymətləndirilir, pəşəkər və perspektivli zabit kimi tanınır. Lakin 1938-ci ilin əvvəllərində erməni pəşəkər qüvvələrinin əli ilə o, məlum olmayan səbəblər üzündən Naxçıvan şəhərinə göndərilir. Gənc yaşlarından başladığı hərbi qulluqdan uzaqlaşdırılması onu mayus etsə də, həvəsindən qurtulmur. Harada olursa-olsun, əsl hərbiçiyə, xalqın sədaqətli və etibarlı oğlu olduğunu təsdiqləməyə çalışır. Bir müddət tarix-coğrafiya müəllimi, ikili Müəllimlər İnstitutunda hərbi hazırlıq müəllimi, sonralar isə Naxçıvan Vətən Komitəsi Hərbi Şöbəsi müdiriyyətinin müavini və müdiri vəzifələrində çalışır. O, tez-tez mxtar respublikanın ayrı-ayrı bölgələrində olur, zəhmətkeşlər, xüsusilə də gənclər arasında hərbi-vətənpərvərlik işi aparır, az vaxtda gəncləri və yeniyetmələri orduya hazırlanmasında hamı kimi tanınır.

Böyük Vətən müharibəsinin başlanması ilə əlaqədar Azərbaycan xalqı da bir nəfər kimi alman faşizminə qarşı ölüm-dirim müharibəsinə qalxır. Müharibənin ilk günlərində Naxçıvan şəhərində 76-cı atıcı diviziyası yaradıldıqdan Akim Abbasov qərargahın əməliyyat bölməsi rəisinin köməkçisi, az sonra isə rəisi təyin edilir. 1941-ci ilin sentyabr ayında cəbhəyə yollanan həmin diviziyaya Pultava yaxınlığındakı Çutova, İskrovka rayonları yaxınlığında ilk döyüş əməliyyatlarına başlayır. A.Abbasovla birlikdə onun həmyerliləri - Ənvər Vəzirov, Kazım Kazimov, Abdulla Orduxanov, Sofiya Sultanova, Hüseyin İmanov və başqaları əsl şücaət və rəşadət göstərirlər.

1941-ci ilin noyabr ayında Belqrad vilayətinin Şebekino rayonu yaxınlığında gedən döyüşlər zamanı Akim Abbasov 76-cı atıcı diviziyasının 207-ci atıcı alayının komandiri təyin edilir. Bu alay Belqrad şəhəri ətrafındakı rayon və kəndlərdə düşmənin yeni texnika və canlı qüvvəsini məhv edərək irəliləyir. Alman faşistlərinin güclü hüməlləri, artilleriya, minaatanlardan və digər silahlardan şiddətli atəş açmalarına baxmayaraq, qışın sərt şaxtasına mərdliklə sən gərərk Akim Abbasovun komandirlik etdiyi alay döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirir. Göstərdiyi şücaətə görə o, vaxtından əvvəl mayor rütbəsinə layiq görülür.

1942-ci ilin iyununda milli birləşmənin yaranması və təşkililə əlaqə-

dar mayor Akim Abbasov cənub-qərb cəbhəsində Zaqafqaziya cəbhəsi komandanlığının sərəncamına göndərilərək 402-ci atıcı diviziyanın əməliyyat bölməsinin rəisi təyin edilir. Bu diviziyaya 1942-ci ilin sentyabrında İşçerk rayonunu yaxınlığında döyüşə atılır. Mayor A.Abbasovun rəhbərlik etdiyi atıcı alay digər alaylarla birlikdə hücumla keçərək 8 yaşayış məntəqəsini ələ keçirir, düşmənin külli miqdarda tank, zirehli texnika və canlı qüvvəsini məhv edir. Göstərdiyi böyük rəşadətə görə, alayın 120 nəfər əsgər və zabiti hökumət təltifləri ilə mükafatlandırılır. Komandir A.Abbasov isə o zaman ən yüksək mükafat olan “Lenin” ordeninə təqdim edilir.

1942-ci ilin 2 və 3 dekabr günlərində mayor Akim Abbasovun alayı düşmənin ciddi müqavimətlərinə baxmayaraq, döyüş tapşırıqlarını yüksək səviyyədə yerinə yetirir: 43 alman tankı sıradan çıxarılır, 32 zirehli maşın məhv edilir, 500-dən artıq faşist öldürülür.

A.Abbasov 1942-ci ildən 1949-cu ilədək atıcı alaya komandirlik etmişdir. 1945-ci ildə alay komandiri olarkən Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun qiymətli şöbəsinə daxil olmuş və oranı 1948-ci ildə bitirmişdir. 1948-ci ildə A.Abbasov Moskvaya vilayətdəki Solneçnoqorsk şəhərinə - Ali atıcı-taktiki kursa göndərilmişdir. 1949-cu ilin oktyabrında oranı bitirdikdən sonra 216-cı Azərbaycan atıcı diviziyasının müavini kimi 1953-cü ilin oktyabr ayına qədər xidmət etmişdir. 1953-cü ilin oktyabrından 1954-cü ilin noyabrınadək M.V.Frunze adına Hərbi Akademiyasının nəzdində ali akademik kursda təhsil alan Akim Abbasov həmin il Hərbi Akademiyaya daxil olmuş və 1956-cı ildə oranı bitirmişdir.

1955-ci ildə 216-cı Azərbaycan atıcı diviziyasının komandiri təyin edilmiş, 1956-cı ilin avqustundan Lenkeran şəhərindəki 18643 saylı hərbi birləşmənin, 1960-cü ilin sonlarından isə Bakı şəhərindəki 39486-cı hərbi birləşmənin komandiri olmuşdur.

Bütün bu və digər hərbi xidmətləri, həmçinin nailiyyətlərindən görə 1957-ci il fevral ayının 18-də azərbaycanlı generalrəis sırasına daha bir ad da əlavə olunmuş, keçmiş SSRİ Nazirlər Sovetinin qərarı ilə Akim Abbasova general-mayor ali hərbi rütbəsi verilmişdir.

Xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyev həmişə general-mayor Akim Abbasovun adını fəxrle çəkər, onun keçdiyi şanlı yolu gənc nəsələ nümunə göstərirdi. 1996-cı ilin fevralında indiki Heydər Əliyev adına Sarayda çıxışı zamanı Ümummilli Lider bir daha qeyd etmişdir ki, bizim Hazi Aslanov, Akim Abbasov, Mahmud Əbilov və başqaları kimi böyük generalrəis, sərkərdələrimiz olub. Bunlar bizim tariximizdir.

General-mayor Akim Abbasov Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin IV, V, VI çağırışı deputatı olmuşdur. 7 orden, 25-dən çox medalla təltif edilmişdir. A.Abbasov Silahlı Qüvvələrdə 40 il xidmət etmişdir ki, bunun da 24 ili Azərbaycan diviziyalarının payına düşür. Ordudan tərsis olunduqdan sonra o, müxtəlif sahələrdə yəne də xalqa, vətənə, dövlətə sədaqətli xidmət etmişdir. Respublika avtomobil neqilyatı nazirinin müavini, Azərbaycan Respublikası Sülhü Müdafiə Komitəsi və Sovet Sülh Fondu Azərbaycan Respublikası bölməsinin sədr müavini vəzifələrində çalışmışdır. Xalqlar arasında sülhün və əmin-amanlığın bərqərar olunmasında böyük xidmətlərinə görə general-mayor Akim Abbasov 1986-cı ildə Sülhü Müdafiə Komitəsinin “Sülhü möhkəmləndirməyə görə” böyük qızıl medalı ilə təltif olunmuşdur.

1989-cu ilin aprelinə Bakı Şəhər Müharibə Veteranları Komitəsinin sədri kimi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Nümunəvi işinə görə ölkə rəhbərinin fərmanı ilə ona “Azərbaycan Respublikasının fəxri təbliğatçısı” adı verilmişdir. Bakı Müharibə Veteranları Komitəsi bürosunun qərarı ilə Akim Abbasovun adı Xatirə kitabına yazılmışdır.

Otən əsrin 90-cü illərinin əvvəllərində ölkəmizdə baş verən özbaşnalıq, xaos onun dərinəndən narahət etmişdir. Erməni quldur birləşmələrinin 26 fevral 1992-ci ildə Xocalıda törətdikləri soyqırını onu bərk sarsıtmış, bu vəhşililə dözməyərək səhəri gün, fevralın 27-də dünyasını dəyişmişdir. Fəxri xiyabanda əbədiyyətə qovuşan xalqımızın dəyərli oğlu general-mayor Akim Abbasovun həyat və döyüş yolu nəsillərə əsl vətənpərvərlik nümunəsidir.

Rəhman SALMANLI, “Azərbaycan”



Bir əsrə dayanan qələbə yolu



Elə hadisələr var ki, tarixə qızıl hərfilə yazılır. Məilliklər keçsə belə bu tarix dəyişilməz olaraq qalır. Belə hadisələr əsasən qələbə ilə bağlı olur. Biz də fəxr edirik ki, keçmiş və indiki tariximizdə belə hadisələr çoxluq təşkil edir. Bizim üçün Azərbaycan xalqı zəfər simvoludur, çünki xalqımızın qələbə əzmi tarixin dərin qatlarında kök salmış və qəhrəmanlıqlarını hər zaman dünyaya sübut etmişdir.

Dünya pəncərəsindən faşizm üzərində qələbəyə baxış

Tarixdə itkisiz müharibəyə rast gəlinməmişdir. Müharibənin dəhşətini göstərən isə itkilərin sayıdır. İkinci Dünya müharibəsi isə 50 milyon itki ilə qarlı səhifənin ilk sətirlərində dayanır. XX əsrin ən dəhşətli səhifəsi olan İkinci dünya müharibəsi bizim üçün çoxlu qurbanlar hesabına başa çatdı. Eyni zamanda bu müharibə dünyada misli görünməmiş qələbə ilə yaddaşlarda qaldı. Alman faşizminə qarşı müharibəyə qalxmış xalqlar 1945-ci ildə tarixi bir qələbə qazandı. Bu tarix Rusiya ilə yanaşı, bir çox ölkə üçün də önəmlidir. Belə ki, 9 May Qələbə Günündə qeyd edilən ölkələr sırasında Azərbaycanla yanaşı, Belarus, Moldova, Qazaxıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Türkmənistan Serbiya və digər ölkələr də var.

Zaman keçdikcə, illər ötdükcə bu qələbənin mənası, mahiyyəti və tarixi əhəmiyyəti daha da aydın olur və bütün dünyaya üçün yeni bir baxış yaranır. Azərbaycan xalqı İkinci Dünya müharibəsində həm döyüş meydanlarında, həm də arxa cəbhədə əsl şücaət və əzmkarlıq nümayiş etdirmişdir.

1941-1945-ci il müharibəsində Azərbaycanın elm və mədəniyyət sahəsində uğurları

1945-ci ilin mart ayında Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası yaradıldı. Bu hadisə Azərbaycan elminin inkişafına əsaslı bir təkan verdi. Bu dövr ərzində müharibənin törətdiyi insani fəlakət və global təhlükələrə baxmayaraq Azərbaycan elmi və mədəniyyəti inkişafdan qalmamışdır. Həmin dövrdə Azərbaycan sovet cərrahi, ictimai və dövlət xadimi, Azərbaycanda tibb təhsili və səhiyyənin təşkilatçısı, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının akademikisi Mustafa Topçubaşov yeni hərbi cərrahiyyə metodları tətbiq etdi. Cərrah M.Topçubaşov mütəmadi ağır cərrahiyyə əməliyyatları apararaq yüzlərlə yaralı döyüşçünü ölümün pəncərəsindən xilas etmiş, onları yenidən həyata qaytarmışdır.

Bu dövrdə elmlə bərabər mədəniyyət sahəsi də inkişafdan geri qalmamışdır. Azərbaycanın görkəmli bəstəkarları Qara Qarayev və Cövdət Hacıyev "Vətən" operasını bəstələmişlər. Bu operanın ərsəyə gəlməsində faşizm üzərində qələbənin böyük rolu olmuşdur.

Faşizm üzərində qələbədə Azərbaycan xalqının rolu

İkinci Dünya müharibəsi bəşəriyyət üçün ən ağır və dəhşətli dövr olmuşdur. İkinci Dünya müharibəsi illərində Azərbaycan sovet ordusunun sarsılmaz cəbhəxanası müxtəlif istiqamətlərdə məğrucasına əks-həmlələr həyata keçirmişdir. Bu çətin və ağır günlərdə Azərbaycan xalqı həm ön, həm də arxa cəbhədə əsl qəhrəmanlıq və igidlik nümayiş etdirmişdir. Eyni zamanda İkinci Dünya müharibəsi dövründə Azərbaycan orduya yeddi yüz minə qədər adam səfərbər edilmiş, onlardan 11 mindən çoxu qadın olmuşdu.

Böyük çətinliklərə baxmayaraq, Azərbaycan neftçiləri əzmlə çalışaraq sənayemizi və ən əsası cəbhəni yanacaq təminatı təmin etmişlər. Akademik Yusif Məmmədəliyevin rəhbərliyi ilə keyfiyyətli aviasiya benzini almaq üçün yeni texnologiya yaradılmışdır. Müharibə ərzində Azərbaycan neftçiləri ölkəyə 75 milyon ton neft, 22 mil-

yon ton benzin istehsal edib vermişdilər. Bu, keçmiş SSRİ üzrə hasil edilən neftin 3/4-nə, benzinin 90 faizinə bərabər idi. Ümumiyyətlə, müharibə illərində Sovet İttifaqının sərf etdiyi neftin 70 faizindən çoxu, benzinin 80 faizi, motor yağlarının isə 90 faizi Azərbaycanın payına düşmüşdür. Qətiyyətlə və qürur hissi ilə deyə bilərik ki, faşizm üzərində qələbənin qazanılmasında Bakı nefti əsas amillərdən biri olmuşdur. Bir sözlə, İkinci Dünya müharibəsində əldə edilən qələbə Azərbaycan xalqının fədakar, qəhrəman və cəsarətli olmasını bir daha bütün dünyaya sübut etmişdir. SSRİ-nin keçmiş neft sənayə naziri N.Baybakov demişdir: "Faşizm üzərində qələbə üçün Azərbaycanın etdiklərini belə də heç bir respublika etməmişdir".

İkinci Dünya və Böyük Vətən müharibələri iştirakçılarına diqqət

Ölkəmizdə Böyük Vətən müharibəsi iştirakçılarının göstərdikləri qəhrəmanlıq, şücaət və arxa cəbhədəki fədakarlıqlarına layiqli qiymət məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra verilmişdir. Belə ki, Ümummilli Lider tərəfindən imzalanan sərəncamla 9 May - Qələbə Günü ölkəmizdə bayramlar sırasına daxil edilmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış 1994-cü il tarixli "Veteranlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müharibə, əmək, silahlı qüvvələr, daxili işlər və milli təhlükəsizlik orqanları veteranlarının statusu müəyyənləşdirilmişdir. Qanunun qüvvəyə minməsi ilə bağlı Heydər Əliyev demişdir: "Azərbaycanın bütün ictimaiyyəti, bütün Azərbaycan xalqı bilməlidir ki, İkinci Dünya müharibəsinin, Böyük Vətən müharibəsinin veteranları bizim ən əziz, ən mötəbər insanlarımızdır. Onlara qayğı göstərmək, hörmət etmək, onların bütün problemlərini həll etmək bizim dövlətin və hər bir dövlət orqanının, hər bir namuslu Azərbaycan vətəndaşının borcudur".

Şanlı zəfər tariximiz və "Dəmir yumruq" əməliyyatı

Azərbaycan xalqı daim öz tarixi və mədəniyyəti ilə öyünmüşdür. Tarixi yaradan isə şəxsiyyətlərdir. O şəxsiyyətlər ki onlar hər an Vətən uğrunda canlarından keçməyə hazır olmuşlar. Bu gün də vətənin belə oğullarının sayı-hesabı yoxdur. İkinci Vətən müharibəsi də bunu sübut etdi. Azərbaycanın yarasını sağaldıb, 30 illik nisgile son qoyub xalqımıza sevincin ən böyüyünü yadadan gənc Azərbaycan igidləridir. Qəhrəmanları canını Vətən yolunda qurban verib bu həsrətə son qoydu. Başqa sözlə ifadə etsək, əsl Vətən fədailəri heç nədən qorxmadan ölümün gözüne dik baxdılar. Bütün şəhidlər bizim qürur mənbəyimizdir.

Qəhrəmanlıq bizə tarixin dərin qatlarından gəlir. Cavanşir, Babək, Şah İsmayıl Xətai və s. şəxsiyyətlərin sayı-hesabı yoxdur. Azərbaycan xalqı qəhrəman xalqdır. Qəhrəmanlığın əsasını qoyan amil isə vətənpərvərlikdir. Çünki vətənpərvərlik insanda fədakarlıq, qəhrəmanlıq və məğlubedilməzlik hissi yaradır. Elə buna görə də tarix boyu igid oğullarımız vətənin bir qarış torpağı üçün canlarından keçməyə hazır olmuşlar.

27 sentyabr 2020-ci il tarixdə başlayan "Dəmir yumruq" əməliyyatı məhz Ali Baş Komandan İlham Əliyevin öz ordusuna, silahlı qüvvələrində verdiyi tarixi qiymətin və dəyərin haqlı olduğunu tam təsdiq etdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi ilə başlanan xilaskarlıq missiyası 44 gün davam edərək, erməni faşizminin otuz ildən çox əsaretdə saxladığı əzəli torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə nəticələndi.

Dünya hər tarixi elminə qızıl hərfilə yazılmış "Dəmir yumruq" əməliyyatı və ya Vətən müharibəsi milli tariximizin ən şərəfli və unudulmaz səhifələrindəndir.

Üzeyir HƏBİBBƏYLİ,
"SOCAR PETROLEUM" QSC-nin mətbuat katibi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

SOCAR
SOCAR PETROLEUM QSC

xalqımızı Ramazan bayramı



Bayramınız mübarək!

"Bakı Abadlıq Xidməti" MMC Azərbaycan xalqını





“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC

Azərbaycan xalqını
Ramazan bayramı
münasibətilə təbrik
edir, ruzi-bərəkət və
firavan həyat
arzulayır

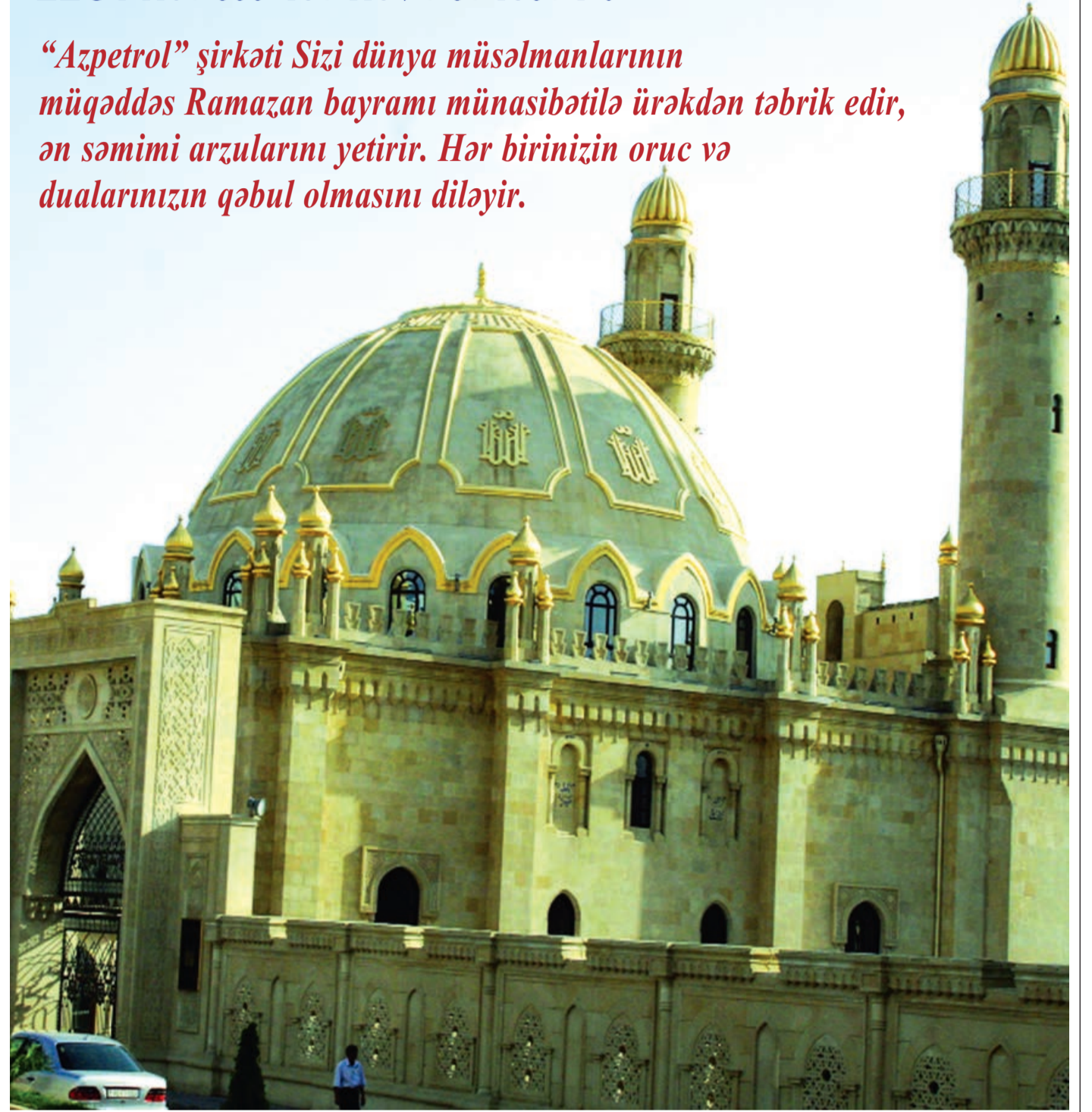
**BAYRAMINIZ
MÜBARƏK!**



AZPETROL

Hörmətli həmvətənlər!

“Azpetrol” şirkəti Sizi dünya müsəlmanlarının
müqəddəs Ramazan bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir,
ən səmimi arzularını yetirir. Hər birinizin oruc və
dualarınızın qəbul olmasını diləyir.



Ramazan bayramınız mübarək!

Özünü qəlbən Azərbaycanca bağ-
lı bilən hər kəs onu möhtəb belə
xatırlayır: “Bizim bakılı Zorge”.
Faşizm qarşı mübarizənin ön-
çülərindən olan bu cəsur kəşfiyyatçı
həmişə anadan olduğu doğ-
ma Bakı, Abşeron torpaqları ilə
birgə yada salınır. Bu, sadəcə,
insanın dünyaya gəldiyi məkana
bağlı adı bir fakt deyil. Həyatının
başlanğıc nöqtəsi olan bu doğma
mکان Rixard Zorgenin özü
üçün də xüsusi əhəmiyyət daşı-
yırdı. O, Abşeron torpağında doğ-
ulmasına böyük önəm verirdi.
Ömrünün bu maraqlı dövrünü
heç zaman unutmadığını yazıl-
rında xüsusi qeyd edirdi.

Ömür yolunun ilk addımları

O, 1895-ci il oktyabrın 4-də Sabun-
çu qəsəbəsində doğulmuşdu. Atası al-
man əsilli Vilhelm Zorge mühəndisi idi.
Bakıya neft mədənlərində işləmək
üçün gəlmişdi. Əvvəlcə neft işini dərin-
dən anlamasa da, qısa müddətdə yerli
ustalardan bu sahənin inceliklərini öyr-
ənə bilmişdi. Bir neçə ildən sonra Vil-
helm Zorge artıq Bakıda neftli ərazilər-
in alqı-satqısı ilə məşğul olan imkanlı
sahibkara çevrilmişdi.

Rixardın anası Nina Semyonovna
Kobeleva isə Bakı-Sabunçu-Qaraxə-
hər demir yolunda podratla işləyən rus
fəhləsinin qızı idi. O, Abşeronda böyü-
müşdü. Bu məkandan həmin illərdəki
tutqun, qəmli gələcəyinə ürəkdan bağ-
lanmışdı. Yaxınları xatırlayır ki, sonral-
ar xaricdə yaşayanda da o, ömrünün
axırına qədər Bakının xiffətini çəkərdi.
Bu doğma hissi oğlu Rixarda da
keçmişdi.

Rixard Zorge ailənin 5-ci övladı
idi. Bir müddət Bakıda yaşayandan
sonra ailə yenidən Almaniyaya köç-
müşdü. Atası Berlinin qərb mikrorayon-
larında çox da iri olmayan bir ev almış,
bağ salmış və orada yaşamağa başla-
mışlar. Onlar Berlinə neft Bakısının ru-
hunu da aparmışdılar.

Zorgelər kosmopolit ailə mühitində
mübarək dünyaya gəlmişdi. Rixardın böyük əmisı Fridrix Zorge
o dövrün tanınmış ictimai-siyasi xadim-
ləri olan Karl Marks və Fridrix Engels
ilə dost idi. Rixardın babası Albert
Zorge də fəal siyasi fəaliyyətlə məşğul
olurdu. Ailənin bir çox təmsilçiləri kom-
münizm ideallarına bağlı idilər. Dünyanın
gələcəyini, bəşəriyyətin xoşbəxtli-
yini bu ideologiyada görürdülər. Belə
bir münasibət, təbii ki, kiçik Rixardın
baxışlarına da öz təsirini göstərirdi.

1901-ci ildə məktəb yaş çatanda
onu Berlin yaxınlığında realni məktə-
bə qoyurlar. Bundan 10 il sonra atası
dünyadan köçür. Məktəbdə buraxılış
imtahnının vaxtı çatanda Zorge imta-
hanlarda iştirakdan imtina edərək

1914-cü ildə könüllü şəkildə dünya
müharibəsi cəbhəsinə yollanır. Alma-
niya imperiyasının İmperiya Ordusun-
da tələbələr üçün təşkil olunmuş III
topçu birliklərində xidmət etməyə baş-
layır. 1915-ci ildə ilk dəfə yaralanır.
Müalicə zamanı Berlin Universitetinin
Tibb fakültəsinə daxil olur. Amma sa-
ğaldandan sonra yenə cəbhəyə gedir.
İkinci dəfə yaralanır. Müalicə dövründə
təhsilini davam etdirir. Sağaldandan
sonra cəbhəyə qayıdır. 1916-cı ilin
mart ayında Qərb cəbhəsində aparılan
şiddətli döyüşlər zamanı bu dəfə daha
ağır yara alır. Şrapnel yarası səbəbindən
üç barmağı kəsilir, ayağının ikisi
sınır. Bu zədələr üzündən ömrünün so-
nuna qədər axsaxmaq məcburiyyətində
qalır. Müharibədə göstərdiyi şücaətə
görə kapral rütbəsi alan Rixard Zorge
Almaniya İmperiyasının II dərəcəli
“Dəmir xaç” ordeninə də layiq görülür.

Kommunist hərəkatında

Hospitalda müalicə kursu keçirdiyi
dövrə Zorge Karl Marksın əsərlərini
oxumağa başlayır. Kommunist fəlsəfəsi
ilə daha yaxından tanış olur. Hospi-
taldakı tibb bacısının atası vasitəsilə
kommunist hərəkatına qoşulur. 1918-ci
ildə ordudan tərxis olunur və öz istəyi
ilə Kil Universitetinin Siyasi fakültəsinə
kötürülür. Müharibədən sonrakı ilk
illəri Almaniyanın Kil, Berlin və Ham-
burq şəhərlərində təhsil almaqla keçir.
Tələbəlik illərində Almaniyada Sosial De-
mokrat Partiyasına daxil olur. Sosialist
tələbələr təşkilatını yaradır və ona rəh-
bərlilik edir. 1918-ci ilin 3-4 noyabrında
Kilə baş vermiş dənizçi üsyanının
fəal iştirakçılarından biri də məhz Zorge
olur.

1919-cu ildə siyasi elmlər üzrə fə-
lsəfə doktoru elmi dərəcəsinə alan gənc
Rixard həmin ilin oktyabrında Almaniya
Kommunist Partiyasına qoşulur.
Hamburqdakı kommunist təmayüllü
qəzetdə çalışmağa başlayır. Bir ildən
sonra isə Aaxendeki ali texniki məktə-
bdə müəllim işləyir. Burada dərslərlə
yanı sıra, həm də şaxtaçılar arasında
partiya işi aparır. Kəpp qiyamının yatırı-
lmasında yaxından iştirak edir. Aaxen
kömür hövzəsində fəhlə kimi çalış-
ır. Sonra isə Remşaydda təlimatçı və
təbliğatçı kimi də iş aparır. Siyasi gər-
çlərini səbəbindən işlədiyi kömür mē-
dəninəndən qovulandan sonra Zolinberq
də “Berqşə Arbayterştimme” kommu-
nist qəzetində redaktor işləyir. 1922-ci

ildə Frankfurt-Mayna gəlir. Bir il bu şə-
hərdəki institutda dərslər verir. Burada
“Roza Lüksemburq və kapital yığımı”
adlı kitabçasını nəşr etdirir. 1924-cü il-
də Almaniya Kommunist Partiyasının
IX qurultayının deputatı olur.

Moskva həyatı

Açıq şəkildə kommunizm ideyalarını
müdafiə etməsi və Avropada ona qarşı
təzyiqlərin artması nəticəsində Rixard
Sovet İttifaqına gəlməyə qərar verir.
1924-cü ildə o, Moskvaya köçür. 1929-cu
ilədek Marksizm-Leninizm İnstitutunda
məlumat şöbəsinin referenti, təşkilat şö-
bəsinin siyasi və elmi katibi vəzifələrində
işləyir. 1925-ci ilin martında Xamovniki
rayon komitəsi Rixard Zorgenin Sovet İtti-
faqı Kommunist Partiyası sıralarına qəbul
edir. Mətbuatda Zorgenin imperializmə
qarşı mübarizə ruhlu əsərləri dərc olun-
muşdur. O, “Versal sülh müqaviləsinin
iqtisadi maddələri”, “Daues planı və
onun nəticələri”, “Almaniya imperializmi”
adlı məqalələr çap etdirir.

Xüsusi xidmət orqanları ilə əmək-
daşlığa cəlb olunması Rixard Zorge-
nin həyatında yeni və daha mühüm
bir mərhələnin başlanğıcı olur. Mos-
kva şəhərinə gəldikdən qısa müddət
sonra Zorge Beynəlxalq Kominternin
Kəşfiyyat Bölməsinə işə götürülür.
Jurnalist adı altında “Ramzay”, “In-
son”, “Zonter” leqəbləri ilə Avropanın
müxtəlif ölkələrinə göndərilir. Ona
təpşirilən əsas işlərdən biri Avropada
baş verə biləcək mümkün sosialist in-
qilablara haqqında ətraflı məlumat
toplamaq idi. Zorge Avropada olan
kommunist qruplarla əlaqələr yarat-
malı və bu bərdə mərkəzə müntə-
zəm şəkildə raport verməli idi.

1929-cu ildə Zorgeya Qızıl Ordu-
nun dördüncü bölməsində kəşfiyyat işi
verilir və o, Böyük Britaniyaya göndə-
rilir. Ona işçi hərəkatları ilə bağlı və-
ziyyəti öyrənmək, Böyük Britaniya
Kommunist Partiyasının fəaliyyətini
araşdırmaq tapşırılmışdı. Eyni zama-
nda, Zorgenin əsas vəzifələrindən biri
krallığın sosial-siyasi vəziyyəti barədə
raport hazırlayıb sovetlərə göndərmək
olur. Həmin ilin noyabrında isə kəşfiyyat
işini Avropaya göndərir. Tapşırığı
uyğun olaraq burada Nasiona Sosial-
ist Alman Fəhlə Partiyasının sıraların-
da solçu qanadın təkmilləşdirilməsi
işinə başlayır. Zorge Almaniyada
“Döyç Getrid Zeitung” qəzetinin xüsusi
müxbiri kimi də işləyir.

Jurnalist-kəşfiyyatçı

1930-cu ildə Rixard Zorgenin hə-
yatının Çin dövrü başlanır. Onu “Frank-
furter Zeitung” qəzetinin müxbiri kimi
Şanxay şəhərinə göndərir. Çində ol-
duğu müddətdə başqa bir sovet agenti
Maks Klausenlə tanış olur. Zorge Klau-
senlə yanaşı, amerikalı xəbəriş Ursula
Kaçinski və amerikalı jurnalist xanım
Aqnas Smedli ilə də müntəzəm görüş-
lər keçirir. Smedli öz solçu fikirləri ilə
tanınan jurnalist kimi “Frankfurter Zei-
tung” qəzeti üçün çalışır. Smedli va-
sitisilə Zorge yapon jurnalisti və dövlət
məlumat şöbəsinin referenti, təşkilat şö-
bəsinin siyasi və elmi katibi vəzifələrində
işləyir. 1925-ci ilin martında Xamovniki
rayon komitəsi Rixard Zorgenin Sovet İtti-
faqı Kommunist Partiyası sıralarına qəbul
edir. Mətbuatda Zorgenin imperializmə
qarşı mübarizə ruhlu əsərləri dərc olun-
muşdur. O, “Versal sülh müqaviləsinin
iqtisadi maddələri”, “Daues planı və
onun nəticələri”, “Almaniya imperializmi”
adlı məqalələr çap etdirir.

Xüsusi xidmət orqanları ilə əmək-
daşlığa cəlb olunması Rixard Zorge-
nin həyatında yeni və daha mühüm
bir mərhələnin başlanğıcı olur. Mos-
kva şəhərinə gəldikdən qısa müddət
sonra Zorge Beynəlxalq Kominternin
Kəşfiyyat Bölməsinə işə götürülür.
Jurnalist adı altında “Ramzay”, “In-
son”, “Zonter” leqəbləri ilə Avropanın
müxtəlif ölkələrinə göndərilir. Ona
təpşirilən əsas işlərdən biri Avropada
baş verə biləcək mümkün sosialist in-
qilablara haqqında ətraflı məlumat
toplamaq idi. Zorge Avropada olan
kommunist qruplarla əlaqələr yarat-
malı və bu bərdə mərkəzə müntə-
zəm şəkildə raport verməli idi.

1929-cu ildə Zorgeya Qızıl Ordu-
nun dördüncü bölməsində kəşfiyyat işi
verilir və o, Böyük Britaniyaya göndə-
rilir. Ona işçi hərəkatları ilə bağlı və-
ziyyəti öyrənmək, Böyük Britaniya
Kommunist Partiyasının fəaliyyətini
araşdırmaq tapşırılmışdı. Eyni zama-
nda, Zorgenin əsas vəzifələrindən biri
krallığın sosial-siyasi vəziyyəti barədə
raport hazırlayıb sovetlərə göndərmək
olur. Həmin ilin noyabrında isə kəşfiyyat
işini Avropaya göndərir. Tapşırığı
uyğun olaraq burada Nasiona Sosial-
ist Alman Fəhlə Partiyasının sıraların-
da solçu qanadın təkmilləşdirilməsi
işinə başlayır. Zorge Almaniyada
“Döyç Getrid Zeitung” qəzetinin xüsusi
müxbiri kimi də işləyir.

Yaponiya - 1933

Zorgenin həyat və fəaliyyətinin,
demək olar, ən mühüm mərhələsi isə
Yaponiyada fəaliyyət göstərdiyi illər
sayılır. 1933-cü ildə ona yenə də jurn-
alist adı altında “gündoğar ölkəyə yola
salınır. Məqsəd həmin ölkədə SSRİ
üçün əhəmiyyətli olan kəşfiyyat məlu-
matlarının toplanması və ötürülməsi
idi. Zorge Yaponiyada “Ramzay” koda-
dı altında fəaliyyət göstərir.

1933-1934-cü illərdə Rixard Yap-
oniyada xəbəriş şöbəsi yaradır. Onun
nəzarəti altındakı xəbərişlərin dövlət qu-
runlarındakı bir çox şəxslərlə sağlan
münasibətləri vardı. Bu münasibətlər
bəzi dəyərli məlumatların əldə edilməsi
üçün çox işə yaradırdı. Zorgenin əsas
xəbərişlərindən olan Hotsumi Ozaki Ya-
poniyanın o dövrdəki baş naziri Fumi-
maro Kono ilə yaxın münasibətlərə
malik idi. Hətta Zorgenin tapşırığı ilə
Ozaki baş nazirin iş otağından gizli sən-
ədin surətini əldə edib gətirmişdi.

Rixard qurduğu şəbəkəni məharətlə
idare edirdi. Onun SSRİ rəhbərlərinə
ötürdüyü məlumatların dəyəri o dövrün
qarşıq hərbi-siyasi manzərəsi fonunda
milsiz idi. Amma buna baxmayaraq,
İosif Stalin Zorgenin o qədər də sevmirdi.
Hətta ona güvənmədiyini yaxın çevrə-
lərdə dilə gətirməkdən belə çəkinirdi.
Bunun əsas səbəbi Zorgenin alman
mənsəli olmasına axtarmaq lazım gəl-
irdi. Ona görə də Stalin Zorgenin gö-
ndərdiyi məlumatları ciddi qəbul etmirdi.
Cəsur kəşfiyyatçıya Moskvaya qayıtma-
ğı da təklif edirdilər. Amma o dövrdə
ölkələrin xüsusi xidmət orqanlarının
əməkdaşları ilə biləcəklərini çoxları fər-
q edirdi. Zorge də bu nüansdan maksim-
al şəkildə faydalanmağa çalışırdı.

Jurnalist kimi Çində fəaliyyət gös-
tərdiyi illərdə o, ölkənin kənd təsərrü-
fatı və mədəniyyəti ilə yaxından tanış
olur. Çin Kommunist Partiyasının ta-
nımış üzvləri ilə dostluq münasibətləri
sayəsində ölkənin müxtəlif bölgələri-
nə səfərlər edir. Çin haqqında müfəss-
əl məlumatlar toplayır. 1932-ci ilin
yanvarında Şanxay küçələrində Yapon
və Çin qüvvələri arasında baş verən
silahlı toqquşmalar barədə SSRİ mən-
bələrini məxfi məlumatı məhz Zorge
çatdırır.

Həmin ilin dekabrında onu Mos-
kvaya geri çağırırlar. 1933-cü ilin av-
qustunda Moskvaya gələn Zorge burada
Çinin kənd təsərrüfatı ilə bağlı kitab
yazmağa başlayır.

1941-ci ilin 27 sentyabrında kəşfiyyatçı
Yaponiya, Almaniya və İtaliya arasında
hərbi ittifaq haqqında üçtərəfli müqavilə-
nin bağlanması haqqında məlumat
verir. Noyabrın 18-də Mərkəzə Almaniya
və Çin qüvvələri arasında baş verən
silahlı toqquşmalar barədə SSRİ mən-
bələrini məxfi məlumatı məhz Zorge
çatdırır.

Bela bir adama inanmağımızı gözəlləyir-
səniz?”, - deyə qəzəblə ətrafındakılara
sual etmişdi. Yalnız camii 2 günlük fər-
qlə Hitler Almaniya Barbarossa əməli-
yyatına başlayanda Stalin Zorgeyə
inanmamaqda nə qədər böyük yanlışlıq
yol verdiyini anlamışdı. Əfsuslar olsun
ki, artıq gec idi. Bu inamsızlıq hücu-
mun ilk mərhələlərində milyonlarla so-
vet əsgərinin hazırlıqsızlığı ucbatından
ləbub ölümü ilə nəticələnmişdi.

Zorge hər dəfə məlumat ötürdük-
dən sonra Mərkəzdən səbirsizliklə cav-
ab gözləyirdi. Mərkəz isə susurdu.
Nəhayət, iyunun 12-də cavab gəlir.
Məlumat oxuyan Zorge yerindən sıçrı-
yıb başını tutur. “Onlar inanmırlar, şü-
bə edir... Kim şübhə edir? Amma
mən öz bəcumu verdim...”, - deyir kəş-
fiyyatçı. Fəaliyyətini dayandırmayan
Zorge Mərkəzə yeni bir məlumat gön-
dərir: “Təkrar edirik:150 diviziyadan
ibarət 9 ordu iyunun 22-də sovet sərhə-
ddinə hücum edəcəkdir! Ramzay”.

Bu sonuncu xəbərdarlıq iyunun 17-də
ötürülür. İyunun 22-də isə faşist Alma-
niyası müharibə elan etmədən, müqavilə
öhdəliklərini pozaraq Sovet İttifaqına
hücum edir. Barbarossa planı işə
düşür. “Çetin zamanlar üçün ən yaxşı
arzularımızı ifadə edirik. Biz hamımız
burada öz işimizi inadla davam eldirə-
cəyik”, - deyir kəşfiyyatçı Zorge. Sarsı-
cılı həyacanlar keçirsə də Zorge yene
də təmkinli və fəal idi. O, nədənsə fa-
şistlərin qələbəsinə inanmırdı.

Göndərilən məlumatların dəyəri o
zaman SSRİ üçün çox önəmli idi.
Üçüncü Reyx qüvvələrinin sürətlə irəlilə-
diyi bir dövrdə imperiyaların Uzaq Şər-
qdə olan hərbi birləşmələrinin qərb əra-
zilərində yerləşən cəbhə bölgələrinə
transfer edilməsi ilə sovetlər əlavə güc
qazanmış oldu. Konkret olaraq 18 divi-
ziya, 1.700 tank, 1.500 dən çox döyüş
təyyarəsi Sibir və Uzaq Şərqdən qərb
cəbhələrinə köçürüldü. Həmin texnika-
nın və canlı qüvvənin xidmətindən
1941-ci ilin 2 oktyabr tarixində baş tu-
tan Moskvada uğrunda döyüşdə geniş is-
tifadə olundu.

Zorge tərəfindən göndərilən digər
mühüm məlumatın Stalingrad döyüşü-
nə təsir göstərdiyi ehtimal edilməkdə-
dir. Zorge məxfi raportunda Yaponiya
ordusunun Uzaq Şərqdən hücumə keç-
məsi üçün üçüncü Reyxin Volqa sahil-
lərində yerləşən hər hansısa iri bir şə-
hərini tutmasını gözlədiyini bildirmişdi.
Zorge yazırdı: “1941-ci il sentyabr-
ın 15-dən sonra Sovet Uzaq Şərqi
Yaponiya tərəfindən hücum təhlükəsi-

nin lağ olduğunu hesab etmək olar.
Ramzay”.

Kəşfiyyatçı öhdəsinə böyük bir
məsuliyyət götürürdü. İndi ona inan-
malı idilər, inanmaya bilməzdilər...

“Ramzay” əməliyyatının sonu

Zorgenin özünün taleyi də faciəvi
tamamlanmışdı. Kəşfiyyatçı bunu hələ
sağlığında iken gözlənləyirdi və bilirdi
ki, onun ölümü özkoşuyla olmayaca-
q. 1941-ci ildə üçüncü Reyxin Bar-
barossa əməliyyatına start verməsi
Zorgenin Yaponiyada fəaliyyət sahəsi-
nin daralması ilə nəticələnmişdi. Ya-
pon və onlarla birgə işləyən alman mü-
təxəssisləri ölkə ərazisində SSRİ-nin
maraqları üçün xidmət göstərən böyük
bir casus şəbəkəsinin mövcudluğu bar-
ədə məlumatlı idilər. Casus şəbəkəsinin
işə alınması və xəbərişlərin saxlanıl-
ması üçün gizli işlər aparılırdı. Hər
an, hər dəqiqə böyük təhlüklələrdən xə-
bər verirdi. Nəhayət, başladılan əmə-
liyyat qısa zamanda öz nəticəsinə gös-
tərər və Hotsumi Ozaki 1941-ci ilin
14 oktyabrında həbs olunur. Həbsdən
darhal sonra Ozakinin dindirilməsi
başlanılır və bununla da Yaponiyada
fəaliyyət göstərən böyük bir sovet ca-
susluq şəbəkəsi ortaya çıxanılır. 4 gün
sonra Rixard Zorge 1941-ci ilin 18 ok-
tyabrında Tokioda həbs edilir.

Zorgenin sovet casusu olduğu
məyaylanışandan sonra Yaponiyada
yerləşən Alman səfirliyinin əməkdaşla-
rı və səfir başda olmaqla bir çox adam
çaşqınlıq keçirir. Kəşfiyyatçı Zorge hər
zaman özünü alovlu nasist kimi göstər-
miş və Yaponiyada reyx üçün mühüm
olan şəxslərin etimadını qazanmışdı.

Bəzənsə həbs qərarı çıxarılan
Zorge Suqamo həbsxanasında göndəri-
lir. Ağır işgəncələr altında o, xəlyiyyə ol-
duğunu etiraf etsə də SSRİ üçün işlə-
diyini inkar edir. O zaman Yaponiya
SSRİ-yə müraciət göndərir: sovetlərin
əllərində olan yapon casuslarını Zorge
ilə dəyişməyə hazır olduqlarını bildirir.
SSRİ tərəfindən verilən cavabda
isə Rixard Zorge adlı birinin onlara
məlum olmadığı göstərilir.

Beləliklə, 1943-cü ilin 29 sentyabr-
ında Moskva məhkəməsi Zorgeyə ölüm
hökümü çıxır. Edam qərarı 1944-cü il
noyabrın 7-də icra olunur. Zorgenin
xidmətləri yalnız 20 il sonra öz layiqli
qiymətini alır. 1964-cü il noyabrın 5-də
ona ölümündən sonra Sovet İttifaqı
Qəhrəmanı adı verilir.
Sovet dövründə Zorgeyə həsr edil-
miş şeirlərin birində o, “dünyanın oğlu”
kimi tərənnüm edilirdi. Həqiqətən Ri-
xard Zorge bütün dünyanın oğlu idi və
faşizmə qarşı mübarizə aparən mil-
lionlar sırasında da da Yer üzünü bu
amansız faşizm fəlakətindən qorumu-
ğa çalışırdı.

*İradə ƏLİYEVƏ,
“Azərbaycan”*



Günay Bank

**Azərbaycan xalqını
Ramazan bayramı
münasibətilə təbrik edir,
hər bir ailəyə səadət,
sevinc dolu günlər arzulayır**



BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

ADA Universitetində "Hədəf Bakıdır. Hitler neft uğrunda döyüşü necə uduzdu" sənədli filmi nümayiş edilib

Martın 8-də Azərbaycanda fəaliyyət göstərən könüllü təşkilatları və hərəkatlarının üzvləri üçün 9 May - faşizm üzərində Qələbənin 76-cı ildönümü münasibətilə Xarici İşlər Nazirliyi və ADA Universitetinin birgə təşkilatlığı ilə Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi sayəsində ərəşəyə götürülən, Bakı Media Mərkəzinin prezidenti Arzu Əliyevanın baş prodüseri olduğu "Hədəf Bakıdır. Hitler neft uğrunda döyüşü necə uduzdu" filmi nümayiş etdirilib.



AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirin əvvəlində Azərbaycan xalqının ikinci Dünya müharibəsində iştirakı və faşizm üzərində Qələbənin qazanılmasında oynadığı rolu əks etdirən fotosərgi nümayiş olunub.

Tədbirdə ADA Universitetinin prorektoru Fariz İsmayilzadə və Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva çıxış ediblər. Çıxışlarda İkinci Dünya müharibəsində soydaşlarımızın göstərdiyi şücaət haqqında danışılıb və gənclərin bu istiqamətdə məlumatlılığının, habelə tariximizi daha dərinləndirən tədqiqatların əhəmiyyəti vurğulanıb. Müstəqilliyimizin bərpə edildiyi vaxtdan etibarən ilk dəfə olaraq 9 May Qələbəsinin ikiqat fəxarətilə qeyd olunduğu vurğulanıb, bu xüsusda 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı işğaldan azad edən şanlı Azərbaycan Ordusunun qazandığı tarixi Zəfərin əhəmiyyətindən danışılıb.

Sonra bütün şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla anılıb. Daha sonra Bakı Media Mərkəzinin ssenaristi və redaktoru Müsəllim Həsənovun "Hədəf Bakıdır. Hitler neft uğrunda döyüşü necə uduzdu" filminin ssenarisi, necə ərəşəyə götürülməsi barədə çıxışı dinlənilib.

Çıxışlardan sonra filmin nümayişi baş tutub.

Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının 10-cu buraxılışı münasibətilə təntənəli mərasim keçirilib



Mayın 8-də Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) Akademiyasının 10-cu buraxılışı münasibətilə təntənəli mərasim keçirilib.

DSX-nin mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin ifasından və döyüş bayrağının meydana gətirilməsindən sonra gənc zabitlər təntənəli surətdə "Sərhədçi zabit andı"nı qəbul ediblər.

Diplomlar təqdim olunduqdan sonra məzunlar arından çıxış edən leytenant Orxan Bağirov Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin zabit heyətinə daxil olmaları ilə fəxr etmələrini bildirib, qalib ölkənin qürurlu sərhədçiləri olaraq uğurlu dövlət bayrağımızın vüqarla dalgalandığı müqəddəs sərhədlərimizin keşiyində hər zaman şərəflə dayanacaqlarını ifadə edib. O, sərhədçi peşəsinin sirlərinə dərinləndirən ziyalənərək akademiyanı uğurla başa vurmaqda əməyini əsirgəməyən zabit və müəllim heyətinə dərin minnətdarlığını bildirib.

DSX Akademiyasının rəisi polkovnik Aqil Babayev çıxış edərək tədbir iştirakçılarında təbriklərini çatdırıb.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev məzunları Azərbaycanın sərhədçi zabitinə adına layiq görülmələri münasibətilə təbrik edib, gənc leytenantların DSX-nin zabitləri sırasına daxil olduqları ilin Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsi tarixinin şərəfli dövrünə təsadüf etdiyini xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycan tarixinin ən böyük sərkərdəsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın Ermənistan üzərində parlaq Qələbə qazanması, Vətən müharibəsinin tarixi Zəfərlə başa çatması qeyd olunub.

Vətən müharibəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin qarşısında qoyulmuş döyüş tapşırıqlarının uğurla icra olunduğu, Azərbaycan sərhədçilərinin qəhrəmanlıq və qalibiyyət dastanı yazdıqları vurğulanaraq, müqəddəs savaşa həlak olmuş bütün qəhrəmanların və onların sırasında DSX Akademiyasının məzununu olmuş dörd sərhədçi-zabitin əziz xatirələri yad edilib.

Uzun illər ərzində döyüş və peşəkar hazırlıq, maddi-texniki təchizat, hərbi-vətənpərvərlik sahələrində tətbiq edilmiş sistemli və

müasir yanaşmalar sayəsində əldə olunmuş nəticələrin Azərbaycan sərhədçilərinin böyük Zəfərin qazanılmasında uğurlu iştirakına zəmin yaratdığı vurğulanıb.

Döyüş əməliyyatlarının ilk günündən Azərbaycan sərhədçilərinin 24 saat ərzində 105 kilometr məsafədə ildırım sürətli hücumunun hərbi salnaməsinə yazılması, düşmənin yüzlərlə canlı qüvvə və döyüş texnikasının məhv edilməsi, qədim Xudafərin körpüsündə, Zəngilan rayonunun Ağbənd qəsəbəsində və Zəngilan şəhərində dövlət bayrağımızın sancılması, Ermənistanla dövlət sərhədində "Bartaz" və "Şükürataz" strateji yüksəkliklərinin qəhrəmancasına azad edilməsi xüsusi qeyd olunub.

Milli dövlətçiliyimizə, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə sadıqlığı ilə seçilən sərhədçilərin xidmətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən xüsusi qiymətləndirilməsinin şəxsi heyəti yeni xidməti qələbələrə ruhlandıracağı vurğulanıb.

"Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülmüş sərhədçilərdən 4 zabitin DSX Akademiyasının məzununu olmaları, bu cür qəhrəmanların yetişdirilməsi və

təbiiyləndirilməsində akademiyanın pedaqoji və komandir heyətinin xüsusi rolu qeyd edilib.

DSX rəisi çıxışında dövlətimizin ərazi bütövlüyü təmin edildikdən, Ermənistan Respublikası ilə dövlət sərhədi işğaldan azad olunduqdan sonra bu ərazilərdə zəruri sərhəd müdafiə və mühafizə infrastrukturunun yaradılması, hərbi qulluqçuların xidməti şəraitinin və sosial təminatının yaxşılaşdırılması üzrə görülən kompleks tədbirlər, o cümlədən son iki ay ərzində bu istiqamətdə 10 yeni hərbi hissənin xidməti-döyüş fəaliyyətinə başlanması, mayın sonunadək daha 6 yeni hərbi hissənin təmir-tikintisinin yekunlaşacağı barədə məlumat verib. İşğaldan azad olunmuş dövlət sərhədlərimizin mühafizə altına götürülməsinə gənc sərhədçi-zabitlərin önəmli töhfələr verəcəklərinə, dövlət sərhədlərinin keşiyində ayıq-sayıq dayanacaqlarına əminlik ifadə olunub.

Mərasim başa çatdıqdan sonra DSX Akademiyasının məzunları ilə xatirə şəklində çəkdirilib.

Daha sonra gənc zabitlər dahi Öndər Heydər Əliyevin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib, Hərbi Qənimətlər Parkında olublar.

"Azərbaycan"



Müdafiə Nazirliyi Vətən müharibəsində şəhid olmuş hərbi qulluqçuların yenilənmiş siyahısını dərc edib

Müdafiə Nazirliyi Vətən müharibəsində şəhid olmuş hərbi qulluqçuların yenilənmiş siyahısını dərc edib.

AZƏRTAC nazirliyin saytına istinadla xəbər verir ki, siyahıda Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Vətən müharibəsində şəhid olmuş hərbi qulluqçularından mayın 8-dək dəfən edilən 2895 nəfərin, eləcə də itkin düşmüş hesab olunan 19 nəfərin fotosəkilləri, adları, soyadları, hərbi rütbəsi və doğum tarixi haqqında məlumat təqdim olunur.

İtkin düşmüş hesab olunan hərbi qulluqçuların tapılması və identifikasiyası üzrə işlər davam etdirilib.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirik! Vətən müharibəsində şəhid olmuş hərbi qulluqçuların siyahısı

<https://mod.gov.az/az/news/veten-mu-haribesinde-sehid-olmus-herbi-qulluqcularin-siyahisi-35767.html>

Fövqəladə Hallar Nazirliyi bayram günlərində gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq

Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) mayın 9-dan 16-dək bayram və istirahət günlərində (qeyri-ış günlərində) gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq.

FHN-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, fəvqəladə hallar naziri general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov bununla bağlı əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, qarşıdan gələn qeyri-ış günlərində vətəndaşların həyat və fəaliyyətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, həyat təminatı və digər mühüm əhəmiyyətli obyektlərdə baş verə biləcək fəvqəladə hadisələrə çevik reaksiya verilməsi, onların mümkün nəticələrinin operativ şəkildə aradan qaldırılması işinin təşkili məqsədilə nazirliyin aidiyyəti struktur bölmə və qurumlarına müvafiq tapşırıqlar verilib.



"Global Energy Azerbaijan" şirkəti və onun törəmə şirkətləri

Azərbaycan xalqını

"Absheron Operating Company"

"Binagadi Oil Company"

"Karasu Operating Company"

"Shirvan Operating Company"

"Neftechala Operating Company"

Ramazan bayramı

münasibətilə təbrik edir,
hər bir ailəyə sevinc, səadət
dolu günlər arzulayır.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İlqar Mirzəyevin anım mərasimi keçirilib

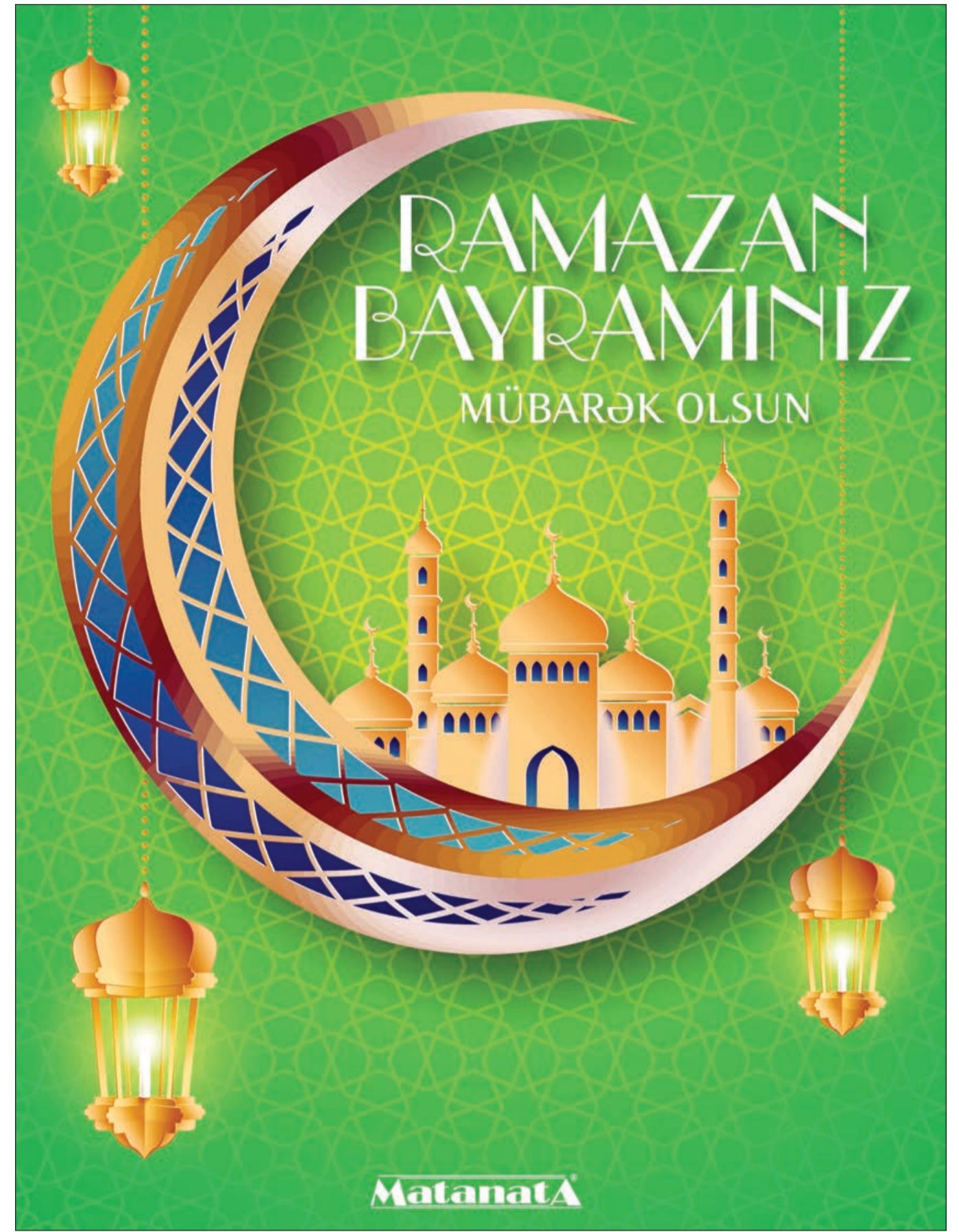
Ötən ilin iyulunda Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində gedən döyüşlər zamanı düşmən hücumunun qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olan Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı polkovnik İlqar Mirzəyevin doğum günü münasibətilə mayın 8-də Müdafiə Nazirliyinin bir qrup hərbi qulluqçusu igidimizin məzarını ziyarət edib, üzünə gül dəstələri düzüb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, anım mərasimində Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canından keçən şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükulla yad edilib.

Mərasimdə İlqar Mirzəyevin şəfəli həyat yolundan, onun vətənpərvərliyindən,

göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqdan danışılıb. Çıxışlarda İlqar Mirzəyev kimi vətənpərvər oğullarımızın xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacağı, onun kimi igidlərimizin qəhrəmanlığının gənc nəsəyə örnək olduğu vurğulanıb.

AZƏRTAC



Şəhid ailələri və müharibə əlillərinə daha 40 mənzil təqdim olunub



Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Sabuncu rayonunun Ramana qəsəbəsində və Qaradağ rayonunun "Ümid" qəsəbəsində daha 40 mənzil şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi və Çernobil əlillərinə təqdim edilib.

Mənzillərin sənədlərini Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyinin sədri Vüqar Behbudov və "Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri" İctimai Birliyinin sədri Mehdi Mehdiyev təqdim ediblər.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, V. Behbudov ötən illərdə 8 may gününün Şuşanın işğalı günü kimi kərdələr xatırladığını, ötən ilin payızında isə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusunun 44 gün davam edən Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Zəfər nəticəsində torpaqlarımızın, o cümlədən doğma Şuşanın işğaldan azad edildiyini bildirib.

O qeyd edib ki, mənzillər təqdim olunanlar sırasında Birinci Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş şəxslərin ailə üzvləri, Qarabağ müharibəsi əlilləri, Çernobil əlilləri ilə yanaşı, Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalmış qəhrəmanlarımızın ailələri, eyni zamanda, müharibə əlilləri də var.

Mənzillərin təqdim olunması mərasimində bildirilib ki, Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il yanvarın 25-də imzaladığı Sərəncama əsasən 2021-2025-ci illərdə şəhid ailələrinə və Qarabağ müharibəsi əlillərinə 11 min, o cümlədən 2021-ci ildə 3 minədək mənzil və fərdi ev verəcək. Bu gün verilən mənzillər də daxil olmaqla 2021-ci ilin planı üzrə artıq 370 mənzil şəhid ailələri və Qarabağ müharibəsi əlillərinə, müharibə əlillərinə bərabər tutulan vətəndaşlara verilib. Ümumilikdə indiyədək həmin kateqoriyadan olanlara 9570 mənzil və fərdi ev təqdim olunub.

"Azərbaycan Qarabağ Müharibəsi Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri" İctimai Birliyinin sədri Mehdi Mehdiyev qeyd edib ki, şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi və Çernobil əlillərinin sosial problemlərinin həlli dövlət tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Onların mənzillə, fərdi evlə təminatı istiqamətində atılan davamlı addımlar hər kəsi sevindirir.

Şəhid ailələrinin üzvləri, müharibə əlilləri daim hissə etdikləri xüsusi qayğıya, bu gün isə yeni mənzillə təmin edildiklərini görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkürlerini ifadə ediblər.

Bir neçə gündən sonra mübarək orucluğu başa çatacaq, ardınca müsəlman dünyası öziz bayramını - Ramazan bayramını qeyd edəcək. Hicri-qəməri təqvimlə səvvəl ayının 1-də başlayan və bir neçə gün davam edən bu bayram mübarək orucluğu qurtarması ilə əlamətdardır.

Ramazan bayramı Allah-təalanın mömin bəndələrinə bir ay boyunca tutduqları oruc müqabilində verdiyi mükafətdir. Ona görə də bu bayrama ərəbcə "İd əl-fitr" ("İftar bayramı") deyilir. Yeni bayram günündə müsəlman Ramazan ayında oruc ibadətini başa çatdırdıqdan sonra iftarını açıb normal həyata qaydır.

Ramazan bayramında oruc tutmaq haramdır. Müsəlmanlar bayram günündə yuyunub təmizlənir, təzə və ya təmiz paltar geyirlər. Hər birini bayram münasibətilə təbrik edir, bir-biri üçün Allaha dua edir.

Hər bir müsəlman üçün bir ay oruc tutmaq fərz olduğu kimi, Ramazan bayramında fitrə zəkatı vermək də vacibdir. Hədisi-şərifdə deyilir ki, Allah bəndəsindən tələb olunan fitrə verilməyənədək Ramazan ayında tutulmuş oruc yerlə göy arasında asılı qalır.

Müsəlman fitrəni nemətlər bəxş edən Allaha şükür etmək, bayram günü kasıbları sevindirmək üçün verir. Fitrəni yalnız imkanlı şəxslər çıxarmalıdır. Ailə sahibi ailənin hər bir üzvünün adından fitrə verməlidir.

Vaxtilə fitrə buğda, arpa, xurma, düyü, kişmiş və s. ərzaq məhsullarından adambaşına təxminən 3 kiloqram həcmində ödənilirdi. Zaman keçdikcə, kasıblara və ehtiyacı

Ramazan bayramını ikiqat sevinc içində qarşılayacağıq



olanlara münasibətdə göstərilən bu xeyirxahlıq başqa formalar da almışdır. İndi fitrəni pul şəklində də verirlər. Əslində bu, daha münasibdir. Belə ki, fitrəni pul kimi qəbul edən şəxs onu öz ehtiyaclarına uyğun şəkildə xərcləmək imkanı əldə edir. Özü də fitrə yalnız halal maldan verilməlidir.

Fitrə bayram namazı başlamazdan qabaq çıxarılmalıdır. Əks təqdirdə bu, fitrə hesab olunmur, adi sədəqə sayılır. Fitrə bir kasıbın azı birgünlük qida ehtiyacını ödəməlidir. İmkanlı müsəlmanlar daha çox

fitrə çıxarıb savab qazanırlar. Özü də bir şəxsin fitrəsi bir kasıba da verilib, bir neçə kasıb arasında da bölünə bilər.

Ramazan bayramının fəzilətləri təkə fitrə çıxarmaqla məhdudlaşmır. Bayram günlərində müsəlman ailələrində şənlik əhvali-ruhiyyəsi hökm sürür. Uşaqlara hədiyyə verilir, insanlar arasında inciklik aradan qalxır, küsülülər barışırlar.

Ramazan bayramı həm də müsəlmanların həmrəyliyi, birliyi, onların arasında qarşılıqlı anlaşmanı möhkəmlətmək üçün fürsətdir.

Bayramın davam etdiyi günlərdə insanlar bir-birinə qəlbən daha yaxın olur, bayram sevincini bölüşürlər. Bütün müsəlman dünyasında olduğu kimi, ölkəmizdə də Ramazan bayramı yüksək səviyyədə qeyd edilir. Bu dəfə əziz bayramı ikiqat sevinc içində qarşılayacağıq. Məlum olduğu kimi, 30 ildən bəri Ramazan bayramında doyunca fərəhlənə bilmir, istər-istəməz boynubükük görünürdük. Bu da səbəbsiz deyildi: torpaqlarımızın böyük bir hissəsi işğal altında idi, yurd-yuvalarından didərgin düşmüş yüz minlərlə həmvətənimiz düşmən tapdağı altında inildəyən yurd yerlərinin həsrətini çəkirdi. Güclü havadarlarına arxalanan erməni faşistləri beynəlxalq hüquq normalarına qətiyyətlə məhəl qoymur, işğal olunmuş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşma aparır, səhər və kəndlərimizi xarabalığa çevirir və ehtə hesab edirlər ki, onlara artıq heç kim bata bilməz və "Böyük Ermənistan" xülyasının gerçəkləşməsi prosesi gedir. Neqtrəl mövqə tutduğunu iddia edən, əslində isə erməni təcavüzkarlarına açıq-aşkar dəstək verən beynəlxalq vasitəçilik missiyası qondarma Qarabağ probleminin tənzimlənməsinə kömək etmək əvəzinə, hərbi təcavüzün qurbanına - Azərbaycana təzyiç göstərir, dövlətimizi mövcud reallığı, yeni erməni təcavüzünün nəticələrini qəbul etməyə səy göstərmədi.

Lakin Azərbaycan dövləti ərazi bütövlüyünü bərpa etmək əzmində

idi. Bunun üçün lazımı şərait yaranmalıydı. Nəhayət, belə bir məqam gəlib çatdı. Ötən il sentyabrın 27-də erməni işğalçıların növbəti təxribatının qarşısını almaq üçün Silahlı Qüvvələrimiz Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə əks-hücum əməliyyatına başladı. Düşmənin başına dəmir yumruq vuruldu, təcavüzkar gözlemədiyi ağır zərər aldı. 44 gün davam etmiş Vətən müharibəsi ordumuzun tarixi Zəfəri ilə başa çatdı, torpaqlarımız işğaldan azad olundu.

İgid Azərbaycan əsgəri düşməni diz çökürdü, tariximizə qəhrəmanlıq dəstəni yazdı. İndi dünya ordumuzun məharətindən danışıq, onun qələbə qazanmaq təcrübəsini öyrənir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zəfər yürüşü həm də özge torpaqlarına göz dikənərdə dərs olmalıdır.

Bu il xalqımız Ramazan bayramını başısağlığı yox, böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılayıb qeyd edəcək, fərəh duyğularını cəmiyyəti bürüyəcək. Qalib Azərbaycan belə bir təntənyə tamamilə layiqdir.

Vətən torpağı uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman oğullarımızın xatirəsinə ehtiramla yad edirik, onlara Allahdan rəhmət diləyirik. Ramazan ayında tutduğunuz oruc, etdiyiniz dualar qəbul olunsun! Qarşıdan gələn bayramınız mübarək olsun! Allah çıxaracağınız fitrənin əvəzini versin! Amin!

Allahverdi MEHDİYEV, "Azərbaycan"

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun "Arxiv quraşdırma və sənədlərin qeydiyyatı üzrə layihələrin idarə edilməsi", "Fiziki arxiv üzrə idarəetmə proqram təminatı və Arxiv sistemi üzrə inzibati" xidmətlərinin satın alınması məqsədilə 25.12.2020-ci il tarixdə elan etdiyi açıq tenderdə iddiaçılardan daxil olmuş tender təklifləri formal tələblərə uyğun olmadığından tenderin davamından imtina edilmişdir.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi tərəfindən "Respublika üzrə bir sıra təhsil müəssisələrində cari təmir işlərinin satın alınması" üzrə 03 may 2021-ci il tarixdə keçirilmiş elektron açıq tenderdə LOT-1 və 6 üzrə "Art-Proje" MMC, LOT-2 və 4 üzrə "Ülvi İnşaat" MMC, LOT-3 və 7 üzrə "S.H.İnşaat Xidməti" MMC, LOT-5 və 8 üzrə "Turan İ.O." MMC qalib elan edilmişdir.

Qalib təşkilatlarla müvafiq satınalma müqavilələri imzalanmışdır.

Tender komissiyası

| Azərbaycan Respublikasında COVID-19 infeksiyasının yayılması | |
|--|---------|
| İl | Ünvan |
| 2020 | 326056 |
| 2021 | 304580 |
| 2021 | 16810 |
| 2021 | 3321511 |
| 2021 | 4666 |

Koronavirusa 649 nəfər yoluxub

Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasından 1720 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 649 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 16 nəfər vəfat edib. Hazırkı dövrdə ölkəmizdə 326 min 56 nəfər koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib. Onlardan 304 min 580 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 4666 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 16810 nəfərdir. Ötən müddət ərzində 3 milyon 321 min 511 test aparılıb. Dünənki test sayı isə 10244-dür.

| Azərbaycan Respublikasında COVID-19 infeksiyasının yayılması | |
|--|---------|
| İl | Ünvan |
| 2021 | 1661772 |
| 2021 | 1001968 |
| 2021 | 659804 |
| 2021 | 34858 |
| 2021 | 5568 |
| 2021 | 29288 |

Mayın 8-də Azərbaycanda yeni koronavirus (COVID-19) infeksiyasına qarşı 34 min 856 doza vaksin vurulub. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, onlardan birinci mərhələ üzrə vaksinasiyadan keçənlərin sayı 5568, ikinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların sayı 29288 nəfər olub.

Hazırkı dövrdə ölkəmizdə vurulan vaksin dozalarının sayı 1 milyon 661 min 772-yə bərabərdir. Birinci mərhələ üzrə vaksin vurduranların sayı 1 milyon 1 min 968, ikinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların sayı 659 min 804 nəfərdir.



Hər anı sağlıq və sevinc dolu,
gözəl bir bayram keçirməyinizi arzu edirik.
Ramazan Bayramınız mübarək olsun.



TEKFEN İNŞAAT



Olimpiya və Paralimpiya Oyunlarına lisenziya qazanan idmançılarımızın adları açıqlanıb

Gənclər və İdman Nazirliyi Tokioda keçiriləcək XXXII Yay Olimpiya və XVI Yay Paralimpiya oyunlarına lisenziya qazanan Azərbaycan idmançıları siyahısını açıqlayıb. AZƏRTAC nazirliyin saytına istinadla xəbər verir ki, indiyədək idmançılarımız Olimpiyada 19, Paralimpiyada isə 9 lisenziya qazanıblar.

Olimpiya Oyunlarına ən çox lisenziyanı güləşçilərimiz əldə ediblər. Pəhləvanlarımızdan 6 nəfər - Mariya Stadnik (50 kq), Elis Manolova (68 kq), sərbəst güləşçilərimizdən Hacı Əliyev (65 kq), Hacımurad Hacıyev (74 kq), Şərif Şərifov (87 kq), yunan-Roma güləşçilərimizdən isə İslam Abbasov (87 kq) "Tokio-2020" lisenziya qazanıblar.

Gimnastlarımız Olimpiya Oyunlarına 4 lisenziya əldə ediblər. Bədii gimnastlarımızdan Zöhrə Ağamirova (çoxnövbçülük), Azərbaycanın qrup hərəkətləri komandası (qrup-çoxnövbçülük), Marina Nekrasova və İqor Tixonov (hər ikisi çoxnövbçülük) bu lisenziyalı komandamızın aktivinə yazılıblar.

Olimpiyada digər lisenziyalı atletlər Anna Skidan (çəkic-atma) və Nazim Babayev (üçtəknə tullanma), üzgüçü Maksim Şemberev (400 m, qarışıq), taekvondoçular Milad Beigi Hərçəqani (80 kq) və Fəridə Əzizova (80 kq), güllə atıcılığı üzrə Ruslan Lunyov (25 m məsafəyə kiçikçaplı tapançadan atəşçəmə), boksçu Tayfur Əliyev (57 kq), qılıncoyundanlardan Anna Baştə (sablya) və şose velosipedi üzrə Azərbaycan komandası qazanıblar.

XV Yay Paralimpiya Oyunlarına isə atletlərimizdən Oloxan Musayev (lovhəatma), Samir Nəbiyev (nüvəitələmə), Kamil Əliyev (uzunluğa tullanma), üzgüçülərdən Rəşad Rəşadov (100 m arxasıüstə), Dana Sandibina və Vəli İsrəfilov, atıcılıqlardan Yelena Taranova (25 m), Kamran Zeynalov (50 m) və pauerliftingçi Elçən Hüseynov (+107 kq) sahib olublar.

Qeyd edək ki, taekvondoçumuz Radik İsayev hazırda Sofiyada keçirilən və Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakteri Avropa təsnifat turnirində mübarizə aparır. İdmançımız bu turnirin yarımfinalına vəsiqə qazanıb.

“Bakı Şəhər Əsaslı Tikinti və Təmir” MMC açıq tender elan edir

LOT - 1. Bakı şəhəri ərazisində dövlət mənli fonduna aid binaların dam örtüyünün təmirinin satın alınması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Tenderdə iştirak etmək istəyən təşkilatlar müəyyən məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra müsbətə qədər iştirak haqqını təqdim edə bilərlər. Əlaqələndirici şəxs: Əhməd Məmmədov, tel: 012 496-52-05.

LOT 1 - 1000,00 manat
İddiaçılar iştirak haqqını aşağıdakı hesaba köçürməlidirlər: Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin “Bakı Şəhər Əsaslı Tikinti və Təmir” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

H/h: AZ22IBAZ38030019446253269215
VÖEN: 1702563281
Kod: 805625
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
SWIFT: IBAZAZ2X

İştirak haqqı heç bir halda qeri qaytarılmır. İştirakçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün ərizə;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- tender təklifi (zərfin açıldığı tarixdən sonra azı 30 bank günü müddətində qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi qiymətlərinin 1 faizi həcmində (təklifin təminat) bank zəmanəti (təklifin qüvvədə olma müddəti bitdikdən 30 bank günü sonra);

- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanlarından arayış;
- iddiaçının son bir il ərzində maliyyə vəziyyəti haqqında bank tərəfindən verilmiş arayış;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- müvafiq mallar üzrə mənsə və uyğunluq sertifikatları;
- dövlət satınalmaları müsabiqəsində iştirak etmiş oxşar işlərə dair son 3 ildə bağlanmış müqavilələrin surəti (təsdiqlə formada);
- müəssisənin rəhbərinin məhkumluq haqqında arayışı (notarial təsdiqlə);
- mikro, kiçik, orta və ya iri sahibkarlıq subyektinə aid olmasına dair məlumat;
- tikinti işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı müvafiq lisenziya.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). İddiaçılar tenderlə bağlı sualları Portal vasitəsilə satınalan təşkilata ünvanlaya bilərlər. Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərinə aid sənədləri 24 may 2021-ci il saat 11:00-a və tender təklifi ilə bank təminatı sənədlərini möhürlənmiş zərfdə Nəcəfqulu Rəfiyev, 17 ünvanına 11 iyun 2021-ci il saat 18:00-a qədər təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri 14 iyun 2021-ci il saat 11:00-da Nəcəfqulu Rəfiyev, 17 ünvanında açılacaqdır. İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri açılış prosedurunda iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi 10 Saylı Ərazi Maliyyə Hesablaşma Mərkəzi Odun yanacağı satın alınması ilə əlaqədar açıq tender elan edir

Tender 1 LOT üzrə keçirilir.

LOT - 1: Odun yanacağı satın alınması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, <https://www.etender.gov.az/> - dövlət satınalmalarının vahid internet Portalına (Portal) elektron imzaları vasitəsilə daxil olsunlar və tender haqqında ətraflı məlumat əldə etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən təşkilatlar LOT üzrə müəyyən edilən məbləğdə iştirak haqqını yalnız “ASAN Ödəniş” vasitəsilə həyata keçirildikdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu <https://www.etender.gov.az/> - dövlət satınalmalarının vahid internet Portalı vasitəsilə adıçəkilən tender bölməsində əldə edə bilərlər. Əlaqələndirici şəxs:

İmanov Şakir Kamal oğlu Məsələhətçi imanov_sakir@mail.ru 050-397-79-55

Tərtib şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 4

İştirak haqqı: 500 manat

İştirak haqqı heç bir halda qeri qaytarılmır.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərini, habelə işlərinin idarə edənlərini, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətlərini, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi barədə sənəd;
- qeydiyyatdan keçdiyi ölkə;
- öz əmlakından sərbəst və məhdudiyyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması barədə sənəd;
- müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlməmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması barədə sənəd;
- iddiaçının nizamnaməsi, rekvizitləri;
- işin icrası üçün müqavilə imzalayacağı subpodratçı barədə məlumatlar (subpodratçı cəlb edəcəyi təqdirdə);

- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyəti dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olub-olmaması barədə arayış;

- fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (vergi bəyannaməsi) - müvafiq orqan tərəfindən təqdim edilmiş olmaqla əvvəlki il üzrə olmalıdır;
- iddiaçının mikro, kiçik və orta sahibkarlıq meyarlarına uyğun olması haqqında sənəd;
- malğöndərinin (podratçının) son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyəti dövründəki) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilmiş arayış;
- tender təklifinin təminatının qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır. 4 faizi miqdarında müqavilənin yerinə yetirilməsi təminatı təqdim edilməlidir;
- tender təklifinin təminatının məbləği təklifin ümumi qiymətinin 1 faizi məbləğində tələb edilir;
- tender təklifinin qüvvədə olma müddəti zərflərin açıldığı gündən sonra azı 60 bank günü təşkil etməlidir.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). İddiaçılar tender ilə bağlı sualları Portal vasitəsilə satınalan təşkilata ünvanlaya bilərlər.

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərinə dair sənədləri 07 iyun 2021-ci il saat 14:00-a qədər və tender təklifi ilə bank təminatı sənədlərini 16 iyun 2021-ci il saat 14:00-a qədər Portal vasitəsilə təqdim etməlidirlər.

İddiaçıların təklifləri 17 iyun 2021-ci il saat 14:00-da açılacaqdır. İddiaçılar açılış nəticələri ilə Portal vasitəsilə tanış ola bilərlər.

QEYD: Tenderdə iştirak, tenderin qiymətləndirilməsi və digər bütün prosedurlar yalnız elektron qaydada Portal vasitəsilə aparılır.

Tender komissiyası

“Bakı Metropoliteni” QSC “N.Nərimanov” elektrik deposunda Elektrik mühərriklərinin əsaslı təmiri sexində, əsas suxaric qurğuda, vaqonların təmir sexində qumlama sahəsində ventilyasiya sistemi üçün avadanlıqların alınıb quraşdırılması işlərinin satın alınması üzrə açıq tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir. “Bakı Metropoliteni” QSC-nin “N.Nərimanov” elektrik deposunda Elektrik mühərriklərinin əsaslı təmiri sexində, əsas suxaric qurğuda, vaqonların təmir sexində qumlama sahəsində ventilyasiya sistemi üçün avadanlıqların alınıb quraşdırılması işlərinin satın alınması.

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, <https://www.etender.gov.az/> - dövlət satınalmalarının vahid internet Portalına (Portal) elektron imzaları vasitəsilə daxil olsunlar və tender haqqında ətraflı məlumat əldə etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən təşkilatlar LOT üzrə müəyyən edilən məbləğdə iştirak haqqını yalnız “ASAN Ödəniş” vasitəsilə həyata keçirildikdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu <https://www.etender.gov.az/> - dövlət satınalmalarının vahid internet Portalı vasitəsilə adıçəkilən tender bölməsində əldə edə bilərlər. Əlaqələndirici şəxs: Rauf Yusifov, telefon: 012 490-01-01.

İştirak haqqı - 50 manat

İştirak haqqı heç bir halda qeri qaytarılmır.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;

- tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanlarından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının müvafiq mallar üzrə mənsə və uyğunluq sertifikatları.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). İddiaçılar tender ilə bağlı sualları Portal vasitəsilə satınalan təşkilata ünvanlaya bilərlər.

Tender proseduru “Dövlət satınalmaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün ixtisas göstəricilərinə dair sənədləri 04 iyun 2021-ci il saat 11:00-a qədər və tender təklifi ilə bank təminatı sənədlərini 14 iyun 2021-ci il saat 11:00-a qədər Portal vasitəsilə təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri 16 iyun 2021-ci il saat 11:00-da açılacaqdır. İddiaçılar açılış nəticələri ilə Portal vasitəsilə tanış ola bilərlər.

QEYD: Tenderdə iştirak, tenderin qiymətləndirilməsi və digər bütün prosedurlar yalnız elektron qaydada Portal vasitəsilə aparılır.

Tender komissiyası

Bərdədə restoran işçisinin elektrik cərəyanı vurməsi nəticəsində ölmesi ilə bağlı cinayət işi başlanıb

Mayın 7-də saat 16 radələrində rayon sakini Sahib Əhmədovun elektrik cərəyanı vurməsi nəticəsində ölmesi barədə rayon prokurorluğuna məlumat verilib. Bərdə Rayon Prokurorluğunun AZƏRTAC-a daxil olan məlumatında bildirilib ki, ilkin araşdırmalarla Bərdə şəhərində yerləşən “Çinar” restoranında xidmətçi işləyən Sahib Əhmədov və Üzeyir Məmmədovun restoranın həyətinə təmir işləri apararkən hər ikisinin elektrik cərəyanı vurduğu, nəticədə S.Əhmədovun hadisə yerində öldüyü, Ü.Məmmədovun isə sağ olma-

hiyəsindən xəbərsiz olduğu müəyyən olunub. Faktla bağlı Bərdə Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 124.1-ci (ehtiyatsızlıqdan adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Hazırda istintaq aparılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Milli Aviasiya Akademiyasının rəhbərliyi və kollektivi Elmi-Tədqiqat Nəqliyyat və Aviakosmik Problemləri İnstitutunun Elmi-texniki informasiya və patent şöbəsinin rəisi

ARIF MALİK OĞLU
RAMAZANZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Aviasiya Akademiyasının Elmi-Tədqiqat Nəqliyyat və Aviakosmik Problemləri İnstitutunun rəhbərliyi və kollektivi Elmi-texniki informasiya və patent şöbəsinin rəisi

ARIF MALİK OĞLU
RAMAZANZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevə atası

ABDULLA MUSTAFAYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclisin deputatı, İntizam komissiyasının sədri Eldar İbrahimov Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman naziri

AZAD RƏHİMOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclisin deputatı, İntizam komissiyasının sədri Eldar İbrahimov Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevə atası

ABDULLA MUSTAFAYEVİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin rəhbərliyi və əməkdaşları Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevə atası

ABDULLA MUSTAFAYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

“Azərbaycan” nəşriyyatının kollektivi iş yoldaşları Rəhif Mürsəliyevə qardaşı

QƏDİR MÜRSƏLİYEVİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Gəncə Hərbi Məhkəməsinin kollektivi Bakı Apellyasiya Məhkəməsi aparatının məsləhətçisi

ELMAN HEYBƏTOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı: www.azerbaijan-news.az

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV



Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Məhəbbət prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsəl katib - 539-43-23,
Məsəl katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühəsibathəz - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələndirilib,
“Azərbaycan” nəşriyyatında
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dörc üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5245
Sifariş 833
Qiyməti 40 qəpik